

У
Н
И
В
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

САДРЖАЈ

Едуар Ерио.

Комунална политика — Драгиша Лапчевић.

Просветна политика Општ. Београдске — Влада К. Петровић.

Економски дегаљи о купо-продаји београдских имања — Д-р
Стојан Павловић.

Прашина и дим у великим градовима. Њихова веза са зараз-
ним болестима — Д-р Коста М. Јовановић.

Десет година рада Општине Београдске на уређењу Београда
Инж. Димитрије Атанацковић.

Спаљивање мртваца и подизање Крематоријума у Београду
— Сава М. Ђорђевић.

Научна хроника:

Теорија и класификација савременог града — Д. С.

Београдска Хумана Друштва:

Друштво Карађорђе — Д-р Алек. Петровић.

Комунални Архив:

О јевтинијем снабдевању Београда са животним намирни-
цама, надзору и њиховом хемиском испитивању — Ре-
ферати председника поч. Богићевића из 1895 и наредбе
санитетске из 1892 год.

Комуналне занимљивости широм света.

СЛУЖБЕНИ ДЕО:

Рад Општинског Одбора:

Записник седнице од 19. јула ове године.

Решења Суда, наредбе и саопштења.

Извештај о приходима Београдске Општине од 1. I. до 30.
VI. 1929. год.

Извештај комисије о стању ликвидатуре Општ. Гр. Београда.

Одобрени планови зидања од 25. јула. до 10. августа 1929. г.

Пијачни цене на дан 14. августа т. год.

Општинско законодавство:

Одредбе из закона о таксама о наплати такса код Општине
Београдске

Службени огласи.

Приватни огласи.

WWW.UNILIB.RS

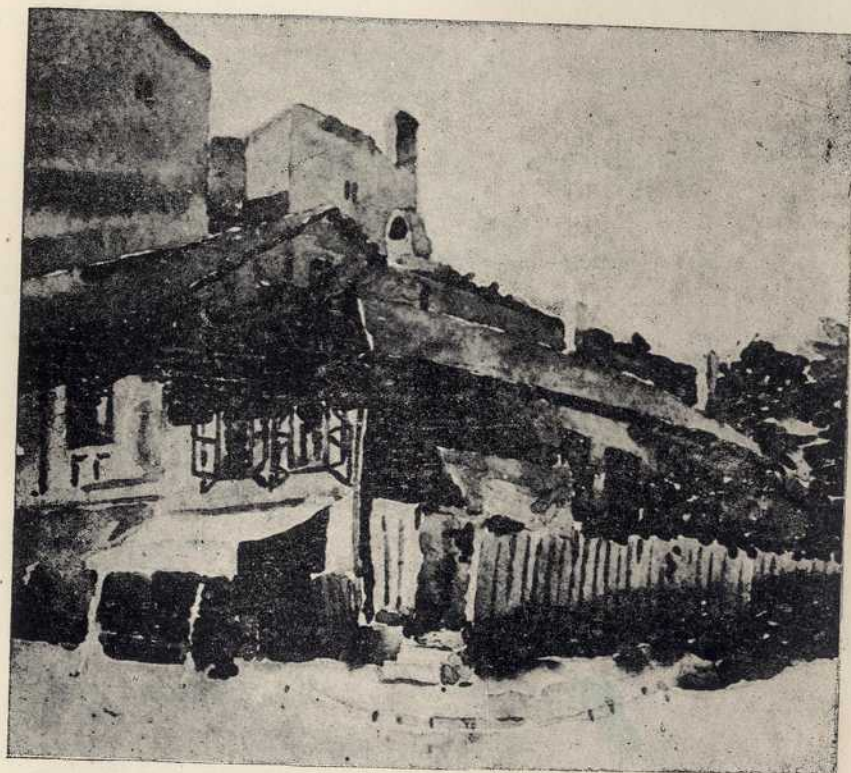
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

БЕОГРАД КОЈИ НЕСТАЈЕ...

0 Стара Скадарлија

0 Стара Скадарлија

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

БЕОГРАД КОЈИ НЕСТАЈЕ...

0 Један типичан дом старог Београда
на Дорђолу

0 Стари Дорђол: Јеврејска улица

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

WWW.UNILIB.RS

СЛУЖБЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

Год. XLVII

Београд, 15. августа 1929.

Број 13

Годишња претплата 100.— дин.
На пола године 60.— дин.
На три месеца 30.— дин.

Издази
двапут
месечно

Претплату слати упутницом администрацији:
Таксени Одсек О. Г. Б.
Југовићева улица број 1.

ЕДУАР ЕРИО

Престоничка Општина добила је изненада једног веома симпатичног госта, чије краће бављење у нашој средини треба да буде нарочито забележено. Г. Едуар Ерио, на путу за Атину, одлучио се да обиђе и нашу земљу и том приликом учинио је посету и Београду, која ће су чувати у трајној успомени свих Београђана. Радост коју осећају Београђани према овом ретком госту не проистиче из обичне куртоазije према једном иначе угледном представнику савезничке нам Француске. Она је поред тих обзира, које иначе вечно дугујемо нашој великој савезници и њеном представнику, резултат оне трајне везе на чијем је учвршћивању за време и после рата г. Ерио свим силама радио, руководећи се нарочито обзирима пажње и љубави према нашем народу. За време рата видимо га на послу као иницијатора око организовања помоћи нашим невољним избеглицама, а нарочито на пољу пружања најширих могућности нашој омладини да се у Француској школује. Г. Ерио је био тај који их је морално подржавао, храбрећи их увек и уливајући им веру у скори васкрс наше Отаџбине. Нема ни једног Србина који је био у његовој близини а да то очинско старање није осетио, услед чега и благодарност према овом маркантном представнику Француске, коју наш народ са њему својственом расном великодушносту уме да чува.

И ако релативно млад, г. Ерио се већ одавно истакао својим јавним радом и иницијативама које су у целом свету запажене и високо цењене. И као Министар и као Председник Француске Владе он није престао да врши најплоднији утицај на ток развоја Француске, а узимајући у обзир његову не-

исцрпну енергију, праћену способностима човека које задивљују, г. Ериу предстоји још једна далеко већа будућност. На тим високим положајима никад није престао да се за нас

залаже, имајући увек у виду све невоље које је наш народ претрпео за време његове ослободилачке борбе. Г. Ерио се истакао и као писац више дела која се одликују не само дубоким садржајем, него и концизним начином излагања. Оно што доминира у његовим делима исто је што даје особита преимућства и целокупном његовом раду, а то је иницијатива и агилност, на чему му многи могу само да позавиде.

Важно је уочити да је г. Едуар Ерио не само дугогодишњи представник Општине града Лиона у својству његовог агилног Председника, за чије се име везују најлепши успеси тога града, него је он тако исто представник комуналне политике схваћене у њеном великом теориском и практичном значају. На томе пољу рада г. Ерио је дао врло много, тако да с правом можемо рећи да комунална политика Француске у њему налази свога најмаркантнијег представника.

Интересантно је да г. Ерио и поред вршења функција чисто државних на тако угледним положајима, никад ове послове није претпоставио онима из области чисто комуналне делатности. Он тако исто никад није пропустио прилику а да нарочито не подвуче значај комуналних проблема за општу консолидацију свих друштвених прилика, износећи у својим студијама и говорима, да су организоване Општине један од првих услова и за снагу и величину државе. Та своја схватања применио је у најјачој мери код организације Лионске Општине, за коју можемо рећи да долази у ред најбоље организираних Општина Француске. Варош коју он представља напредна је индустријска варош која броји близу милион становника, тако да су и комунални задатци самим тим веома тешки и сложени.

За сав свој труд и неуморну делатност око организације своје Општине и Државе, г. Ерио је стекао популарност која га је била и довела до положаја шефа странке. Овај јавни радник велике ерудиције и невероватне

агилности проширује своју делатност и на сва друга поља јавног и интелектуалног живота. Недавно је јављено да се г. Ерио бави биографијом великог музичког генија Бетховена. И поред свих својих послова он, ето, стигне да се посвети чисто апстрактним пословима и да узме највиднијег учешћа у свима културним манифестацијама. Тако г. Ерио није пропустио никад прилику а да не учествује и на великим међународним културним конгресима и другим скуповима, на којима се глорификује дух великана не само Француске него и других народа. Његово присуство на Шубертовој прослави у Бечу било је нарочито запажено, а то је случај и у свима другим сличним приликама. Пут који га сада води у Атину преко наше земље ниче такође из његовог великог расположења према старој класичној уметности чиме г. Ерио поново документује свестрано образовање државника ретких способности. Добро је и биће од обостране користи што се нашом великом пријатељу дала прилика да кратко време пробави у нашој средини и да на лицу места види и проучи наше прилике. Не сумњамо да ће све то потенцирати његову љубав према нама — народу за чија се угрожена права он увек својски залагао. Престоничка Општина поново подвлачи радост поводом учињене посете г. Едуарда Ерио, са жељом да његово бављење буде даљи потстрек за учвршћивање веза наших народа, веза које су запечаћене крвљу наших синова за време последњих ратова, где је требало заједничким напорима и братском солидарношћу извојевати обострану слободу.

Драгиша Лапчевић

WWW.UNILIB.RS

У О Комунална политика

Врло је пространо поље комуналне политике, и ако се држи да је оно ограничено. Обично се држи да је оно ограничено по томе основу: што је пространство општине, комуне или муниципије ограничено на простор сасвим узак.

Али је такво схватање из основа погрешно; као што је погрешно и оно друго, сасвим тенденциозно разумевање, по коме општину треба претворити у парламентарну арену, комуналне послове проширити као што се у парламенту проширују државни, муниципију претворити у мали парламент. Општина, комуна, муниципија претпоставља потпуну супротност класнога схватања и као нормалну појаву класног диференцијала. Али све то у оквиру општинске, комуналне, муниципалне политике, јер се само на томе терену у општини и дела.

Општина не може постати парламентарна трибуна, нити је она згодна да послужи као сурогат парламентарном мандату. Иначе, она губи свој велики значај и подлеже једноме болесном стању, у коме се не чује паметан разбор општински, већ се добија угисак једнога лажнога стања, у коме се чује само клепет млина, а брашна ни откуда!

Задаци су општински сасвим други, а задаци су државни други. Ми патимо од болести уопштавања и идентификовања тих задатака; за то често испадамо као браћа Карамазови, који на свадби певају „Свјати Боже“ а на сахрани играју коло! Зато ми на питању окалдрмисању улица, о снабдевању града водом и сличним потре-

ма, држимо политичке говоре и тиме показујемо тоталну неспособност своју за праве општинске послове. Или, што је такође жалосно, тражимо од општине да она преузме задатке градова који се развијају више од хиљаду година, ма да наши градови не представљају друго ништа, до праве почетке градске политике, често пута још не израсле из периода сељачкога!

Нашу општинску политику још збуњује и сама организација општине, која није добила модерну форму магистрата, општине, муниципије, комуне, каква је она израсла у целој Европи: нигде у Западној Европи не може се наћи оваква организација општине, каква је она у Србији! Нигде у Европи није тријумфовала идеја великих општина. Тамо су општине нормално развијане: у Европи се није ишло за шимерним, великим општинама, него је свако село имало свој магистрат, своју општину, своју муниципију, своју комуно. Зато је, Енглеска постигла најсавршенију муниципију; зато Немачка има свој најсавршенији магистрат; зато Француска има своју комуно чак од дванаест пореских глава, као и од стотина хиљада и милиона становника!

Вештачко груписање села у велике општине чиста је илузија: таква општина није у стању прихватити и изводити државне послове, ради којих се велике општине и праве уместо да државне послове узме у своје руке држава, а муниципалне да прихвати муниципија, са трошковима бесконачно малим и незнатним, и да

енергију своју употреби на подизање путева, кладенаца, воћних расадника и т. д. по селима, и на развијање водовода, калдрме, електричног осветљења и т. д. по варошима.

Кад би се ослободили овога недоношчета, садање општине, и добили онај систем који постоји, на првом месту у Енглеској, у Немачкој, у Француској, па и у другим државама Западне Европе, изгубили би ову чудновату смешу државе и општине, ово недоношче, које је само прост анахронизам локалне самоуправе, која нигде неће постићи своју сврху, већ ће увек бити сметња правој организованој моћи државној и правој локалној управи.

Док се та, основна измена не изврши, докле држава не пође својим задацима преко својих органа, и докле

локална управа то одиста и не постаје, не може се озбиљно говорити о комуналној политици, о политици муниципије, о политици општине, јер све дотле нећемо имати те политике, докле год не имадемо комуне, муниципије, општине. Тек са тим разграничењем, општински одборници, саветници, већници улазе у праве своје функције, које их праве правим саветницима истинске комуналне политике.

Иначе, у нас још нема истинске комуналне политике, јер још немамо комуне и комуналне функције, већ једну чудновату испреплетаност комуне и државе, једну праву несрећу и за државне и за општинске послове. Комуналну политику ћемо добити тек са формирањем правих општина, комуна, муниципија!

WWW
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.unil.rs
Влада К. Петровић
одборник општине београдске.

Просветна политика Општине Београдске

Београд се развија врло нагло. Из пописа, који је скоро вршен, очигледно се види да Београд напредује по броју становништва готово гигантским корацима. Упоредо с тим напредовањем има се дужност старања да престоница не изостане у оним институцијама које изискује једна многољудна варош а које су веома потребне. Проширење водовода, саобраћаја, електрике, подизање азила и склоништа за децу, подизање купатила, калдрмисање улица и извођење нових насеља по једноме плану и т. д. без сумње да ће бити прва брига општинских управа. Али тако исто свака општинска управа мора имати и своју просветну политику; она мора имати један просветни програм који мора детаљно изводити. Прираштај становништва повлачи и прираштај деце. У том погледу се мора имати тачна статистика, тачни подаци те да зна које нам зграде требају. Незгодно је да се у Београду настава врши полудневно; за осуду је да се деца по београдским школама гуше по учионицама и дворишту; неопростиви је грех пустити децу у једно каљаво двориште из кога се у учионице навлачи блато. О свима тим потребама мора се повести озбиљна рачуна. Ми имамо основну школу на Теразијама која није ни за какву употребу а за школу у којој ће боравити и обучавати се младеж — никако! Истина је да се последњих година доста зидало; подигнуто је неколико лепих школа, али при томе зидању, канда, се гледало да се задовоље тренутне потребе Београда. Није се помишљало да су потребе Београда много веће, није се водило рачуна о порасту становништва и деце, те би се у том случају с мало више материјалних жртава задовољиле потребе унапред за неколико година. Један леп пример тога нерационалног подизања школских зграда то вам је школа на Душановцу у којој има данас 6 одељења а полудневну наставу изводи 12 наставника. Да се је мало више водило рачуна о развијању насеља и потребама тога краја морала би школа бити много већа. Полудневна настава се врши и по другим школама а то је сува ште-

та за правилан рад и напредак. С децом се не ради онако како то изискују пописи и како би требало да буде. С тога је врло потребно да Београд има довољан број школских зграда, јер је збиља незгодно рећи да Београд нема зграда у којима би прикупио сву децу дораслу за школовање а тако исто још је горе признати да у престоници Југославије има један приличан број деце која не посећују школу и која остају аналфабете. Једна од најпречих дужности садање општинске управе је брига за подизањем нових школских зграда по разним крајевима Београда и дозиђивањем старих да би се у њима добило довољно одељења за редовну наставу. Подижући школе општинска управа мора помишљати и на друга одељења у њима, која ће служити за дечје клубове и установе, школске кухиње и одељења за забавишта и места где ће се деца бавити на ружном времену. Тако исто велика се пажња мора обраћати на школске сале за свечаности, које би уједно биле репрезентативне дворане дотичних крајева за позоришта, биоскопе, предавања и др. Београд се развија а упоредо с тим развијају се и поједини центри у којима мора бити свега онога што једном културном човеку треба. Школе су ипак места која могу прихватити, уз припомоћ грађанства дотичног краја, да руководе пропаганду у свима правцима.

Невоља наших школа у престоници је подједнака готово у свима крајевима. Дворишта неуређена, голи зидови, оскудица у најнеужнијим наставним средствима, нередовно трајање наставе и недовољна контрола о свој деци, нарочито о оној која се упишу у школу па негде ишчезну; недовољна брига о сиротој деци, која у сваком случају морају бити предмет старања општине, дају нам ни мало завидну слику наших школских прилика. Ако би који странац наишао у Београд па зажеleo да види једну основну школу тешко да бисте му могли показати нешто што би му могло импоновати. Треба видети једну Масарикову школу у Прагу па добити појам о старању општине о основној настави. Треба

видети једну основну школу у Подсдаму крај Берлина па видети колико смо ми у томе изостали. Ми морамо нешто радити за нашу децу, морамо им створити лепа, светла, пријатна боравишта и упутити омладину на бољи пут којим ће умети ценити напоре који се за њу чине. Децја игралишта и не постоје у Београду; општина их мора за децу створити и онда и захтевати да деца на тим игралиштима буду под једним сталним надзором, поред тога што ће бити на сунцу, ваздуху, у слободи, што ће и њиховом здрављу и њиховом расположењу добро доћи.

Садања општинска управа мора у том погледу учинити један потез. У Београду свака школа има свој школски одбор. Ти одбори склопљени од грађана дотичног краја брину се о школи и њеном напретку, предлажу мере за своју школу, брину о деци и њиховим потребама, али сва та њихова брига сломи се о немање новаца. Узалуд имају буџете, кад немају новаца. Обласни београдски школски одбор место да води просветну школску политику начелно, често улази у питања која се тичу набавке једног ормана. То су питања ситнија и без веће важности за опште проблеме, који се јављају у животу једне овако велике школске општине. Нема сумње да проблем просвете у општини београдској мора заузети и доста људи и доста времена и напора. Он изискује познавање пуно чињеница из којих се морају изводити закључци и доносити решења. И добро је да је на прошлој седници Обласног Школског Одбора за град Београд покренуто питање подизања школа према броју дорасле деце за школу; добро је да се предложио један начин да се на основу извесних података утврди број деце, те тим утврди и број учионица које ће нам требати. Општина ће их привремено узети под закуп само да децу не остави без редовне наставе а уједно повешће и више рачуна о оној деци што се тако често и у великом броју губе из школских учионица. То ће, можда, бити за општину подстрек да почне зидати и лепе и модерне зграде за школу и у оноликом броју који ће одговарати броју деце коју Београд сада има и коју ће имати. Са школама не треба мрцварити и трошити новац на некакве павиљончиће, који су нам

могли добро доћи после рата, али сада никако. Школе морају одговарати свима прописима хигијенско-педагошким и свима модерним захтевима новог живота. Данас се не може замислити школа без купатила, радионица, кабинета, читаоница и библиотека, без соба за спортове, без магацина и осталих тако потребних и корисних одељења.

Прошла управа општине београдске била је ставила у програм свога рада и стварање просветног одељења при београдској општини. То је било поздрављено веома симпатично. То није извршено. Садања управа преко г. Др. Стојадиновића изјаснила се на једној седници Обл. Школ. Одбора: „Да је врло незгодно што О. Ш. Одбор и месни одбори немају ближег додира у свом раду са општинском управом, те ради тога сматрамо да је веома потребно при општини образовати одељење за просвету“. Ту идеју ми морамо с радошћу поздравити и желели би да се она што пре приведе у дело, јер ће се на тај начин учинити колосалан напредак у сређивању школских и просветних прилика у Београду, још ако на чело тога одељења дође човек вредан и енергичан. Многе тешкоће и неспоразуми били би избегнути, многе би се ствари брже свршавале, много би се добра могло учинити деци и напретку школа. Био би један човек који би стално бдио над тим, те би цела ствар била упрошћена. Деловођа школског одбора, који је потребан и који врши чисто административне послове, био би ослобођен осталих брига а општинска управа имала би у шефу просветног одељења у општини једно лице које би служило као спона између школског одбора и општине, те би увек обе стране биле тачно о свему информисане, имале би увек све потребне податке како финансиске, статистички тако и друге у ком би се случају ствари и лепо и брзо решавале.

Просветни проблем општине београдске је један компликован посао, али се он мора решавати с љубављу јер је то проблем подизања омладине и просвете. Ми верујемо да ће данашња општинска управа што пре приступити решавању ових питања ради чега ће, тврдимо, симпатично и са захвалношћу бити поздрављена од целокупног грађанства.

Д-р Стојан Павловић

WWW.UNILIB.RS

Економски детаљи о купо-продаји београдских имања

У јулу месецу о. г. оглашено је путем штампе 278 понуда продаја имања са грађевинама за становање и за рад и трговину, а 34 понуде продаја плацева без грађевина.

Овде нису уопште убројана она имања, са или без грађевина, која се продају ради трговине и спекулације; чиме се баве разне банке и конзорције: парцелишући и зидајући у маси ради продаје по разним системима и дугорочним отплатама.

Овде су узета у обзир само она имања која продају сами њихови имаоци непосредно, или преко појединих биро-а, који то раде уз свој фиксирани хонорар.

Такође нису узета у овај рачун ни она имања, која су у јуну месецу оглашавана, па су то понављала и у јулу месецу.

Објективно говорећи, можда је које и од таквих ушло и у јули, али то је могло бити само у случајевима, ако је учињена потпуна измена код продајних цена, а нарочито код осталих података.

Понуде ових продаја тичу се имања у разним улицама и крајевима Београда. У обзир долази 131 улица, док извесан број т. ј. 27 имања припадају непознатим улицама.

Подељена по крајевима, или по уличним блоковима, ова се имања налазе: 1) у центру вароши и у његовој непосредној близини 42; 2) на Источ. Врачару 34; 3) на Смедер. Ђерму 19; 4) у Палилули 18; 5) у Булбулдеру 18; 6) око Господар. Пута 13; 7) изнад Славије 10; 8) на Дорћолу 9; 9) око Боровог Парка 8; 10) на Топчидерском Брду 7; 11) на Пашином Брду 6; 12) око Гробљанске улице 6; 13) око Чубурског Потока 6; 14) од Карађорђевог Парка до Топовских Шупа 13; 15) око Сењака 4; 16) око Црвеног Крста 3; 17) на Вождовцу 2; 18) на Душановцу 2. Укупно 222. Док су осталих 29 имања, са познатим улицама, разбацата тако да се не могу прикључити ни једном од ових блокова.

I.

Број понуђених продаја имања са прецизним податцима о ренти, дуговима и ценама, већи је у јулу, него у јуну, за 22.23 од сто, док им је вредност — нуђена цена — овога пута већа за 24.74 од сто.

Имања са познатом рентом, дуговима и ценама

површина плаца	год. рента у хиљ.	дуг код Хипотеке, Банке у хиљад.	цена у хиљадама	ослобођена порезе	рентабилитет 0/0	амортизира се за време од —	спратова	станова	соба	локала-одељења	дућана	кафана	нова кућа	слица	са купатилом	са баштом	хитна продаја
—	322	1000	2300	—	1400	7.1		9		27			1		1		
—	67	80	440	—	1522	6.6		6									
—	37	90	130	1	2846	3.7							1				1
—	168	600	1300	1	1292	7.7		6					1		1		
—	155	600	1100	1	1409	7.1	3	9		18			1		1		
755	70	125	500	—	1400	1.1											
—	20	50	90	—	2222	4.5		6									
535	54	—	370	—	1459	6.8				11				2			
500	30	76	210	—	1428	7.1							1				1
—	58	100	330	—	1757	5.7		8									
—	168	450	1850	1	908	11.1	2	2		9					1		1
485	216	650	2250	—	960	10.4	2	2		10	3						1
480	48	104	320	—	1500	6.6	1	в.									
—	28	—	125	—	2240	4.4			4								
—	24	40	80	—	300	3.3			1								
—	18	30	80	—	2250	4.4			3								
—	160	500	1000	1	1600	6.2	2						1				1
—	400	—	2800	1	1428	7.1				4			1		1		
—	28	—	130	—	2153	4.6				4							
—	168	600	1250	—	1344	7.4	в.				в.						
—	36	—	180	—	2000	5.1		6									
—	36	—	130	—	2796	3.6											
—	117	388	688	—	1705	5.8							1				
413	30	—	150	—	200	5.1							1				
950	168	650	1250	—	1344	7.4		в.		в.				1			
—	102	300	780	—	1307	7.6							1				
—	36	—	140	—	2571	3.9										1	
—	36	—	180	—	2000	5.1											
—	180	500	1500	—	1200	8.8											
—	—	?	560	—	2000	5.1							1				
—	120	300	900	—	1333	7.5							1				
—	190	600	1420	1	1338	7.4	2	3	8				1		1		1
660	37	—	250	—	1500	6.7							1				
550	34	—	128	—	2656	3.7				14			1				
—	12	50	150	—	800	12.5					5		1				
—	34	—	128	—	2700	3.6											

У овој чињеници потврђује се момент истоветности узрока због којих се чине ове понуде продаја скоро једнаких економских вредности. Али поред ове идентичности опажа се јака, више него двајестопроцентна, тенденција пораста нуђених оваких продаја у јулу према јуну месецу.

Ова два момента: бројни и квалитативни, довољни су да окарактеришу у целини специјални значај ових продајних понуда.

Мала, иначе врло рентабилна имања — достижу чак и 30 од сто — продају се ради личне егзистенције, јер рентијерски бруто не може више, као до сада, успешно да допуњава привредну егзистенцију малог рентијера. Велика имања продају се — и то је овде вид-

љиво — због потребе појачавања или брањења привредне егзистенције, која је у досадашњој рентијерској форми угрожена **умањеном** потражњом станова и **падањем** кирија у великим новим кућама.

Да би се ово боље видело потребно је упоредити нуђену продајну цену — чија је укупност код горњих имања 25,189.000 динара — са хипотекарним теретима — чији је укупни износ 7,883.000 динара — па у тој размери поделити 13.50 од сто просечне ренте; из које се морају плаћати одплате и интерес зајмодавцу, пореза код неослобођених, одржавање имања и личне егзистенције.

Додати треба: да поред **формалне** засићености станова, постоји и вероватноћа о будућем падању вредности имања.

Може бити да сва ова задужења и нису учињена баш код Хипот. Банке, јер се код неких оглашавања понуђачи не изјашњавају увек јасно, а познато је да су сва друкчија задужења са скупљим и са тежим условима плаћања интереса и ануитета.

Код фиксираних продајних цена, које, разуме се, нису последње и дефинитивне, треба подразумевати **укупну цену**, од које се имају код исплате одрачунати фиксирани дугови т. ј. у њиховим износима умањити исплатна сума продавцу, а дугови пренети на купце. У толико је ефективна продајна цена мања.

Просечна продајна цена ових имања је 699.000 динара, а укупно хипотекарно оптерећење је према укупној продајној цени као 31.29 од сто.

II.

Ових 97 имања су са познатим продајним ценама и дуговима, али се разликују од оних првих у томе, што су им непознате ренте. Судаћи по томе ова су имања понајсолиднија, у погледу поседничком, јер код оглашавања понуде ниуколико не инсистирају на свом рентабилитету.

Међутим, код ове процене намеће се једна опрезност, која проистиче из факта просечних цена ових имања, које су скоро у половину мање од просечних цена код имања у првој табели, т. ј. са прецизним податцима о рентабилитету. Јер, док су она имања просечно по 699 хиљада динара, дотле су ова просечно по 360 хиљада динара. (Укупно свих 97 имања за 35,005.000 динара).

Имања са непознатом рентом.

површина плаца	дуг код Хипотек Банке у хиљад.	цена у хиљадама	ослобођен. порезе	спратова	станова	соба	локала-одељења	дућана	кафана	нова кућа	слица	са купатилом	са баштом	хитна продаја	паркет	етаж. грејање
	100	150														
		200			2											
320		45				2										
		140														
486		750			4											
	150	300	1		3					1						
1250		1700		1		9										
	200	760	1	1	4			1		1				1		
	150	550			3									1		
		160				3										
	90	260												1		
		170	1	1	2	4				1						
		280					11				2			1		
480	130	480								1						
1100	75	150				4					1					
		511			2	6					1		1	1		
		477				5					2					
	200	38					3									
		21				1							1			
400	1	300				4				1						
	150	600	1	2		9								1		
		62														
356		1600														
1000	500	900									2					
		130						1								
	160	280	1			4				1						
	1	140			3											
	60	130	1		3			2								
		800	1		18	21										
350	120	320	1			2				1	2					
356		62														
315		180														
	200	400	1		4	6						1	1			
	60	110			5					1			1			
	300	660	1	2	4	6				1		1				1
	90	250			3	5										
		260				5								1		
140	50	210				3					1	1				
	150	600	1		6	13				1						
	170	300	1		2	5						1				
306	70	118				1										
		75			3											
		130			6											
550	155	355	1			2				1	2					
		80					7								1	
	60	260				2		1				1	1			
350	100	340	1			2										
500		450				2								1		
	130	200						1			1					
		26														
	300	1350	1											1		
	600	1300	1	2	6					1		1	1		1	1
	60	360			2	4					1					
	150	380	1		2	6				1		1				
	50	160				4										
	200	480				3								1		
	18	36														
		180					7						1			
		70						1								
	70	115														
	250	520	1		3	9						1	1			1
	80	300		1		3							1			
	20	150				1		3								
		110				1										
		400				4								1		

површина плаца	дуг код Хипотекар. Банке у хиљадама	цена у хиљадама	ослобођен порезе	спратова	станова	соба	локала-одељења	дућана	кафана	нова кућа	слица	са купатилом	са баштом	хитна продаја	паркет	стаж. грејање
	410	190				3					1	1				
		165				3					1	1				
		1110	3					1		1	1					
	50	60														
	600	250				3					1	1				
		1320	1	2						1	1	1				1
		150				3										
	300	1350	1									1				
		140														
	40	120										1				
		140														
		100						1								
		40				2										
		48														
	80	170								1						
	300	1000		2						1	1	1				
	400	900								1	1	1				
		165				3				1	1	1				
		450									1					
		20			4											
		210														
		65			2											
		450								1		1				
		420	1		4					1	1				1	
	80	400	1		4					1	1				1	
	200	420			4					1	1					
		175			3					1	1					
		195			3					1	1					
		65			2					1	1					
		175		1	3							1				
		700			8											
	140	640	1							1	1					
		35.005														

Постоји због тога вероватноћа, да су ова имања без ренте, или са незнатнијом рентом. То би онда значило, да су ова имања до сада служила за лично добро т. ј. за становање самих власника. Ако би то био случај — а ми ћемо у будућим нашим нотирањима то проверавати — онда су ове понуде понајкарактеристичније у свима понудама, јер би то био знак економскога мењања средње имућног кућевласничког и иначе доста чврсто акomodираног сталежа.

Број ових нуђених продаја је према укупноме броју као 34.8 од сто.

Укупни хипотекарни терет на овим имањима је: 7.779.000 динара, или просечно по 80.000 од једног имања.

То оптерећење је у проценту као 22.22 од сто нуђене продајне цене; док је исти хипотекарни однос код имања из прве табеле као 31.29 од сто њихових продајних цена.

III.

Код ових понуда продаја су 33 од сто имања типа масовних станова, а 70.8 од сто

су типа ренте уопште, која се креће код појединих имања од 16 до 260 хиљада годишње.

Осим ових података о њима — који показују исте економске узроке за своје отуђивање — нисмо у стању маркирати овде ни цене ни дугове; јер, у једноме случају познајемо само цене без дугова, а у другом, опет, само дугове без цена.

Имања са непознат. дуговима и ценама

површина плаца	годишња рента	Има ли дуга код Хипотекар. Банке	цена у хиљадама	ослобођен. порезе	спратова	станова	одељења	соба	дућана	кафана	нове куће	слица	са купатилом	са баштом	хитна продаја
535	50	1	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
—	170	1	—	—	—	в.	—	—	в.	—	1	2	—	—	—
—	240	1	1000	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
352	—	1	310	—	—	—	2	—	—	—	1	3	—	—	—
—	21% ₀	1	780	—	13	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	17% ₀	1	400	—	1	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	180	1	500	—	3	6	—	—	—	—	1	1	1	—	—
500	18	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	170	1	700	—	2	9	—	—	—	—	1	—	—	—	1
319	20	40	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	130	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	1	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	84	250	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
—	260	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	260	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—
—	54	1	130	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	1	60	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	430	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
—	1	220	—	1	1	4	—	—	—	—	—	1	1	—	—
—	230	1	850	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	24	130	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	83	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

И овде, као и код свих осталих табела, треба читати усправне црте у рубрикама као потврдне, а положене као одречне знакове. тамо где је уместо једнога од ових знакова уписан трећи знак: слово в., тамо треба читати тај знак као реч: **више**.

У ове последње понуде продаја убележено је 25 случајева, чији је број у општем броју свих нуђених продаја као 9 од сто.

IV.

У истоме времену када су оглашаване ове понуде продаја имања у Београду, оглашено је и 18 потражња за куповину имања.

Те тражње су се у 3 случаја односиле само на плацеве, а у 15 случајева и на куће. Из услова који се по тим тражњама постављају рефлектантима продаја, види се сва

ефективна слабост од ове тражње. Цене нуђене од купаца, изузимајући два случаја, такође су слабе, јер се за 12 имања нуди 3.050.000 динара, а уз то се тражи да су она у центру; да су рентабилна, па ослобођена порезе и т. д.

Тражња кућа и плацева.

у близини центра	у близини трамв. за становање	за ренту	за индустр. пред. са површином плаца	уз купну цену	исплата у готову	на почек	прима и са дугом код Х. Банке	да је ослобођен порезе	да је нова кућа
1	1	1	1	150	50	100	1		
1	1	1	1	200					
1					150		1		
1			1		300				
1	1	1			50		1		
1		1		1200					
1	1				700		1		
		1		1300					
		1		400					
1			1		550				
	1	1			280			1	1
1		1			120			1	
		1	1		200			1	
	1			200				1	
		1			150			1	

V.

Број нуђених предаја радњи у јулу мањи је за 7.70 од сто од броја у јуну месецу о. г., што је знак побољшања пословних прилика.

Али, ми ни овде нисмо узимали у обзир оне понуде предаја радњи које су оглашава-не у јуну, па су то поновиле и у јулу месецу. Овде нотиране радње су сасвим нове, па

Број нуђених предаја радњи у јулу.

Редни број	КОЈЕ СУ ВРСТЕ РАДЊЕ	број радња	са инвентаром	због болести	због одласка	због пром. проф.	непознати узроци	нуди се јефтино	повољни услови	у центру вар.	на жив. месту	Својства	
												у одлич. умедена	у одлич. умедена
1	Кафане	14	14	1		2	11	1	2	1		5	
2	Рестор.-пивн	3	3	1			2			1		1	
3	„ купат.	1	1				1				1		
4	Бифеи	5	5	2		3						2	
5	Ужич. производ.	4	4				4				1		
6	Хлебарнице	3	3		1		2		1			1	
7	Кујне	2	2				2					1	
8	Хотели	2	2				2			1		1	
9	Бакалнице	6	6		1	1	4				1	1	
10	Винар. радње	2	2				2			1		1	
11	Месарнице	1	1	1									
12	Тезге на пијак.	1	1				1						
13	Дуванџинице	3	3			1	2				1	1	
14	Бербернице	4	4				4					1	
15	Посластичарн.	2	2				2				1	1	
16	Делик. радње	1	1		1								
17	Обућарнице	3	3				3					3	
18	Рад. за х. чиш.	1	1				1		1				
19	Рад. фин.имал.	1	1				1						
20	„ каменорез	1	1				1						
21	„ столарска	1	1				1						
22	Модистерај	3	3			1	2		1			1	
23	Фотог. Атеље	2	2				2					1	
24	Млинови	2	2				2		1				
25	Зуботехничко	1	1		1								
26	Папирнице	1	1				1						
27	Галант. роба	1	1				1					1	
28	Стран. ортик.	1	1				1					1	
		72	72	5	4	8	55	1	6	4	5	23	

их такође нећемо понављати у августу месецу.

Ипак, њихова појава не мора бити од једнога искључиво негативног значаја, јер увек има радња, које се предају чак и у најповољнијим конјуктурама. О њима ћемо моћи про-суђивати тек на основу једног периодичног упоређења.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Уредник: М. Јовановић

Прашина и дим у великим градовима

— Њихова веза са заразним болестима —

Данас је велики проблем који чини озбиљно питање прашине и дима по градовима. И дим и прашина сваким даном се више повећавају, али средства да се спрече увек остају иста. Врло је мало градова који су релативно ослобођени ове напасти. Нарочито је ово питање постало озбиљно после рата, јер мањи градови, који нису имали фабрика, почели су да их подижу, док већи градови да их умножавају. Све више и више становници градова живе у средини која је пуна прашине, угља од дима, разних токсичних гасова, у опште у једној магли ових мешавина. Овде је сада место да се хигијеничари озбиљно позабаве оваквом појавом.

Овај проблем постоји још одавна. *Викенхајмер* пише да су се 1288 год. грађани Лондона жалили краљу Едуарду I на своје комшије фабриканте гвожђа да их трују димом од угљена и фабричних димњака. Краљ је примио жалбу и наредио да се фабрике иселе изва нвароши. Када се је Лондон проширио слично се је десило и 1382 год., а из те године налазимо да је због исте ствари била парница и у француском граду Руану. Истина је, да су ти грађани који су се жалили, били навикнути на дим од дрвета, али тај дим није био лако тежак и загушљив као оноај од угљена. Дакле, ово прво парничење показује нам да се је још у томе добу водило рачуна да грађани градова не пате од дима, те још из тога доба постоје законска наређења да се фабрике, као најглавнији узрок дима, зидају што даље изван града, а да димњаци морају да су најмање двапута виши од кровова кућа.

Али су већ одавна ова палијативна сретства постала недовољна, а продукција дима и прашине постала је опасност за јавно здравље. Поред тог сиротна предграђа око великих градова појачавају да се градска атмосфера још више упрља и поквари. *Бордас* је доказао да је градски ваздух градова који имају велика предграђа за 18% гори него онај на крајевима вароши. Ово се може и голим оком приметити, када се враћамо са каквог пољског излета, јер видимо да се цео град налази као у некој магли. Али оваква атмосфера не само што је загушљива, већ она смањује и пролаз светлости. Тако је за Париз израчунато, при повећању објеката за осветлење, да тај нечисти ваздух задржава око 50% светлости. То се исто дешава да се и сунчани зраци задржавају, те она спасоносна корист од љубичатских зракова у велико се губи.

Ако би измерили тежину прашине која пада, дошли би до врло интересантних бројева.

Тако је 1901 год. *Арман Готије* са *Греаном* израчунао да прашина и гарез, који се растурају по околним кућама, крововима, зидовима, подовима, у околини фабрика износи 160.000 килограма годишње. *Бордас* је показао да извесне велике фабрике цемента избаце на своју околину до 8 тона (8000 кгр.) прашине. *Белон* износи да једна велика фабрика цемента на Рони, док јој нису ставили справе нарочитог система за задржавање прашине, бацала је дневно на своју околину 40—50 тона (40.000—50.000 кгр.) прашине. У Калифорнији је мерено то исто и нађено је да једна велика фабрика цемента избаци дневно 40.500 кгр. прашине на своју околину. *Бордас* и *д. Арсонвал* доказали су да на околину електричне централе у Паризу пада на кубни метар један и по килограм прашине. Исти научници су доказали да се годишње губи и пада на Париз 1.300 тона бензола, 27.000 т. тешког уља и 44.000 тона тера. Скупљајући податке о нечистоћи ваздуха нашли су да само на терасу Поле Роајала пада 1½ до 2 кгр. прашине из ваздуха по кубном метру; овде нису урачунали још 2,50 гр. сумпорне киселине, 2,25 гр. хлора, амонијака и осталих отровних гасова. Ових отровних гасова има у великим количинама нарочито у суседству разних фабрика. *Кристиани* и *Готије* су показали да флуорни гас који излази из једне фабрике која справља беланчевину и пада на околину, може на неколико стотина метара да спречи и упропасти биљку вегетацију и да изазове тровање код животиња.

Сви ови гасни производи, којима треба још додати угљени оксид и угљену киселину, кроз ваздух утичу на органе за дисање, на лимфни систем те стварају, нарочито код осетљивих, врло озбиљне промене у плућима.

Често се дешава да ветар донесе разну прљавштину у атмосферски ваздух, као што и киша може ваздух да прочисти, што се може најбоље опажати у пределима угљених рудника. Када је пак тихо време онда тешке соли из ваздуха падају на тле, док лакше соли остају у ваздуху и око тих ситних делића окупи се у круг водена пара. То су они ситни делићи у атмосферском ваздуху што их је *Лоц* назвао аеросил-има, који су испуњени електрицитетом једни позитивним, а други негативним и они сачињавају основу за стварање магле.

Овим делићима ваздуха врло се лако прикључе разни микроби, који нађу довољно влаге у ономе малом кружићу паре који им чини једну врсту добре подлоге у вези са де-

линем прашине и тако добијају погодно тле за живот и развијање. Ово су генијално доказали *Трила* и *Фуасије* стављајући микробе у гасове који су се стварали распадањем хране. Овакви живи микроби око делића прашине врло су погодни да разносе разне заразе с места на место. *Микел* је испитивао прашину париског ваздуха и нашао је да у граму прашине из једне куће у Рајнској улици има 1,300.000 микроба, а у граму прашине из улице Риволи нашао је преко 2,100.000 микроба. Овим је хтео да нам покаже колико је прашина богата разноврсним микробима. *Лаверан* тврди да у болничким собама, где леже оболели од плућа, после великог чишћења сутра дан је болесницима увек горе. Доказано је у заводима где су склоништа за престареле људе да је смртност много већа нарочито код астматичара, сипљивих и оних који болују од плућа у добу када су магле, када је облачно и када је депресија амосферска, јер се онда налази највише прашине при самој земљиној површини.

Борба против прљавог ваздуха је једно од најважнијих хигијенских питања, која је одавно привукла пажњу целог научног света. Али на жалост, до данас се још није успело да се задрже комадићи угља из дима, прашина по улицама, разни шкодљиви гасови и пепео. Данашња огромна градска фабричка предузећа свију врста која се греју свима могућим материјалом, лађе, локомотиве и т. д. нису још успели да пронађу неку нарочиту справу да задрже дим или да га јаком ваздушном промајом баце далеко у атмосферу, да што мање шкоди организму. У Енглеској постоји још од 1845 год., а у Француској од 1898 год. нарочите уредбе по којима дим од фабрика не сме да смета суседству, а сопственик ако не учини све што је потребно да то

отклони осетно се кажњава. У Енглеској постоји нарочита лига „*Smoke Abatement*“ чија је сврха да пронађе што бољи начин или сретство да се свет опрости дима и прашине по градовима. Ова је лига дошла до добрих резултата препоручујући за опрев као и индустријске сврхе употребу кокс и гас за гориво и то по неком нарочитом систему и процедури де Ват-а за велика индустријска предузећа. У Француској се то исто ради нарочито по предлогу *Шазала* у Парламенту, а исто тако и од сртане Париске општине, учињени су енергични кораци код железничких компанија да се проучи систем за задржавање дима, као и начина да се одстрањује прашина. Шта више они су одредили нарочиту награду, коју даје *Office National*, за најбољи систем. Французи су још даље ишли тако, да је Префект париске полиције издао наредбу 1927 г. да се у домаћају Париза као и његових предграђа угљен мора свугде заменити или коксом или гасом, да се железнице у тим реонима не могу терати паром већ електриком. Тако се је мислило да се проблем дима реши. Али то је трајало непуну годину дана, наређење је пало, те је остало по старом. Што се тиче пак прашине, која долази из фабрика димом успело се је толико, да свака од њих на димњак мора комисијски да стави врсту колектора који спречава излаз прашине, а пропушта само дим. Ипак се је и овим у неколико успело, али ипак за хигијену није довољно.

Како и Београд сваки даном добија све више нових фабрика разних врста, те је и нас почео дим да гуши, а који ће нам све више и више досађивати, мислим да не би згорело било да се и ми угледамо и примимо већ стечена искуства других.

Десет година рада Општине београдске на уређењу Београда

(Наставак)

Шта је урађено у водоводу? Раније смо напоменули, да стање водовода 1919. год. није било задовољавајуће. Једва се могло добити 5.400 м³ воде дневно, јер су машине биле похабане, филтрови запушени а бунари децентралисани. Сав труд и рад у почетку био је сконцентрисан само на то, да се вароши и грађанству да што више воде и да се инсталације што пре оспособе за рад. Тадања Управа и њени органи имали су несавладљивих тешкоћа. Прилике, одмах после рата, бале су несређене. Оскудица у материјалу и нестручним радницима још више је отежавала посао на уређењу водовода. Осим тога Управа Водовода морала је 1919. год. да се бори са поплавом, и рад је у томе добу био скоро само да се одржи и очува оно што се тада имало. Ипак се је стање побољшало и поред свих ових тешкоћа и 1920. године количина воде је била око 9.300 м³ дневно.

Београд се снабдева подземном водом из Макиша и речном водом из Саве. До 1919. г. било је 14 бунара у Макишу, а доцније од 1919. г. до 1923. г. подигнуто је још 4 бунара. Године 1920. израђен је један програм рада за побољшање водовода. Године 1921. и 1922. до половине 1923. год. рађено је интензивно у том правцу. Таквим радом успело се да се стање колико толико поправи. Тај бољитак видео се одмах, јер су машине поправљене и потрајали делови измењени; очишћени су стари и додати 4 нова бунара. Оскудица у води и у овом времену је постојала, али није била тако осетна као ранијих година, и ако је Београд почео нагло да се увећава. Свима је познато да је за врло кратко време добио два и три пута више становника него пре рата. Поред тога настала је врло жива грађевинска делатност. Почеле су се нагло зидати нове зграде са свима захтевима модерне удобности. Осим тога, углед престонице наше уједињене државе захтевао је да се поклони што већа пажња спољњем изгледу Београда. Београд је требало удесити да буде чист и без прашина. Зато је требало прање и поливање улица а за ово опет вода. Све ово дакле давало је Управи Водовода велике тешкоће. Са скромним средствима и ограниченим временом тешко је било све савладати и сваку потребу задовољити. И данас, када скоро не постоји оскудица у води, ипак нисмо сви задовољни. Зато се је одмах мислило да се вода узме и из Саве. Тако је 1921. год. постављена и пу-

штена у рад водостаница за савску воду. Ова се вода давала за поливање и друге употребе, за које није требала апсолутно чиста вода. Положене су цеви за непиађу савску воду у 1920. год. на топчидерском друму у дужини 727 м. а пресека 300 мм.; године 1921. положено је на Топчидерском друму још 1115 м. од 300 мм. пресека и 663 м. од 100 мм. пресека; у ул. Војводе Мишића 1572 м.; у Кнез Михајловом Венцу 262 м.; у Узун Мирковој ул. 40 м.; у колонији Мин. Саобраћаја 246 м.; у Ортопедском Заводу 304 и на Општинској Циглани 505 м. све од 100 мм. пресека а укупне дужине 4707 м.

Године 1922. положене су цеви за непиађу савску воду од пресека скоро све 100 мм. у овим улицама: Кнез Михајлов Венац 370 м.; у ул. Грачаничкој 110 м.; у Узун-Мирковој и Васиной 680 м.; на Краљевом Тргу 85 м. (за пожарну чету); у ул. Књегине Љубице 50 м.; у ул. Краља Петра 165 м. Укупно је свега ове године положено 1360 м.

Године 1923. положено је за непиађу савску воду укупно 1416 м., и то у Кнез Михајловом Венцу 400 м.; за Општинску Башту 40 м.; у ул. Књегине Љубице 175 м., за савску лумпу 580 м., у Симиној ул. 87 м. и на Краљевом Тргу 134 м.

Цеви за пијађу воду положене су: у 1919 год. 2120 м. у Царевој улици од Чукаричке Фабрике Шећера до Топчидерског Парка; у 1920 год. на Топчидерском Брду 1086 м.

Године 1921 и 1922 на Калимегдану 100 м.; у Тополској ул. 220 м.; у Мутаповој 156 м.; у Булбурдери 1041 м. и једна чесма; у ул. Војводе Жике 184 м.; у Бојаниној ул. 300 м. Укупно свега 2001 м.

Године 1923. положено је укупно 5.062 метра и то: на Општинској Циглани 200 м.; Куртовићевом имању 580 метара; у ул. Златиборској 220 метара; на железничкој станици 48 м.; у Прешевској ул. 165 м.; у Јатаган Мали 359 м.; у Граховској ул. 130 м.; чесма у Прокопу 25 м.; чесма код Циглане I 120 м.; чесма код Циглане II 196 м.; у Општинској Башти 159 м.; чесма у Булбурдери 91 м.; у Вуковарској ул. 578 м.; у ул. Кр. Александра 235; у ул. Дворској 171 м.; на Дедињу 1785 м. Цеви су већ добављане на рачун репарација и зато је могло да се изврши ово полагање.

Да би се повећала количина пијађе воде отпочето је у лето 1923. год. грађење водостанице за савску воду код „Шест Топола“

на Сави, а иста је пуштена у рад јануара 1924 год. Овде је предвиђено и филтарско постројење које ће савску воду пречистити тако да може да се употреби за пиће. Чињено је све само да се потреба задовољи. У тој цели и позват је 1922. године један специјалиста инжењер за водовод из Беча да испита све могућности добијања воде за Београд. Он је простирао сву околину Београда и саветовао је да се сада ограничи снабдевање Београда водом само из Макиша, а да се околни извори стлно мере у добијању количине воде и да се испитује њихова чистота у разну доба године. Да би се ове студије могле у бироу разрадити установљен је био и нарочити одсек за проширење водовода. У исто доба установљена је тако звана водоводна комисија од двојице професора хидротехнике на београдском универзитету. Задатак ове комисије био је: да даје савете за израду пројеката на проширењу водовода и да врши надзор над извршењем ових пројеката.

Године 1921. била је ангажована и једна бечка фирма која се искључиво бави бушењем и снабдевањем водом. Вршено је и мерење у бунарима и нађено је да је просечна количина воде једног бунара 8 сек. литара. Водоводна Комисија на основу добивених података дала је мишљење, да је Макиш најповољније место за добијање подземне воде. У томе извештају се очекује 60.000 м³ подземне воде дневно. Затим радити на томе да би се подземна вода ојачала савском и најпосле, ако се још већа потреба укаже, узети савску филтрирану воду.

Од 1923. до 1926. год. саграђено је 6 нових бунара у Макишу. Године 1924. положено је 8549 м. цеви за пијаћу воду у разним улицама и разног пречника и то највећим делом у ново насељеном крају Београда.

Године 1924. положено је 695 м. цеви за непијаћу савску воду и то у Краља Петра ул. 407 м. и у Моравској ул. 198 м.

Године 1925. положено је 6.598 м. цеви за непијаћу савску воду и то у Сарајевској ул.

Године 1926. положено је 6.822 м. цеви за пијаћу воду а 386 м. цеви за непијаћу савску воду у Дубровачкој улици.

Година 1927. долази у ред најактивнијих година на раду водовода. Поред осталог, које ћемо доцније изнети положено је 17.570 м. цеви за пијаћу воду и 19.565 м. цеви за непијаћу савску воду.

Године 1928. положено је 15.538 м. за пијаћу воду и 8.379 м. цеви за непијаћу савску воду.

Од 1919. године до краја 1928. године положено је цеви за пијаћу воду и то црних ливених укупно 46.968 м. а белих цеви почев од 2/4" до 8/4" свега укупно 18.377 м. Свега дакле црних и белих цеви за пијаћу воду 65.345 м.

Од 1919. године до краја 1928. године

положено је цеви за непијаћу савску воду и то црних 32.997 м. и белих 4.325 м. Свега дакле црних и белих за непијаћу савску воду 37.322 м.

Укупно и за пијаћу и непијаћу савску воду положено је које црних, које белих цеви 102.667 м. или приближно око 103 км.

За извршење овог посла према подацима Управе Водовода утрошено је на полагању цеви пијаће и непијаће воде, и то:

а) за пијаћу воду црне цеви разног калибра 15.094.000 динара,

б) за пијаћу воду белих цеви разног калибра 1.411.036 динара,

в) за непијаћу воду за црне цеви разног калибра динара 12.667.580 и

г) за непијаћу воду белих цеви разног калибра 394.592 дин.

Свега је утрошено и за пијаћу и за непијаћу воду, и за црне и за беле цеви заједно са арматуром око 30.749.665 динара.

Према подацима Управе Водовода од 1926. године, било је 157.555 м. мреже за пијаћу воду, ако се овоме дода изграђена мрежа у 1927. и 1928. г., значи да је Београд имао почетком 1929. год. мреже за пијаћу воду 190.662 или приближно 192 км. На непијаћу мрежу долази око 41.000 м. или око 41 км. Дакле укупна дужина варошке мреже, које за пијаћу, које за непијаћу воду износила би око 232 км.

Количина воде за пиће у 1926. год. била је далеко испод оне количине која је потребна увећаном становништву Београда. Са обзиром на то, Управа Водовода је морала предузети радове, којима би се повећала количина воде а исто тако и побољшала каквоћа пијаће воде.

За извршење ових радова и добацивање Београду што веће количине пијаће воде, која би и по квалитету била боља од тадање, било је потребно не само бушење нових бунара у Макишу и стварање нове инсталације за црпљење и пречишћавање савске воде, него и повећање моћности самих машинских инсталација, како би биле у стању ту повећану количину пијаће воде и потиснути за Београд. У томе циљу подигнут је 1927. године 1 бунар а 1928. године 6 бунара, који дају дневно око 5.000 м³ пијаће воде. Осим тога извршени су следећи радови у 1926, 1927 и 1928. године:¹⁾

1) Израда нових филтера и толожника на Белим Водама за повећану количину воде.

Ови су радови започети у септембру 1927 год. а инсталација је намењена за чишћење 300 литара секундних речне савске воде, која се доводи дрвеним доводом од 700 мм. пречника са нове централе код стругаре „Макиш“.

¹⁾ Ови су подаци узети из извештаја Управе Водовода, које је званично поднела 1928. год.

www.ub.com.rs
 Инсталација се састоји из три дупла таложника. Два се налазе у дворишту а трећи је смештен у једном делу старе филтарске зграде. Укупна запремина ова три таложника износи око 2.000 м.³

У другом већем делу старе филтарске зграде израђено је шест филтера од ормираног бетона, који могу да филтришу око 300 лит./сек.

У опште сва вода, било подземна било речна прво се пречисти. Тек тако пречишћена додају се вароши за даљу употребу. Као што смо раније рекли подземна вода из Макиш аима доста гвожђа и за чишћење воде од гвожђа подигнута је на Белим Водама 1924—1925 год. једна модерна инсталација за 400 лит./сек. Она се састоји из ризлера са 5 таложника и 8 американских брзих, сасвим модерних филтара.

2) Подигнута је нова зграда за нову централу на савској обали (код стругаре Макиш) са бунаром и потребним доводима машинском инсталацијом за 300 лит. на секунду, односно за 26.000 м³ пијаће воде дневно. У овој инсталацији налазе се: један трансформатор од 100 К.В.А. који ће трансформовати електричну енергију од 6.000 V на 380 V и 220 V. Две пумпе од по 150 лит./сек. са електромоторима од 380 и 220 V. Једна пумпа од 300 лит./сек. са дизел мотором од 70 к.с. и шест цилиндра.

3) Израда дрвене цеви за спровод воде од нове централе на савској обали до старе машинске инсталације на Белим Водама. Дужина ове цеви је 3.500 м. а унутарњи пречник је 80 мм. Ова је цев довршена и пуштена у рад јула 1928 год.

4) Израда гвозденог довода од 700 мм. за везу дрвене цеви у дужини око 1.000 м.¹ И овој је довод потпуно довршен и пуштен у рад јула 1928 год.

5) Израда нове главне доводне цеви од 700 мм. унутрашњег пречника од Белих Вода до кафане „Мостар“. Овом цеви ће се слати Београду повећана количина воде пошто је досадањи довод био недовољан да прими и да пренесе сву количину воде за Београд. Тај посао ових дана приводи се крају.

Извођење овога посла било је уступљено домаћем техничком Предузећу „Рад“ из Београда. Посао је почет још концем јула 1927 год. Приликом извођења овога посла наишло се на тешкоће око експроприације сељачких имања, као и тешкоћа, које је правила Железничка Дирекција због измене тока Топчидерске реке као и измене трасе њених главних пруга. На овоме послу извршени су радови аквадукт преко данашњег корита Топчидерске реке; сифод за пролаз испод корита Топчидерске реке, т. ј. будућег коригованог корита; данас се изводи тунел, као прелаз ис-

под пруге код Чукарничке рампе, или како зову данас извршиоци „чамац“.

6) Извршено је проширење машинске зграде на Белим Водама као и реконструкција и повећање машинске снаге.

Старе машинске централе везане су за главну сисајућу цев и пуштене у рад. Овим је омогућена оправка великих централних машина, које су дотле биле у непрекидном погону већ дуги низ година и генерална оправка показала се као неопходна. Измењени су сви допрајали делови као: лагери, биксне, карике и др. а луфтпумпа за кондензацију направљена је скоро нова, јер је била већ потпуно дотрајала.

Оправком старих и нових централних машина омогућено је много јаче снабдевање Београда водом, јер се благодаречи сталном раду трију машина и резерви у четвртој може у потискујућој цеви непрекидно одржати притисак од 9,5 атм.

Да би погон главних пумпи био обезбеђен, оправљени су стари котлови, који могу служити као обична резерва.

7) Стара машинска зграда на Белим Водама проширена је и у новом делу зграде монтирана је нова електропумпа моћности 400 лит./сек., а која има да замени парне машине.

8) Избачена је у Макишу једна стара парна машина из рада, која је у два котла, а са својих 20—25 к.с. трошила 7—8.000 кгр. угља дневно, несразмерно много мазива и требало је упослити 6 људи, а при свим тим великим издацима и трошковима експлоатације није могла давати ни 15 лит./сек. Била је сасвим нерационална, и на место ње инсталисана је електропумпа капацитет 20 лит./сек. а потрошње далеко мање. Троши дневно 8—900 КВ. сати. Запослена су само три човека, потрашња мазива минимална.

9) Уређен је и пуштен у рад стари бунар у Чубурском Потоку и њему припадајућа мала централа, т. зв. мала Црпка. Инсталација даје дневно око 500 м³ добре пијаће воде.

10) Извршено је око 2.000 кућних спојева саварошком водоводном мрежом.

11) Извршена је реконструкција машинске инсталације савског водовода код „Шест Топола“. Сада има две пумпе од 75 лит./сек. Једна служи за резерву. Као погонску снагу постоји једна локомотива од 160 к.с. и један електромотор. Сада овде постоји резерва са 100%.

12) За дизање воде за горњу зону главног резервоара набављена је, монтирана и пуштена у рад нова електро-пумпа од 120 лит./сек.

13) За водовод села Жаркова постављена је парна пумпа у инсталацији Беле Воде и по-

пожена је потискујућа цев од 100 мм. и 80 мм. пречника у дужини око 800 м. и саграђен и бетонски резервоар од 50 м³.

14) На Белим Водама подигнута је једна зграда (8 x 16 м.) за смештај крупних машинских делова, који су дотле стајали под отвореним небом, изложени киши и другим непогодама и тако зуб времена је чинио разорно дејство и годинама упропашћивао овој корисни материјал. Ово земљиште је добивено од пребачене шљаке, која се годинама, у виду целих брда, нагомилавала у кругу инсталације на Белим Водама. Поред тога тим чишћењем шљаке добивено је на стотине метара корисног земљишта, које је пре тога било подводно и блатњиво. Овим је улепшан и спољни изглед и саме инсталације, на што је такође обрађена довољна пажња.

У циљу улепшавања круга на Белим Водама избачени су из круга трули дрвени стубови електричне инсталације за погон и осветлење и замењени гвозденим.

15) Саграђено је неколико стотине метара пруге за разнос угља на Белим Водама и из основа претресена је и оправљена пруга Чукарица—Беле Воде, која служи за пренос угља инсталацијама на Белим Водама. Ова је пруга била у врло рђавом стању и измењено је само шина око 500 м., које су биле већ сасвим дотрајале. На Чукарици у ложионици инсталисано је електрично осветлење, јер га дотле није било.

Урађено је и других ситних радова, који немају директне везе са самим инсталацијама, али ипак припадају водоводу.

Све ово до сада наведено, рађено у циљу побољшања и повећања пијаће воде из Макиша.

У погледу Савског водовода урађено је ово:

- 1) Завршен је и спојен резервоар за савску на Топчидерском Брду од 3.000 м³ запремине.
- 2) Набављена је и намештена електропумпа за воду из Дунава од 100 лит./сек.
- 3) Услед положених цеви за улични савски водовод за поливање, као што смо раније навели, побољшало се и поливање улице. Према стању, почетом 1926 г., у погледу поливања улица, на крају 1928 год. повећана је количина воде за поливање за преко 120% а мрежа је увећана са преко 30%.

4) Израђена је инсталација и пуштен водоскок на Теразијама.

5) У механичкој радионици „Пробирнице“ оправљена је и испитана тачност око 3.000 водомера.

6) На инсталацијама савског водовода код „Шест Топола“ приступљено је подизању новог таложника.

Једна важна ствар која је недостајала као основ сваком раду била је немање планова од градске водоводне мреже. Сасвим је разумљиво, да се је увек гледало само да се што пре удовољи потреба и да се послови свршавају на терену. Међутим Управа Водовода је и ту стигла и почела је са снимањем, односно градска водоводна мрежа највећим делом је снимљена и то новоподигнута мрежа сва а стара мрежа великим својим делом. Приступљено је и цртању планова ради стварања једног генералног плана водоводне мреже града Београда, који дотле није био потпун.

Интересантно је овди напоменути, колико је укупно воде исцрпљено за један период. Тако према подацима Управе Водовода за 27 месеци (1926, 1927 и 1928 год.) исцрпљено је пијаће воде око 17,000.000 м³, а савске 2,258.470 м³.

Из ових података се види да се побољшању иде напред, али решење довољне количине воде није дефинитивно. Сада водовод може да даје око 40,000.000 литара воде дневно, што се може сматрати као сасвим довољно за данашњи број становника, јер долази око 180 литара на једног становника дневно. Али одмах треба даље радити, јер, као што рече бив. председник Општине г. Д-р Кумануди на једном јавном предавању „Питање воде је увек било, може се рећи, једно болно место у Општини Београдској“ и то питање није до данас дефинитивно решено. Сада већ треба да се предузму студије израда планова, па после извршење тих радова, да би могли бити спремни задовољити увећану потребу после две године, јер увек морамо рачунати са порастом становништва и са већом потрошњом воде за угоднији и хигијенски живот у једној великој вароши, као што Београд из дана у дан постаје.

Да то питање дефинитивно решимо, ми смо у једном врло повољном положају, јер је наш град положен на обалама двеју великих река, чије су количине воде неисцрпне.

(Наставиће се)

Сава М. Борђевић,

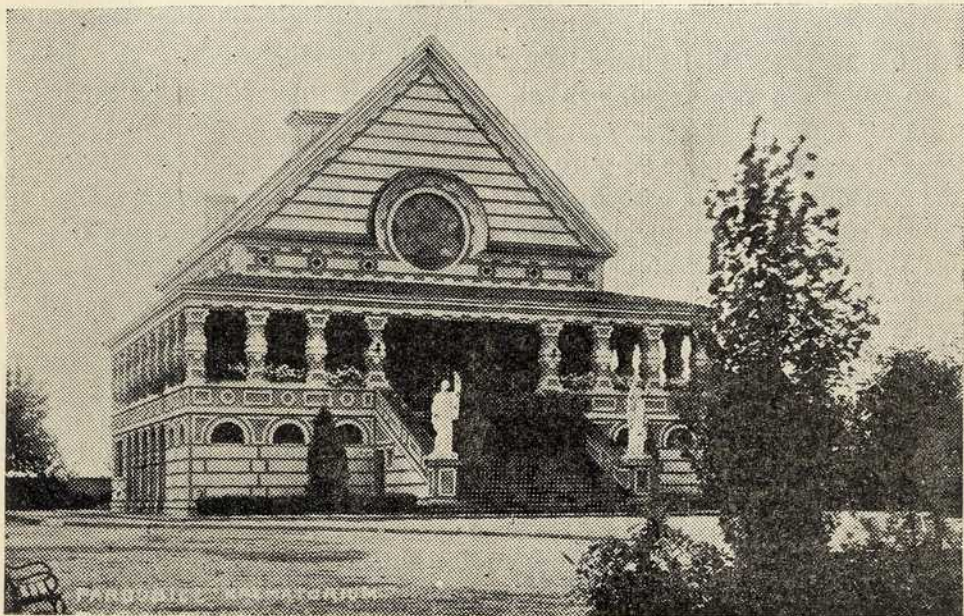
Секретар Општине Гр. Београда

Спаљивање мртваца и подизање крематоријума у Београду

(Наставак)

Говорећи о инфекциозности закопавања развојеног и заразних лешева, сматрамо за потребно да проговоримо још нешто о прострелу, као болести најубитажнијој по све живе, особито по стоку, која се налази на испашама или пландовању у близини гробља,

Не желећи, да детаљно улазимо у постигнута до данас научна испитивања, задовољавамо се само региструјући нађене резултате те болести, чији су бакцили толико отпорни, да не подлежу ни суши, ни хладноћи, а ни топлоти. Уз то имају својства брзог раз-

Крематоријум у Прагу.

како би се овим редовима могло не да постигне буквална пропаганда за покрет „Огња“, него да се у пуној мери предочи капитална опасност по живе, о коју се и један део менаџера по струци и науци потпуно оглушују, површно или не мало је не схватају или се за њу неинтересују!

Много је болести, чије жртве закопане у земљу проузрокују оболења или смрт, па често добијају и широк епидемичних димензија, а једна од тих као најзаразнија, долази: прострел. Она се најчешће јавља код говеда, оваца, козе и коња, а лако се преноси и на човека. Ова је болест старог датума, те су је Грци и Римљани познавали још у IV столећу пре Христа. Средњи век је нарочито осетио тежину те болести а у Италији је год. 1617. померло око 60.000 особа.

множавања и ширења кроз сав крвоток. Наука је испитивањем дошла до резултата да се бакцили прострела могу уништити на топлоти од преко 55° С. или хладноћом на — 10° С, док су њихове споре толико отпорне, да се и најјачим дезинфекционим средствима слабо успева њихово угушивање, ако та дезинфекциона средства дуже на њих не делују. Бацили прострела у земљи одржавају се у животу по неколико година а њихово животно трајање може ићи до 20 година!

Наука је дошла до сазнања да се извор ове опаке болести налази у зараженим земљиштима, на којима је од пришта угинула стока закопана, било дубље или плиће у земљу! У сваком случају опасност је велика. Разуме се, да је онда већа, ако се таква стока закопа плиће, јер се комади таквих лешева

услед кише и др. променама водом или втрпом лакше разносе, трујући ову околину око себе и чинећи је тако опасном и по стоку, која у тој околини пасе или се поји, и по људе који ту обитавају или ма шта раде. Зараза на човека долази и услед тога што се основном непажњом греша, те се од тако оболеле и угинуле стоке људи служе кожом за опанке или друге израђевине, док се одрана лешина закопава ма где и ма како!

По опасности својој и карактеру болести, прострел, који улази у крвоток и затрује крв, рекли би смо, да је исто што и сифилис. И, када ову последњу, у свима њеним етапама и последицама прилично познајемо, сматрамо, да и о прострелу као опасној болести нетребамо даље да говоримо, већ да нам у толико од ње прети већа опасност, јер она поред људи обухвата и стоку. Ово у толико пре, што се ова опака бољка много теже преболи и лечи од сифилиса, јер инфицирано лице или стока могу платити главом чак и у времену од неколико минута.

Ко ће моћи даље да ређа све заразне болести од угинулих животиња и умрлих људи, а закопаних у земљу, који, било кроз воду и земљу, било у ваздуху или на други начин, заражују своју околину: стоку и људство?! Ова опасност заразе од лешева је у толико многострука, у колико имамо врсти заразних оболења, односно у овом случају заразних закопавања. Непотребно их је овде ређати, јер се и код лајка зна, бар од прилике, колико таквих има као сточних, а колико као људских зараза и болести.

На овом месту нам је једина намера та, да укажемо отворено прстом на ове тешке узроке оболења и морталитета било у стоци или људству, који императивно диктују да се и код нас једном отпочне са радикалним мерама за ублажење па и решење овога зла. И, третирајући на овом месту проблем спаљивања мртваца и подизања крематорија у Београду, не желимо покретање иницијативе најужег смисла: у колико би се то спаљивање вршило само на људство: умрло од заразе или не, — већ желимо, да се акција спаљивања и подизања крематорија прошири и на стоку и животиње и то тако, да се временом прими као обавезни систем за целу земљу. Ово последње, за прво бар време има да се облигатно

уведе за стоку, па било се то спаљивање обављало у каквом од модерних крематорија за животиње и стоку, било на примитиван начин: на дрвима и жару. Мислимо, нико неће спорити корисност или безопасност и таквог спаљивања, нарочито још упоређено са закопавањем тешева, са свима његовим последицама, које га од увек прате. На овом месту се хоће, да се подвуће чињеница, како је ватра најбољи и једини непријатељ неизлечиве или тешке заразе и најјачи чинилац дезинфекције. А како ће се та ватра узети у примени: да ли преко каквих инсталираних пећи и апарата, који се зову крематорије, или не, то нам није ни била намера да третирамо или предлагемо.

Остаје нам још да наведемо разлоге и преке потребе, чиме присталице спаљивања базирају своју акцију и неуморно раде на њој, како код нас у земљи, тако и на страни.

Проблем за спаљивања базира се поред хигијенског и здравственог разлога и много другим, међу којима је од пресудног значаја и народна економија.

Баш згодан случај, што идеологију о спаљивању, иако у најкраћим потезима, износимо у стручном и званичном органу Општине Града Београда, која се у последње време увек показивала напредном у свима културним питањима или новинама, а згодан случај и због тога, што је и ово питање: спаљивање мртваца и подизање крематорија у Београду једно од питања њеног обилног и многоструког комуналног програма. Јер, Држава, у колико је до ње као Врховне Управне власти стајало, казала је своју реч тиме: што је санитарским законом предвидела ову новину а један њен представник: Мин. Нар. Здравља, решењем својим Бр. 57775 од 27-ХИ-1928. год. дозволио је Општини Београдској да може приступити остваривању ове прастаре замисли и увођења исте у праксу и обичај и код нас, — пошто се то не противи хигијенским и санитарским прописима. Решење Министра Народног Здравља је следило као питање Санитета Општине Гр. Београда, и у коме г. Министар дослов каже: „У вези са актом ЛБр. 16159 од 20-ХИ-1928. год. извештава се Санитетско Одељење О.Г.Б. да се сходно чл. 22. Закона о уређењу санитарске струке, могу код нас спаљивати лешеви умрлих лица, те

према коме Општина може приступити устављавању крематоријума. (Министар Народног Здравља Др. Чеда Михајловић с. р.)“.

У ранија времена, а негде и сада, питање сахрањивања преузимале су на себе црквене власти. Ништа неприродније, да црква преузима и врши ту дужност општине, јер би исто тако парадоксално изгледало, да Општина врши какав њен обред или служење литургије! Сахрањивање, као што смо видели, није само акт затрпавања мртваца у земљу, уз неку уобичајену песму, већ питање тако крупно, да од њега зависи здравље и будућност свих живих, те према томе, лепше би изгледало да и једна Општина учествује у неком црквеном обреду и постави се за певницом, него ли то, да црква води бригу о сахрањивању, и, да о њему води у опште, а најмање супериорнију реч.

Поред свих мана и недостатака гробљишта за сахрањивање, која смо укратко поминули, долази такође на првом месту и економски разлог, који иде потпуно у прилог спаљивања! И наш закон а на сваки начин и други, предвиђају прописну удаљеност гроб-

љишта од насеобине: Чл. 22. Закона о уређењу санитарске струке и о чувању народног здравља предвиђа удаљеност гробља од насеобине 1.000 м. Има места која могу овај однос да одрже, али велика места као што је Београд, не могу и нису га одржала. Ширењем урбанизма једног насеља, померају се логично све границе његово обима и из дана у дан приближавају се гробљишту. Живи и конкретан пример узимамо баш Београд, који би и требао да се држи санитарских прописа и у свом властитом интересу да кочи своје проширење ка гробљу. Али, када се зна, да је његово проширење, с обзиром на његов географски положај и природне границе с двеју његових страна Саве и Дунава, упућен највише баш на ону страну где лежи гробље, онда је и оправдано донекле, што се данашње Ново Гробље не налази не само на самој периферији Београда, већ и у кругу његовом. Кажемо, оправдано, због његовог положаја у коме се налази, али колико неоправданости има, када се гледа кроз призму свих опасност, које од тога проистичу?!

(Наставиће се)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Теорија и класификација савременог града

Правилно разрађивање теорије о савременом граду претпоставља претходну студију историјских кретања градског живота у свима облицима еволуције. Досадашњи путеви изучавања историје градова, поред свеколике обимности грађе, нису нас довели усредсређеном устаљивању тачне дисциплине која се налази у току стварања не достигавши још свој усредсређени израз. Методологија изучавања градова је, према томе, важно помоћно средство урбанских наука. Истина, практичне потребе живота изазвале су опширну књижевност о савременом граду, али је ова обухватала појединачна питања делом у монографијама из једне области муниципалних изучавања, а делом у низу целог осталог реда научних дисциплина, које су додиривале и комуналне проблеме.

Савремени град, због велике многостраности живота у њему, може бити научни објекат разноликог разматрања. О њему се научно изјашњавају: географ, историчар, социолог, економист, архитект и инжењер, лекар и хигијеничар, психолог, затим естетичар и моралист — сваки са своје тачке гледишта и по свом методу истраживања. Но ти специфички начини посматрања, тај професионални субјективизам, нису довели још до постављања једне систематизоване теорије урбанизма.

Неки руски урбанисти (Анциферов, Кољенкин) препоручују т. з. комплексно-синтетички метод, помоћу кога се долази до „целине“ т. ј. до града путем изучавања свих мишљења и критеријума. Као помоћно средство за примену овога метода истиче се потреба научне екскурзије у град, која би олакшала испитивање свих елемената у њиховом конкретном, битном постојању.

Изгледа вероватније да би овај начин испитивања са својим резултатима корисније послужио младежи која се тек уводи у научна разматрања ове врсте. С научног гледишта, пак, овај би метод промашио задаћу водећи ка непродуктивној растрканости обраде

и дилетантском одабирању грађе. У савременом граду подрхтава било наше најбогатије културе и сваки покушај да се ова схвати са свима својим безбројним елементима, с разноликих гледишта која би нашла израза према поједином начину посматрања, расплинуо би се, заиста, без наде.

Исто тако, и у Русији и на западу чине се покушаји да се испостави теорија градова на њиховом срањењу с природним организмом, стварајући „анатомију“ града, „физиологију“, „психологију“. У томе се отишло к употреби појединих крајева вароши с одговарајућим деловима организма. Непостојаност ове органске школе у социологији (Спенсер, Лиленфелд, Вормс) утврђена је одавно, при чему је нарочито истицана пуна несадржајност и неподударност површног сличавања социјалних „организама“ са зоолошким. Град није организам. Он нема свест, сазнање, осећање: ту функцију врше грађани, а ови могу да растурају град, да га напусте, да прелазе из једне вароши у другу, а „организам“ је лишен тих могућности. Покушај овакве поставке теорије градова био би узалудан и излишан.

Најзад и чисто индуктивни метод поставке општег учења о граду, посредством искуственог разматрања појединачних случајева и њихова уопштавања, показује се нетачан и недовољан. Применом таквог метода поновила би се грешка историјске школе у политичкој економији (Рошер, Хилдебранд) која је имала за задаћу да изведе економске законе само из посматрања појединих и конкретних привредних појава у њиховом историјском развоју. Данашњи су градови сасвим разноврсни, сложени и многољудни, повезани с другим социјалним односима, па би се, анализирањем њихових конкретних елемената, отишло од појединачног општег и створила муниципална теорија као нешто самостално и независно од опште, социјално-економске науке.

(Наставиће се).

Београдска Хумана Друштва:

Др. Александар Петровић
председник друштва „Карађорђе“.

Друштво „Карађорђе“

„Општинске Новине“ доносе у сваком свом броју по један информативни чланак о београдским хумано - културним друштвима, установама или корпорацијама.

У овом броју пуштамо извод извештаја управе друштва „Карађорђе“.

Ово је једно од најстаријих и најугледнијих хумано-просветних друштава Београда, са основним циљем заједничког хуманитарног помагања у случају болести и смрти.

Друштво „Карађорђе“ је једна данас економски снажна и у престоници јако распрострањена организација, која има само редовних чланова скоро две хиљаде а имовину од преко милион динара.

Са неколико општих и искључиво информативних црта желимо да читаоце престоничког службеног органа упознамо са нашим друштвом, његовим циљем, радом и успехом. Да не би заузели много простора, ми ћемо одмах прећи на податке.

Друштво „Карађорђе“ добило је у току 1928. год. ове легате својих чланова и добрих људи, који схватају високи значај једне хумане установе као што је наше друштво.

1. Емилија и поч. Коста Гргић,
2. Поч. Катарина Радивоја Глумца,
3. Косара и Петар Ж. Живковић,
4. Јован Ристић,
5. Поч. Јован Бајлони,
7. Милан Морошановић,
8. Лазар и Лела Бејосиф,
9. Мика и Ракила Алфандари.
10. Анка Радојковић,
11. Поч. Богосав Чамчаревић,
12. Алекса Божиловић и супруга,
13. Анка Петровић,
14. Стреја и Злата Конфино,
15. Драгољуб Савић,
16. Поч. Алекса Недовић,
17. Поч. Марија Павловић.

II.

Здравствене прилике чланова „Карађорђа“ у току године 1928. биле су:

За лекарску помоћ јавило се и добило је са свима потребним лековима укупно 1503 члана.

На име болничких трошкова исплаћено је Динара 13.920.

Боловало је код куће у кревету 960 чланова а на ногама 543.

Тешко болесних у кревету:

У коме месецу :	Исплаћено је новч. помоћи :
Јануар	3917.50
Фебруар	4540.—
Март	4956.—
Април	5027.—
Мај	3087.50
Јуни	2326.50
Јули	2913.50
Август	2524.50
Септембар	2031.—
Октобар	1603.50
Новембар	3248.50
Децембар	4714.—

Свега 40889.50 дин.

Према овоме највише болесника је било у месецу априлу, он је био, може се рећи, критичан. Даље су били најболешљивији месеци јануар, фебруар, март и мај, а најздравији месец је био октобар.

Поред горњих издатака у суми од 54809.50
Издато је апотекарима за лекове 65949.21

Укупно динара 120758.71

У години 1927. издато је у ове сврхе свега 98520.84 динара, дакле за 22,237.87 динара мање. Но када се узме у обзир околност, да су током 1928. г. владале епидемије и да је смртност била велика, овај вишак налази своје оправдање.

III.

Рад Управног Одбора на прикупљању прихода.

У току рада је највише труда уложено на подизању Друштвеног Дома. Општина Београдска је изашла на сусрет Друштву и вољна је да нам бесплатно уступи место за подизање Дома. Садања Управа предузела је све потребне мере, да се овај циљ оствари.

Управа се даље трудила, да свима могућим начинима повећа своје приходе. Успех, који је тиме постигнут, доказује факат, да се током 1928. г. уписало много редовних и ванредних чланова. Таквим радом се постигло, да се у годишњем билансу показао чист приход.

Дин.

У току 1928. године примљено је 339.407.78
Издато 318.747.17

Остаје чистог добитка динара . 10.660.61

Поред сталног друштвеног лекара г. Др. Александра Павићевића, Управа је ангажовала и г-ђу Косару Димитријевић, дипломирану

бабицу, као и г-ђицу Олгу Марковић, зубног лекара, који са знатним попустом пружају члановима своју помоћ. Поред тога, друштвени лекар лечи чланове у пола цене.

Обилажење болесника од стране чланова Управе вршено је најсавесније док нису, са наступом епидемије, у целој престоници предузете строге мере, које су обилажење болесника изрично забраниле.

IV.

Рад певачког хора.

Друштвени Певачки Хор, са свима својим лепим особинама, одржао се на достојној висини и заузео видно место у реду певачких друштава. Број чланова и чланица-певача подигнут је на максимум предвиђен друштвеним правилима.

Нарочита је пажња била поклоњена учењу наших домаћих песама, на првом месту Мокрањчевих Руковети.

У току 1928. године приређено је неколико забава и концерата, који су били редовно добро посећивани и доносили леп приход.

Чињене су и екскурзије у Смедеревску Паланку, Тополу и Аранђеловац. Певачи су свугде наишли на леп пријем и показали се достојни свога имена.

Приликом боравка у Тополи, положен је венац на гроб Вождов и одржан парастос.

После тога је отишао певачки хор са члановима Управе на Оплепац, где је на гроб Краља Петра Великог Ослободиоца такође положен венац, запаљена свећа и одржан помен.

Након тога вратили су се у Тополу, где је одржан свечан говор и парастос Шумадинци-

ма, који су положили своје животе за Отаџбину. —

Од великог је значаја чињеница, да се ради на образовању друштвеног оркестра, који би временом представљао и тако потребну престоичку музичку дружину. У томе правцу већ се воде преговоре са бившим војним пензионисаним музикантима, који пристају, да под веома повољним условима буду чланови тога оркестра. Циљ оркестра би био, да на првом месту суделује на погребима умрлих друштвених чланова, даље да учествује на пратњама и нечланова, уз наплату по такси, од које би један део припадао друштвеној каси.

Исто тако су отпочети преговори и са Удружењем Служитеља, који су изразили жељу да се са овим Друштвом сједине. Управа је једногласно решила да их прими и поднесе о томе извештај Скупштини.

V.

Предлог за прославу 25-годишњице.

Навршило се пуних 25 година, како је неколико агилних људи, са најузвишенијим идеалима у срцу и ретким поштењем у души, положило камен темељац нашем Друштву. По угледу на друге установе и заједнице, тај догађај и уопште цео период нашег хуманог просветног рада обележиће се на што је више могуће свечанији начин. Сада се у велико спрема терен и стварају услови да се прослава 25-годишњице прослави што пре, још у току ове године. Тим свечаним моментом достојно ћемо се одужити мртвим и живим сарадницима наше установе и одати дужну част светлоте имену, које наше друштво носи.

Комунални архив:

WWW.UNILIB.RS

О јевтинијем снабдевању Београда са животним намирницама, надзору и њиховом хемиском испитивању

реферат председника општине од 24. јуна 1895. године, који је поднет одбору општинском 11. јула исте године.

(Наставак)

После хлеба и меса главна животна намирница је вино. Ко данас погледа са Калимегдана на дебаркадеру савског пристаништа, тај ће видети стотинама а кад што и хиљадама буради где леже на обали често не покривена, изложена свакој непогоди, лети најжештој врућини. У тим бурадима је махом вино, алкохол, уље и сирће. Пошто се над том робом изврши царинска манипулација, она се, нарочито бурад с вином, откотрљају мало даље, и ту чекају муштерије... Чекају недељама, ако не месецима. Какво ће постати и најбоље вино са којим се тако поступа, не треба ни разлагати. И ово не може дуго овако остати. Општина мора да се брине да подигне своје стовариште за вина, алкохоле, уља и оцат. Она то мора учинити не само због трошарине, јер ће само на тај начин моћи осигурати себи сав приход који су те течности у стању да даду вароши — него и због квалитета њиховог, јер како би се трошарина плаћала на количину која се из општинског стоваришта за вина износи у варош, то нико не би имао рачуна да ту количину увећава водом или другом каквом течношћу. Општински антрпо за вина треба да буде на оној тачци савске обале до које дођу шине железничке, јер ће ту бити и главна царинарница и паробродска станица.

*

Остаје ми још да напоменем једну меру, која се нарочито за Београд препоручује, баш и кад у њему буде централне пијаце, а камо ли сада када је пијаца ексцентрично постављена. Наша варош је тако раштркана да становници на периферијама, нарочито сиротнији, а њих је много, не могу сваки дан предузимати формална путовања до пијаце, да се снабдевају са оно мало животних намирница које њима требају. С друге стране становништво наше вароши тако је мало према простору који варош за-

узима да, ако се у свима крајевима Београда створе филијале пијаце, онда у нашој вароши неможе бити праве пијаце. С друге стране неможемо допустити да се толики Београђани муче, да остављају посао од кога живе и да дангубе путујући на пијацу, а с друге стране не смемо допустити да у Београду буде 5 пијаца, поред којих варош не би имала ни једну пијацу како ваља. Можда би се у овој дилеми могли помоћи овако: да општина организује све садашње пиљаре и прекупце београдске, (који ће и онако остати без занимања кад општинска пијачна агентура завлада пијацом) у једну чету уличних телала за јестива, коју би распоредила по крајњим улицама Београда, које буду најдаље од пијаце. Сваком таквом телалу општина би дала право да може у нарочитим количима разностити, оглашавати и продавати све пијачне потребе или бар главне под условом: да сваки дан мора са својим количима проћи кроз све улице које су му одређене, и само кроз њих. На тај начин сиротни становници на периферији Београда могли би сваки дан пред својим вратима или са свога прозора купити што им треба за кујну, а пиљари и прекупци добили би корисније занимање и за себе и за произвођаче и за потрошаче.

Ово су, господо, мере, за које ја мислим да би општина могла и требала да их предузме ради правилнијег и јевтинијег снабдевања Београда животним намирницама. Ја вас молим да изберете нарочиту комисију из ваше средине, која би прокритиковала ово мало података које сам ја у хитњи и у сред толиких других послова могао напабирчити; та комисија би вам поднела формалан предлог како за најхитније мере, које ваља одмах предузети, пре него што одпочне функционисати варошка трошарина, тако и за стално решење појединих питања у Београду“.

Надзор и хемиско испитивање намирница у 1892 години

1892 година била је по реду: *друга година редовног хемиског испитивања животних намирница*. Испитивање је вршено у Државној Лабараторији од стране општинског хемичара *Д-р Ал. Заге*, а под управом државног хемичара *Д-ра Марка Т. Леко*.

Други годишњи извештај од октобра 1891 до октобра 1892 који је *Д-р Леко* поднео одбору општине београдске 19 октобра 1892 године, је ретко интересантан, у погледу начина испитивања а и о превентивним средстви-

ма да се стане на пут даљим злоупотребама. У том извештају у главном представљено је 1474 прегледа разних предмета од којих су били неисправни 281 предмет.

После ових извештаја, Суд је донео ову наредбу о надзору и хемиском испитивању намирница:

„Суд општине вароши Београда у интересу народнога здравља, на основу члана 36 тачке 6 закона о општинама а према решењу одбора општинског од 18 маја 1892 год. АБр. 7121 издаје ову

НАРЕДБУ

Надзор у промету хране, зачина и других предмета од утицаја на здравље људско, као што су судови за јело, пиће и кување, боје, петролеум, играчке, тапети и т. д. врше лекари општински по одредби чл. 14 тач. 4 санитарног закона, или општински званичници, којима суд тај посао повери. Они су овлашћени да могу улазити у просторије, у којима се држе горе поменути предмети а за време уобичајеног пазарног доба или када су просторије промету отворене. Исти општински органи овлашћени су даље, да ради ближега испитивања по свому избору узму пробе од горе побројаних предмета који се држе и продају у поменутим просторијама или јавним местима, пијацама, улицама, при улазу у варош и т. д. На захтев оставиће се сопственику један део од одузете пробе званично затворен или запечаћен. За пробе, за које се нађе да су без икакве замерке, даће се сопственику, ако затражи, накнада, колико га оне стају.

Пробе, које су ради ближега испитивања одузете, слаће се с припадајућим актима непосредно управи другог одељења државне хемиске лабораторије.

Сваки сопственик одузете пробе има права да се увери, је ли одузета проба хемиски прегледана, као и о резултату тога прегледа.

Да би се овај надзор у промету животних средстава олакшао и да би се тиме што већма спречило држање и продавање фалсификоване, укварене и штодљиве хране и у опште свију предмета од утицаја на здравље људско, важе за поједине предмете још и следеће нарочите одредбе:

I. О млеку.

1. Продавање млека допушта се само оним лицима, која имају дозволу од стране суда беогр. општине да могу млеко продавати. Ову дозволу мора имати сваки млекар уза се кад млеко продаје, ако је не буде уза се носио, одузеће му се све млеко и продаће се у корист општинске касе, ако пак дозволу за продавање млека и нема, онда ће му се забранити радња и поступити по § 373 а., казненог закона.¹⁾

¹⁾ Суд општине вароши Београда у интересу здравља грађанства а рад извршења наредбе од 10. јула 1892. год. АБр. 8278 о продавању средстава за живот и контролисању каквоће њихове.

НАРЕЂУЈЕ:

У року од месец дана, од када се ова наредба објави, дужни су сви млекари, да од београдске општине добаве дозволу, да могу млеко у вароши продавати. За сваку такву дозволу платиће таксу од 50 пар. дин. У тим дозволама, које ће се сваке године обнављати, поред осталог биће и нарочите рубрике за белешке о резултату извршеног прегледа млека. Такве дозволе морају при себи имати сви про-

Само оним лицима, која буду у стању да се ових правила строго придржавају, даваће суд општ. дозволу за млекарску радњу.

2. Сва стока, која се музе, стоји под надзором марвеног лекара и он је од времена на време контролише.

3. Кравари, који се баве продавањем млека, дужни су да хране своју стоку добром и неуквареном храном, и сваки случај разболевања своје стоке музаре да одмах јаве марвеном лекару а и да млеко од болесне стоке не продају дотле, док год марвени лекар то не допусти.

4. У млекарским радњама и то како у шталама тако и у локалим, у којима се млеко држи и продаје, мора владати највећа чистоћа. Стоку несме мустити нико, који од какве заразне болести пати.

5. Помузено и прикупљено млеко, пошто се расхлади, мора се чувати у нарочитим чистим одајама а никако у одајама за становање или спавање.

6. Судови, којима се млеко музе, држи, транспортује и продаје, морају одговарати прописима о посуђу за држање и чување јела и пића. У судовима од цинка и некалајсаног бакра несме се држати млеко и износити на продају. Најбољи су судови од калајсаног блеха (Висблех), калајсани бакарни судови, од дрвета, добро глеђеисани земљани судови или од штајнгута и порцелана. Судови у којима је млеко морају бити увек добро опрани и чисти а и снабдевени заклопцима, да се млеко сачува од прашине и нечистоће.

7. Кад влада заразна устобоља код стоке, може се на продају износити само кувано млеко, свако пак друго млеко које гадно изгледа или је по здравље штодљиво, мора се искључити из промета. Исто тако кад се у каквој кући, у којој је млекарска радња или где се млеко држи и продаје, или где се стока чува и музе, појави нека заразна болест, забраниће се из те куће продавање млека.

8. Кравље млеко, које има мању спец. тежину од 1.029 или већу од 1.034 забрањено је у Београду продавати.

9. Млеко, које се на продају износи испитаће се и пијоскопом па ако се докаже да нема довољно масла па и ако по спец. тежини одговара горњим одредбама, искључиће се од продаје.

давци млека и то како газде такф и њихови момци, који по вароши млека разносе и продају. Ако који од млекара не буде ову дозволу имао при себи, одузеће му се све млеко и продаће се у корист општинске касе.

Ако пак поменуто дозволу у одређеном року никако и не извади, забраниће му се радња и поступаће се са њима по § 373 а., кривичног закона.

Од суда општине вароши Београда 10 јула 1892 год. АБр. 8278.

10. Продавац таквог неисправног млека спровешће се одмах државној хемиској лабораторији да се млеко, које је од продаје искључено тамо хемиски прегледа и по претходном прегледу решиће се, да ли се може допустити продавање таквога млека, или ће се просути и продавац по закону казнити.

11. Забрањено је кравље млеко мешати с овчим или га продавати под именом крављег млека.

12. Овче млеко, које се на продају износи, има обично спец. теж. већу од 1.034, која пак имају мању спец. теж. од 1.030 или већу од 1.041 а и која на пијоскопу покажу, да нису довољно масна, сумњива су, и таква млека упућиваће се државној хемиској лабораторији ради хемискога прегледа.

13. Приликом санитарскога контролисања каквоће млека треба пазити и на то, да се код свију а не само код појединих млекара,

по могућству неколико пути преко године млеко прегледа.

14. Преглед млека према овом упуству вршиће лекари општински и званичници, којима суд беопр. општ. тај посао повери.

15. О резултату извршенога прегледа, води ће се, по нарочито удешеним формуларима, особени записник, да би се према тим записницима у „Општ. Новинама“ могло од времена на време објављивати, какво је млеко код појединих млекара нађено.

16. Сваком оном, који се ових правила не придржава и буде услед тога три пута кажњен, забраниће се млекарска радња.

17. Приватни, који за своју домаћу потребу купују млеко, ако затраже, прегледа ће им се купљено млеко бесплатно. Та прегледања млека вршиће се у свима општинским одељцима и у другим одељ. државне хемиске лабораторије.

Комуналне занимљивости широм света

Најстарији становник Беча

У скромној кућици крајње бечке периферије прославили су пре двадесет дана, 20. јула ове године, синови, унучад, праунучад и чукун-унучад и мноштво пријатеља свих година рођендан трговца Игњатија Дресдера, који је, испунивши 106 година, постао и најстарији становник Беча. И, стварно, његов исказ о рођењу носи датум: 20. јула 1823. године.

У то време милионска престоница Аустрије бројала је једва двеста хиљада душа, а цар Фрања Јосиф који је, и сам дуговечан, владао неких седамдесет година, родио се девет година доцније.

Чичи Дреслеру честитао је лично и председник Бечке Општине, и предао му један златан пехар, желећи му да доживи још најмање десет рођен-дана!

Чича Дреслер, Бечки Метузалем, који је за свога предугога живота био сведок врло важних догађаја, има још одлично памћење. Он седи по читаве дане у фотељи, има савршено луцидан мозак, колосалну меморију, пошто у најмањим подробностима прича догађаје из своје ране младости. Женио се свега два пута. За прву и другу жену сачувао је, по правилном распореду, по тридесет година брачне љубави и среће.

По старој навици, новинари су дошли да га упитају: благодарећи чему живи тако дуго?!

Бечки Метузалем је одговорио:

— Чврстоме телесном склопу, умерено-

сти у јелу и пићу, марљивом раду, умереном брачном задовољству, и великој, превеликој љубави према свему: животу, породици, друштву, граду.

— У свему сам уживао! Колико сам само осећао задовољства гледајући како се моје родно место развија, расте, постаје од дечка младић, човек зрео, затим цин, цин из бајки, које сам пре сто година слушао од своје старе мајке!...

Становништво Италијанских вароши

— Најмногобројнији је Напуљ са 966.000 —

Рим долази на треће место са 877.000.—

Средишњи завод за статистику дао је извештај о броју становника италијанских вароши на дан 30. јуна 1929. Рим, иако је престоница краљевине, долази тек на треће место, после Напуља и Милана.

Напуљ има 966.000 становника, Милано 941.000, Рим 877.000, Ђенова 625.000, Турин 570.000, Палерма 445.000.

Катанија, Фиренца, Венеција, Трст, Болоња и Месина крећу се од 200 до 300 хиљада душа.

Бари, Верона, Ређо (у Калабрији) Ливорно, Падова, Таранто, Ферара, Бреша и Специја имају од 100 до 200 хиљада душа. Специја је последње место са преко 100 хиљада (110 хиљада). 92 главна места покрајина имају, сва скупа 10 милиона и 700 хиљада душа, дакле више него четврти део целокупнога житељства Италије.

Урбанизам у Шведској

У Шведској се спрема за мај 1930. године друга изложба модерног урбанизма, изложба на којој ће се представити све оно што иде за модерном изградњом, оздрављењем, улепшавањем великих градова.

Организатор и идејни покретач ове изложбе је познати социолог Јоханес Хелнер, бивши шведски министар иностраних дела.

Програм ове изложбе урбанистичке уметности, науке и праксе, још није дефинитивно готов, али и из његових главних црта види се сјај величине ове савремене и корисне међународне приредбе.

У близини Штокхолма, на једном огромном простору Бургадс-Брунсвиген отвориће се у мају 1930. године ова изложба урбанистичке уметности.

Архитект Асплунд израђује обрасце улица, хипермодерних скверова, авенија, велерадских саобраћајних путева, башта и паркова, који имају за изградњу нових вароши или проширење старих.

Модерна архитектура, са широким урбанистичким погледима, која је у Шведској до одличних сразмера напредовала, примењена на школе, болнице, надлештва и канцеларије, железничке станице и гараже, као и на разне типове приватних домова, за ренту и уживање, великоградских и маловарошких, такође ће имати прилике да открије све своје новосте, не излазећи из општега урбанистичкога плана изложбе.

У службу урбанистичке изложбе биће стављена и изложба декоративне уметности, која је по својој природи тако сродна и корисна развиту циљева модерног урбанизма.

Ова урбанистичка изложба даће одличних резултата и великих практичних користи по даљи модерни развитак европских великих градова.

Сифилис у Паризу

Проблем сузбијања сифилиса — те модерне куге — по великим градовима је једно од најтежих питања, и то не само медицинско, него национално, социјално, комунално.

У Паризу статистички извештаји венеричних амбуланти показују страховит пораст ове опаке и дегенеративне куге двадесетог века.

Професор Жанселм поднео је о томе читав реферат Санитету Париза и Академији Наука. Из његовог се извештаја види да сифилис, који је од 1919. године у Паризу отпочео да нагло опада, сада понова расте и да је данас за 30% премашио цифру из године 1919.

Професор Жанселм објашњава пораст сифилиса у Паризу: увозом са стране, напуштањем лечења, немарношћу болесника, а нарочито све већим захватом тајне проституције, коју тешка економска беда, недовољност прихода средњих класа за живот и захтев истих за претераним луксузним и лаким животом, из дана у дан повећавају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО:

Рад Општинског Одбора

ЗАПИСНИК

Двадесет седме — Друге Редовне Седнице Одбора Општине Београдске, одржане 19. јула 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавали председник г. Милош Савчић и потпредседник г. Др. Милослав Стојадиновић.

Деловођа г. Др. Сава Мојић.

Од одборника били су г. г.: Душ. Ђ. Миличевић, Д-р Љуб. Стојановић, Д-р Драг. Ђ. Новаковић, Тихомир Панић, инж. Ран. М. Аврамовић, Јов. Дравић, Драг. К. Милошевић, Д-р Мића Анић, А. Фирт, Ранко Живковић, Д-р Александар М. Леко, Д-р Драг. Аранђеловић, инж. М. М. Сокић, Шемаја де Маја, Х. М. Ребац, Ђура Бајаловић, Дим. Станчуловић, Б. Ј. Антонијевић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Т. Здравковић, Негослав Илић, Д-р Букић Пијаде, Драг. Матејић, Бранко Поповић, Д-р Лазар Генчић, Милов. Ј. Матић и Јосиф Фрид.

I.

По прочитаном записнику одборник г. Милић Сокић примећује, да је у записнику изостављено поименично гласање са претпрошле седнице и да је пропуштено да се унесе да је он тражио на прошлој седници да се питање калдрмисања Немањине улице и Вилзоновог Трга, које је дато у форми саопштења, мора ставити као засебна тачка на дневни ред.

Његове примедбе на записник изазивају краће објашњење између Председника г. Савчића с једне стране и одборника г. г. Б. Поповића, Шемаја де Маја и Д-р Букића Пијаде с друге стране.

Одговарајући на примедбе предговорника, Потпредседник г. Д-р Стојадиновић даје тумачење на записник: као такав не може бити предмет опширне дискусије нити изгледавања на досадањи начин. Могу се стављати само краће примедбе на записник. Све што иде преко тога напушта оквир Закона о Општинама. Записник мора садржати, пре свега одборске одлуке. Закључује да записник који је одобрила надзорна власт, а који су и одборници својим потписима оверили, у смислу закона не може бити више предмет дискусије нити се може мењати.

Одборник г. Д-р Страшимир Милетић укратко даје правничко тумачење одредаба Закона о Општинама из чл. 83. Налази, да одборници својим потписом у књизи записника само потврђују своје присуство.

Председник г. Савчић изјављује да неће моћи допустити да се у будуће расправља

тако опширно о записнику који је већ једном примљен. Налази да одборници могу стављати примедбе ако им је говор погрешно забележен, но не би се смела толерирати пракса уведена у последње време, која стварно значи да се о једној одлуци може гласати на неколико седница.

После краћих примедба одборника г. Тихомира Панића, који напомиње да је тражио да му се покаже уговор о концесији, и одборника г. Ранисава Аврамовића, који тврди да одборници стављањем својих имена у књигу записника не пристају у напред на оно што се уноси у записник, затим примедба одборника г. Душана Миличевића и Бранка Поповића, одборник г. Д-р Драгољуб Аранђеловић мисли, да би целу дискусију око записника требало прекинути. Стављајући начелно примедбе на вођење записника мисли, да записник треба укратко да прикаже говоре појединих говорника, да садржи одлуке, начин гласања, како је ко гласао. Сваки има права да тражи исправку свога говора. Такође мисли да се стављањем потписа само потврђује присуство одборника.

После тога записник је примљен.

II.

По тачци саопштења Потпредседник г. Зађина упознаје одборнике са стањем које је утврђено при прегледу Главне Ликвидатуре којом је руководио поч. Добросав Косић, као и са стањем које је утврђено приликом прегледа Одељења Финансијске Управе којим је руководио г. Драгутин Бабић.

Поводом овог саопштења краће примедбе стављају одборници г. г.: Бранко Поповић и Д-р Страшимир Милетић.

III.

По питању набавки материјала за водовод, канализацију, Електричну Централу и сл. на рачун репарација, Потпредседник г. Зађина прочитао је опширан експозе Суда.

На овај експозе први ставља примедбе одборник г. Д-р Букић Пијаде, који мисли да би Пожарну Чету требало проширити а у списак материјала за Санитетско Одељење унете још извесне апарате и поједине ствари, као на пример постеље за болницу.

Одборник г. Д-р Страшимир Милетић излажући у опширнијем говору питање набавки на рачун репарација, такође држи да је

www.списак водовода и Санитетског Одељења непотпун. Констатује да у Београду нема модерне лабораторије и да апарати за хлорисање воде нису савршени. Налази, да није довољно обрађена пажња на унификацију материјала и справа Електричне Централне а о томе би приликом набавки на рачун репарација требало водити рачуна. При крају начелно примећује да Општински Суд није требао да закључи уговоре о набавци пре него што о томе извести Одбор, да цело питање није довољно проучено и због тога ће гласати против.

Одборник г. Д-р Лазар Генчић са жаљењем констатује што Санитетско Одељење није хтело да се користи, приликом израде списка за набавку на рачун репарација и сарадњом лекара одборника, јер је убеђен да би у том случају тај списак био друкчији.

Одборник г. Бранко Поповић говорећи поводом овог питања подвлачи одсуство сарадње са одбором. Цело питање неправилно је изнесено пред Одбор, а требало га је у нарочитим комисијама боље проучити. На крају изјављује, и ако је за то да се до набавки дође што пре, да не може гласати за.

Председник г. Савчић жали што поједини одборници у овој ствари која је ишла својим правилним током, чине извесна пребацивања и изјављују некакву сумњу. Све што је радио, радио је у интересу Општине. Ни једно одељење није потпуно задовољено у свима својим потребама једноставно зато, што је утврђени контингент требало распоредити на сва важнија одељења. У овом питању рађено је све по закону, и о понудама појединих фирми извештени су одборници на два конференцијама. Што се тиче преноса ствари и њиховог смештаја то је питање даљег финансирања и Општина се нада да ће и то питање моћи решити.

Пошто је ставио кратку примедбу ради личног објашњења, одборник г. Бранко Поповић, добио је реч г. Милић Сокић, који налази да је питање набавки искључива надлежност Општинског Одбора и Одбор треба да обрати нарочиту пажњу на све што се ради. Налази да се уговори о набавкама нису смели закључити пре него што о томе буде извештен Одбор.

После краће примедбе одборника г. Аврамовића, Председник је ставио на гласање предлог Суда да се изврши набавка на рачун репарација и да се исплати обвезницама.

Гласа се поименично. За предлог Суда гласало је 15 одборника, против предлога 10.

За предлог гласали су ови одборници: Душан Миличевић, са мотивацијом да начин поступања Општинског Суда према Одбору није у свему исправан, али гласа „за“, јер је ово потреба Београда, Д-р Љуба Стојановић, Д-р Драгољуб Новаковић, Ранисав Аврамовић (са мотивацијом г. Миличевића), Драг.

Милошевић, Алберт Фирт, Ранко Живковић, Д-р Александар Леко, Д-р Драгољуб Аранђеловић, Шемајо де Мајо, Ђура Бајаловић (са мотивацијом г. Миличевића), Благоје Антонијевић, Димитрије Станчуловић, Драгиша Матејић и Д-р Лазар Генчић (са мотивацијом г. Миличевића).

Против гласали су ови одборници: Тихомир Панић, Јован Дравић, Д-р Мића Анић, Милић Сокић, Хасан Ребац, Д-р Страшимир Милетић, Танасије Здравковић, Негослав Илић, Д-р Букић Пијаде и Бранко Поповић.

Одбор је затим на предлог Суда АБр. 16121, 16122, 16123, 16124, 16125 и 16126.

РЕШИО:

Да се за потребе Санитетског, Водоводног, Канализационог Одељења, Електрич. Централне, Пожарне Чете и Возног Парка изврши набавка материјала на рачун репарација према предлогу и списку Суда АБр. 16121, 16122, 16123, 16124, 16125 и 16126.

IV.

По четвртој тачки дневног реда — о набавкама, Потпредседник г. Зађина чита и објашњава предлог Суда о набавци дрва.

1.— После краћих примедба одборника г. г. С. Милетића, Д. Станчуловића, М. Азића и А. Фирта, Одбор је на предлог Суда АБр. 15701

РЕШИО:

Да се од фирме Драгомира Зарића, трговца, набави за потребе Општине 10.000 м³ чистих букових дрва, по условима које је расписала Општина а по цени од 160.— дин. за један кубни метар.

За чланове комисије, која ће примити дрво да се одреде г. г. одборници: Димитрије Станчуловић, трговац, Негослав Илић, Председник Радничке Коморе и Јован Дравић, професор Више Педагошке Школе и економ Општине г. Стеван Костић.

Издатак од 1,600.000.— дин. да падне на терет парт. 25. поз. 3., парт. 28. поз. 20., парт. 23. поз. 1., парт. 37. поз. 2-б.

2.— Исто тако на предлог Суда АБр. 12284 Одбор је

РЕШИО:

Да се набавка 50.000 кгр. бензина за потребе Возног Парка уступи Англо-Југословенском Петролејском А. Д. по цени од 8,35 дин. за један килограм, т. ј. за укупну суму од 417.500.— динара.

Издатак има да падне на терет парт. 31. поз. 5. буџета за 1929. годину.

3.— По питању набавке угља за потребе водовода, Одбор је на предлог Суда АБр. 14217

РЕШИО:

Да се за потребе Управе Водовода према резултатима добивеним на лицитацији од 7.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

јина тек год. а у вези решења овога Суда ЕБр. 2958 од 21. маја тек. год. изврши набавку од 260 вагона угља и то:

80 вагона угља „Ртањ“ ровни — од фирме Браћа Минх по цени 3.500.— динара од вагона, франко станица Чукарица — Фабрика Шећера;

90 вагона угља „Алексинац“ — ровни — од фирме Рудн. Угља у Алексинцу, по цени 3.000.— динара од вагона, франко станица Чукарица — Фабрика Шећера;

90 вагона угља „Равна Река“ — орашаст од фирме Б. Давидовић „Копаоник“, по

цени 2.520.— динара од вагона, франко станица Чукарица — Фабрика Шећера.

Исплата се има вршити на терет буџ. парт. 30 позиције 4.

4.— По питању набавке угља за Електричну Централу Одбор је на предлог Суда АБр. 14218

РЕШИО:

Да се набавка угља за потребе Електричне Централне уступи, према предлогу Дирекције Трамваја и Осветљења, по следећој табеларној подели:

Р.Бр.	РУДНИК	ПОНУЂАЧ	Количина у тонама	Шлепом	Вагоном	Истоварено	1,000.000	Врсте
1	Угљеник	Игнис	4.000		202.70	204.20	6,17	ровни
	"	М. Четник	3.000		203.50	205.00	6,20	"
	"	Меркадић и др.	3.000		203.50	205.00	6,20	"
2	Костолац	Ђ. Вајферт	16.000	120.00		131.50	6,58	"
3	Кленовник	Пож.Банка жел.	16.000	117.00		129.00	6,45	"
	"	или " водом	16.000		155.00	165.00		"
4	Букиње	М. Четник	2.500		164.50	166.00	6,60	коцка
	"	Меркадић и др.	2.500		164.50	166.00	6,60	"
5	Св. Петар	Расник	3.000		116.50	118.00	6,65	ровни
	"	Дунав. Кред. З.	3.000		116.50	118.00	6,65	"
6	Пркосава	Томашевић	2.000		148.50	150.00	7,13	"
7	Брдник	Руд. Дирек.	2.000		186.50			орак.
	"	М. Јовановић	2.000		230.00	231.50	5,52	"
8	Бреза	Игнис	2.500		252.70	254.20	4,94	"
9	Ракова Бара	Угљен. Руд.	9.000	205.00		216.50	7,20	ровни
10	Боговина	М. Савић и син	3.000		290.00	291.50	7,06	"
11	Ресава	Јоцић и син	3.000		319.50	321.00	7,61	"
12	Алексинац	А. Д. Анонимно	3.500		300.00	301.50	7,00	"
13	Ртањ	Браћа Минх	3.000		350.00	351.50	6,50	"
14	Трбовље	Трбовље	4.000		205.00	206.50	6,15	грах
15	Оплепац	Марјановић	1.500		219.70	221.20	7,36	ровни
16	"	М. Јечменица	1.500		219.70	221.20	7,36	"
17	Јелашница	Ст. Анђелковић	3.000		300.00	301.50	7,00	"

Ова је одлука примљена после краћег објашњења одборника г. Д-р Лека као члана комисије за преглед понуда за набавку угља, и после краћих примедба одборника г. Милетића и Фирта. Против ње изјаснио се одборник г. Милетић.

V.

По питању Гасне Централне Потпредседник г. Д-р Стојадиновић излаже предлог Суда да се изабере једна комисија која ће ово питање проучити у вези ранијих начелних одлука о томе и одбору поднети предлог према најповољнијој понуди, узимајући за основицу оне фирме које је предложила комисија стручњака. У том циљу већ је била одређена једна комисија, али она посао око Гасне Централне није завршила, него је одредила само неке главне услове о којима има да се води рачуна при преговору. Мисли, да би ову нову комисију требало свести на шест

чланова, али нема ништа против тога, ако би Одбор био за то, да остане стара комисија која је изабрана на седници од 10. маја ове год. ради проучавања и питања Гасне Централне.

Затим је Одбор

РЕШИО:

Да за решење питања Гасне Централне остане стара комисија, која је изабрана на седници одбора од 10. маја ове год. и коју сачињавају ова г. г. одборници: Кирило Савић, Клементије Букавац, Ранисав Аврамовић, Милан Стојановић, Драгиша Матејић, Д-р Страшимир Милетић, Д-р Лазар Генчић, Д-р Драгољуб Аранђеловић, Михајло Ђурић, Милован Матић, Алберт Фирт, Д-р Александар М. Леко, Д-р Драгољуб Новаковић и Милић Сокић. Комисија ће одредити услове за Гасну Централну у вези раније постављених, оцитираних понуда и поднети са Судом предлог Одбору ради дефинитивне одлуке о томе.

VI.

По предмету — износ фекалија а на предлог Суда АБр. 15702 Одбор је

РЕШИО:

Да се Милану Јојкићу оvd. уступи износ фекалија у реону вароши Београда по условима прописаним од Општине а по цени од 9.30 динара од једног хектолитра и да све зграде општинске и зграде које Општина држи под закуп од приватних лица чисти бесплатно.

Пошто се међутим износ сметлишта и фекалија врши нехигијенски и на несавремени начин, то да се образује комисија за проучавање питања о хигијенском начину уништавања сметлишта, као и изношењу фекалија у коју комисију да се одреде г. г. одборници: Д-р Љубомир Стојановић, арх. Бранко Поповић, инж. Стеван Бесарић и Д-р Александар Леко.

VII.

По предмету — ослобођење од плаћања ненаплаћених кирија а на предлог Суда АБр. 15703 Одбор је

РЕШИО:

- 1.— да се Евгенија Миловановић ослободи дужне кирије у суми од 2.560.— динара;
- 2.— Да се Ђорђе Рош ослободи дужне кирије у суми од 1.080.— динара.
- 3.— Да се Драга Милановић ослободи дужне кирије у суми од 6.970.— динара.
- 4.— Да се породица пок. Радивоја Бекчића ослободи дужне кирије у суми од 4.212 динара.

VIII.

По предмету — продужење радова у Далматинској улици, а на предлог Суда АБр. 15710 Одбор је

РЕШИО:

- 1.— Да се продуже радови на калдрмисању Далматинске улице од ул. Љубе Дидића до Гробљанске који су радови решењем Суда АБр. 18890 од 19.-IX.-1928. год. уступљени инж. г. Ст. Бадеру а прекинати зими 1928. год.
- 2.— Да се одобри предрачун накнадних радова у суми од 71.413.39 дин. за калдрмисање поменуте улице с тим да и накнадне радове изврши предузимач главног посла г. Ст. Бадер по јединачним ценама накнадног предрачуна.
- 3.— Да се у циљу довршења калдрмисања Далматинске улице одобри Саобраћајном Одељењу кредит у суми од дин. 369.769,96 у коју је ушла и сума из тач. 2. овог решења за вишкове, — и да овај издатак падне на терет партије 31. поз. 8. буџета за 1929. год. пошто је зајам од Босанске Банке из кога се имала плаћати ова улица исцрпљен.

IX.

По предмету — измена регулације у Граничарској улици а на предлог Суда АБр. 13077 Одбор је

РЕШИО:

Да се део Граничарске улице између Мачванске и Соколске улице отвори, пошто је исти већ пре израде Генералног Плана био отворен те су и зграде на њему окренуте на оба фронта према улици и пошто је изменом Генералног Плана у Чубурској улици престала потреба за добијање јединственог блока између Мачванске, Тамнавске, Соколске и Чубурске улице.

X.

По предмету — апропријација земљишта на Топчидерском Брду Пољопривредној Задрузи у Земуну, а на предлог Суда АБр. 15704 Одбор је

РЕШИО:

Да се Пољопривредној Задрузи из Земуну уступи општинско земљиште између Општинског Пута за виле, Мионичке улице и Стеленица у површини од приближно 1.000 м², а по цени од 500.— динара по једном квадратном метру.

XI.

По предмету — уступање земљишта Соколском Друштву „Матица“, а на предлог Суда АБр. 15709 Одбор је

РЕШИО:

Да се Соколском Друштву „Матица“ дода иста површина у колико је регулацијом смањено, од остатака општинског земљишта у истом блоку.

Но како остатак општинског земљишта у овоме блоку остаје готово неупотребљив, јер одсецањем остаје Општини један део земљишта са малом дубином, према новопросечној Катићевој улици, то се и овај остатак општинског земљишта у величини око 1.500 м² уступа Соколском Дому за исту циљ, и то под условима: да се целокупно ово земљиште за подизање овога дома уступа одбору за подизање Соколског Дома на Врачару, а за време од 50 година, но с тим да је Одбор дужан Општини плаћати 100.— динара годишње на име закупа; у исто време одбор ће бити дужан ово земљиште вратити Општини, кад јој оно затреба.

Одбор за подизање Соколског Дома има право на продужење рока закупа само у том случају, ако ово земљиште служи за исту циљ за коју је намењено.

XII.

По предмету — уступање земљишта за школу и цркву на Булбурдеру а на предлог Суда АБр. 15705. Одбор је

РЕШИО:

Да се према поднетој ситуацији Грађевинског Одељења уступи земљиште на Бул-

булдеру за школу 3.448,35 м², а за цркву 1.731,65 м².

ХШ.

По питању плаца звани „Велосипедски Клуб“ Одбору даје обавештење Потпредседник г. Д-р Стојадиновић. Он каже:

Тај плац уступљен је пре три године за градњу Ратничког Дома Удружењу Резервних Официра под условом да у року од три године т. ј. до 11. јуна ове год. приступе градњи тога дома. У овом међувремену поменуто друштво није приступило градњи дома, нити је испунило услове који су му стављени приликом добијања тога плаца, који је важан како у погледу места на коме се налази, тако и с обзиром на његову величину. Формално Суд је био у праву да ову ствар сматра ликвидираним на штету Друштва Резервних Официра. Но он то није хтео да учини ценети значај наших резервних официра и њихову улогу у ратовима за ослобођење. На месту анулирања права на тај плац које је стварно угашено, Суд је сматрао за потребно да са овим важним предметом упозна Одбор који је по закону једино и надлежан за уступање општинских имања у опште. Затим упознаје Одбор са молбом Друштва Резервних Официра да им се рок продужи као и њиховом изјавом о неодобравању регулације од стране Општине и Министарства. Вели да је Друштво расписало конкурс и дошло до планова за зграду. У вези раније одлуке Општинског Одбора и по праву које проистиче из неиспуњавања обавеза овога Друштва, Општински Суд био је дакле у стању да ово питање и сам ликвидира, али с обзиром да Друштво групише три хиљаде ратника, људи заслужних за отаџбину, ово питање изнесено је пред Одбор. У међувремену Општински Суд добио је представку од наших књижевника и новинара да се на томе месту подигне један велики Дом Културе и да он буде тако архитектонски обрађен, како би се у њега могли сместити и новинари и књижевници и остале националне институције као што су: Народна Одбрана, Јадранска Стража и др., затим градска читаоница, библиотека и музеј.

После говора г. Д-р Стојадиновића развила се дужа дискусија у којој је више одборника истицало своја мишљења.

Одборник г. Здравковић мисли, да право на тај плац треба продужити Удружењу Резервних Официра још за пет година, а одборник г. Драгиша Матејић предлаже да се цело питање скине с дневног реда а резервним официрама да се да тај плац безусловно.

После краћих примедба одборника г. Антонијевића, Алберта Фирта, Д-р Страшимира Милетића, Д-р Миће Анића, Негослава Илића, Ранка Живковића, Одбор је на конкретан предлог одборника г. Аврамовића

РЕШИО:

Да се Удружењу Резервних Официра и Ратника уступи исти плац под истим условима за време од три године т. ј. до 11. јула 1933. године.

Овај предлог примљен је са 10 против 3 гласа.

За предлог гласали су ови одборници: Тихомир Панић, Ранисав Аврамовић, Алберт Фирт, са мотивацијом да треба да се подигне културни ратнички дом Београда, Хасан Ребац, Димитрије Станчуловић, Благоје Антонијевић, Д-р Страшимир Милетић, Т. Здравковић, Драгиша Матејић, Д-р Лазар Генчић.

Против предлога гласали су одборници: Д-р Мића Анић, Ранко Живковић и Негослав Илић.

XIV.

На предлог Суда Одбор је

РЕШИО:

Да се 14. и 15. тач. скину са дневног реда.

XV.

По предмету — задужење код Државне Хипотекарне Банке земљишта уступљеног Средњошколској Матици Ратне Сирочади а на предлог Суда АБр. 14222 Одбор је

РЕШИО:

1.— Да се Општина Београдска задужи код Државне Хипотекарне Банке са 400.000,— динара на своје имање, у улици Краља Милутина бр. 64. у површини 1058 м², а за обезбеду овога дуга да одобри интабулацију на поменуто имање и са Државном Хипотекарном Банком да закључи поравнање о овом дугу. —

2.— Добивени зајам од Државне Хипотекарне Банке да се изда Средњошколској Матици Ратничке Сирочади ради њеног одужења за подигнути друштвени Дом под условима да Суд нађе начина у сваком случају да позајмљена сума Матици буде обезбеђена односно да Матица обезбеди Општину за позајмљену суму.

3.— О овом односу Матице према Општини учинити поравнање пред Судом у коме поравнању предвидети и све остало што је изложено у одборској одлуци од 10. јуна 1927. год.

Ради извршења овога посла Одбор овлашћује г. Богомира Божића, пуномоћника Општине Београдске, коме издати специјално пуномоћије да може Општину за рачун Средњошколске Матице Ратничке Сирочади код Државне Хипотекарне Банке задужити са 400.000,— динара, облигацију потписати, интабулацију одобрити и са Банком се о овом дугу поравнати, а тако исто да се и са Средњошколском Матицом Ратничке Сирочади може поравнати у смислу услова, које му Суд буде прописао.

XVI.

На предлог Суда АБр. 15706 Одбор је
РЕШИО:

Да се прими предлог за измену тарифе од 1. септембра 1928. год. и то:

Ставови од 1—8 објашњења тарифе ст. 3 и 4 мењају се и гласе:

1.— Ако једна иста инсталација обухвата две или више категорија тарифа се има примењивати према најскупљој категорији (пример: стан и радња плаћа као радња).

2.— Сваки нов претплатник који раније није имао претплату плаћа приликом подношења пријаве везу, спој, намештање струјомера, бланкет и општинску таксу у износу динара 109.— и то без обзира да ли се усељава у стан са новом инсталацијом или у стан са коришћеном инсталацијом где постоји веза, спој и струјомер.

3.— Претплатници који су већ раније имали претплату приликом усељавања у нов стан где инсталација, веза, спој и струјомер постоје, плаћају приликом подношења пријаве за нов стан само спој, бланке ти општинску таксу у износу динара 24.—

У случају да веза и струјомер у новоме стану не постоје наплаћиваће се приликом пријаве за везу, спој и намештање струјомера динара 109.— Исто важи и у случају усељења у стан са новом инсталацијом на којој раније није било претплатника.

4.— Сваки претплатник који приликом пријаве промене стана не докаже последњим трима признаницама: да је своја дуговања у разијим становима измирио (а до краја 1929. год. да је сва своја дуговања у ранијим становима измирио), а положени депозит за ранији стан подигао, сматра се као нов претплатник и приликом пријаве плаћа: везу, спој и намештање струјомера, као бланкет и општинску таксу у укупном износу динара 109.

5.— Сваки нов претплатник пре давања споја полаже општинској благајни приликом пријаве претплате депозит, према величини инсталације и категорије, у корист свог текућег рачуна, према тарифи од 1. септембра 1928. год. на терет овог депозита издаје му се струја и њиме гарантује уредно плаћање.

6.— Претплатници који су већ раније имали претплату при пријави промене стана, полажу само допуну депозита у најмањем износу динара 20.— Допуна депозита се срочувава према инсталацији у новом стану.

Претплатници који приликом подношења пријаве о промени новог стана не докажу последњим трима признаницама: да су своја дуговања у ранијим становима измирили (а до краја 1929. године да су сва своја дуговања у ранијим становима измирили), и да положени депозит у ранијим становима нису подигли сматрају се као нови претплат-

ници и дужни су положити цео депозит према инсталацији у новом стану.

7.— Депозит се има повећавати на позив Дирекције Трамваја и Осветлења, у случају да се њиме не покрива двомесечна потрошња струје. У случају престанка претплате разлику по текућем рачуну плаћа дужна страна.

8.— Сваки рад, као давање и укидање везе, давање и укидање споја, намештање или скидање струјомера или омеђивача, захтеван или изазван од стране претплатника, као квар, премештање и т. д. наплаћиваће се по тарифи од 1. септембра 1928. године.

Радови извршени по захтеву Дирекције неће се наплаћивати.

9.— Претплатници су дужни исплатити рачуне за утрошену електричну струју у току месеца кад су им достављена, а најдаље до краја истог месеца, у противном ће се укинути струја.

Дирекција ће сваког месеца објавити дан када су сви извештаји за поједине категорије испослати и претплатници који извештаје нису добили, дужни су их од Дирекције потражити.

10.— У случају да се струја укине због неплаћених рачуна или неплаћених извршених радова, поновно давање споја наплаћиваће се према износу рачуна и то: за износ рачуна до 100.— динара, дин. 40.— а за сваки даљи 100.— динара, дин. 10.—

Ако је струја укинута са стуба наплаћиваће се поред горњих износа и износ од динара 40.— за везу.

Ако се укидање струје изврши кривицом Општине, неће се наплаћивати ништа.

Укинути спој због неплаћених рачуна неће се понова давати ако претплатник при тражењу поновног споја не докаже да је све рачуне за текућу годину исплатио.

У случају укидања због неплаћених рачуна Дирекција није дужна да спој истог дана поврати, нити ће надокнадити евентуалне штете које би проузроковало укидање струје због неплаћених рачуна.

1.— Претплатници који напуштају за дуже време стан, или се пресељавају, дужни су своје обавезе благовремено регулисати.

12.— Ове измене у тарифи важе од 1. августа 1929. год.

XVII.

По предмету ослобођења г-ђе Јуле удове поч. Тоше Јовановића од плаћања такса за гробницу, а на предлог Суда АБр. 14216 Одбор је

РЕШИО:

Да се г-ђа Јулка уд. Јовановић ослободи од плаћања таксе за гробницу њеног мужа поч. Тоше Јовановића, бив. глумца и просветног радника, за све прошло време као и у будуће.

XVIII.

По предмету продаје земљишта Београдској Трговачкој Омладини, а на предлог Су-да АБр. 15707 Одбор је

РЕШИО:

Да се предлог о продаји земљишта Београдској Трговачкој Омладини скине с дневног реда и да се за проучавање овог важног и хитног проблема одреди комисија која ће бити обавезна: да у року од 1½ дана од саопштења ове одлуке поднесе Суду свој извештај.

За чланове ове комисије да се одреде г. г. одборници: Д-р Букић Пијаде, Д-р Љубомир Стојановић, Д-р Лазар Генчић, арх. Бранко Поповић, инж. Ранисав Аврамовић и арх. Ђура Бајаловић.

Суд ће умолити Министарство Социјалне Политике и Народног Здравља да од своје стране именује једног члана комисије.

XIX.

КРАТКА ПИТАЊА.

1.— Одборник г. Танасије Здравковић моли Суд да нареди шефу саобраћаја да се споредне улице око Карађорђевог улице оспособе за саобраћај, пошто је Карађорђевог услед калдрмисања закрчена.

Потпредседник г. Заћина одговара, да је план израђен и у њему је предвиђено омогућење саобраћаја.

2.— Одборник г. Алберт Фирт упућује прво питање о изједначењу цена и закупа на тријацама и о Малом Калемегдану од којих до данас није наплаћена општинска кирија. Моли да се узме у разматрање представка потписана од шеснаест одборника коју подноси.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић одговара да се питање пијаца налази у проучавању и ставиће се на једној од наредних седница на дневни ред. Што се тиче других питања изјављује да су сви нерешени предмети који су нађени код бившег управника добара предати стручњацима на проучавање и са резултатом до кога се дође биће упознат и Одбор. То се тиче и Малог Калемегдана. Затим саопштава Одбору отказ бившем уп-

равнику добара са разлога што је Суд желео да постављењем новог управника створи у томе одељењу бољи поредак и са јачим обезбеђењем прихода општинских но што је то до сада био случај.

3.— Одборник г. Ранко Живковић моли да се његов експозе о предаји Возног Парка изнесе на седницу. Пита да ли је познато г. потпредседнику да су у Електричној Централли 1927. год. нестали 2.077 цакова.

Потпредседник г. Заћина одговара да је прегледао ту ствар и да је наређено да се пронађу лица која су с тим руковала и да се од њих тражи наплата.

4.— Одборник г. Д-р Мића Анић пита, када ће се одборницима показати уговор са Швајцарском групом о Електричној Централли.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић одговара одборнику да о томе питању овога пута не жели дати одговор.

5.— Одборник г. Д-р Страшимир Милетић пита шта је са одсуством г. Председника.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић одговара да његово одсуство није везано за дан кад треба да га употреби него за рок у коме има да се обави према одлуци Одбора.

Исто тако одборник г. Милетић пита да ли ће Одбор бити обавештен о стању општинских финансија као што то треба да буде сваког трећег, шестог и дванаестог месеца.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић одговара да стање општинских финансија добија иначе најшири публицитет, али да ће се и о овој жељи водити рачуна.

После краћих питања г. Ст. Милетића о вођењу стенографских бележака и о смислу чл. 7. Правилника о издавању Општинских Новина и после краће примедбе одборника г. Аврамовића о сувишној ревности органа општинске трошарине на Железничкој Станици, Потпредседник г. Д-р Стојадиновић закључује седницу у 12 и по часова ноћу.

Потпредседник
Београдске Општине,

Д-р Милослав Стојадиновић, с. р.

Деловођа,

Д-р Сава Мојић, с. р.

Решења Суда, наредбе и саопштења

Наредба да се Општ. органи снабдеју службеним легитимацијама

У више махова Општински Суд издавао је наређења појединим Шефовима Одељења да се у зграде страних посланства и Конзулата не упућују општински органи са налогом да прекидају струју или воду, с тога што рачуни нису на време измиренени.

Уверио сам се да ово наређење није стриктно извршавано и да је било случајева да су поједина лица под видом Општинских монтера или инкасаната, или каквих других функционера улазила у страна посланства и на нетактичан начин покушавала тражити наплату.

Да се у будуће овакви случајеви не би поновили

НАРЕЂУЈЕМ:

1. — Да свако лице од стране Општинских органа, које службеним послом улази у јавне или приватне зграде, мора бити снабдевано прописном легитимацијом са фотографијом, која ће се на захтев показивати.

2. — Да нико од Општинских органа без писменог наређења надлежних не сме улазити у згради страних посланства у циљу прекида струје или воде, нити у циљу каквог премеравања, скицирања и томе слично.

3. — Ако би се указала потреба да ма ко од стране Општинских органа има службеним послом да улази у зграде страних представника, о томе ће се претходно писменим актом извести Општински Суд, па тек по оцени умесности таквог захтева доносиће се потребна одлука и упуства о начину њеног извршења.

4. — Шефови Одељења одговараће Општинском Суду лично за стриктно извршење ове наредбе, а потписатом ће доставити свако оно лице, које би се о исту огрешило, а које ће бити кажњено отпуштањем из службе.

Ову наредбу саопштити свима Шефовима на потпис и прикупити је на видном месту у канцеларији Одељења.

Потпредседник
Београдске Општине,
Вој. Зајина, с. р.

Наредба о одевању женског особља Опш. Београдска за време канц. рада

Приметио сам да се један део женског особља не придржава ранијег наређења Општинског Суда, које се односи на једнообразно одевање женског персонала за време канцелариског рада у појединим одељењима Општинског Суда — с тога:

НАРЕЂУЈЕМ:

1. Да за време канцелариских часова све женско особље мора носити преко хаљине црне мантлове са рукавима, закопчане до грла и дугачким 10 см. изнад чланака.

2. Да се женско особље у канцелариским часовима не занима дотеривањем косметичким средствима, нити да употребом тих средстава ствара утисак код својих представљених и код публике, да ред и дисциплина нису на оној висини на којој то служба, коју они врше, изискује.

3. Шефови одељења саопштиће ову наредбу на потпис свем женском особљу и одговараће лично да се стриктно извршује почев од 15. о. м.

Из Суда Општине Града Београда, 3. јуна 1929. год.

Потпредседник
Београдске Општине,
Вој. Зајина, с. р.

За одобрење израде канализације приватних имања

Грађанству Града Београда ставља се до знања, да је Суд Општине Града Београда, решењем својим ТДБр. 6784 од 30-VIII-929. године

РЕШИО:

„Да Канализационо Одељење не одобрава планове по изради канализације приватних имања све дотле, док сопственик не поднесе потврду Одељења за Одржавање Чистоће, да је се пријавио за чишћење старе јаме“.

Из канцеларије Канализационог Одељења О.Г.Б.

Општинско парно купатило неће радити од 12 до 16 августа

Обавештава се грађанство Града Београда да, због потребних оправака, општинско парно купатило у Мишарској улици бр. 6 неће радити од 12. до 26. августа ов. год.

Молбе за изношење сметлишта

Скреће се пажња сопственицима зграда да све молбе за изношење сметлишта упућују Одељењу за Одржавање Чистоће, које ће их са својим извештајем упућивати Књиговодству Управе Водовода ради задужења.

Из Суда Општине Града Београда 10. августа 1929. године Бр. 17215.

Радно канцелариско време благајне за наплату електричног осветљења

Извештава се грађанство да је канцеларијско време на благајнама за наплату осветљења у Узун Мирковој ул. бр. 1 следеће: од 8—12 и од 16—18 часова.

Из Дирекције Трамваја и Осветљења ДБр. 14460 од 6. августа 1929. год.

Наредба о сталним трамвајским картама

Дирекција Трамваја и Осветлења извештава све имаоце преплатних, службених и сталних трамвајских карата, да су према новим правилима службе дужни сами при свакој војњи показати своју карту кондуктеру, а при ревизији и контролору.

Ко се од г.г. имаоца ових карата не буде држао горњег прописа биће лишен карте.

Напомиње се, да изјава путника: „имам сталну“, није довољна, већ карту треба припремити и кондуктеру при пролазу показати, да се овај не би задржавао у раду, док путник тражи и вади карту, нарочито када су вагони пуни публике.

Редовни путници, који плаћају карте за војњу, моле се да траже карту од кондуктера, у случају ако је не би при пролазу кондуктера добили.

Из Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 13981 од 30. јула 1929. г.

Наредба о канцелариском материјалу

Прегледајући утрошак канцеларијског материјала и требовања у Економату, Општински Суд уверио се, да се није водило довољно рачуна о штедњи овога материјала, који се у великим количинама развлачи по столовима и орманима појединих службеника.

Расипање овога материјала врши се на тај начин што поједини службеници троше читаве табак хартије за ситне забелешке или разне штампане формуларе употребљавају и бацају чак по клозетима.

С тога, да би се ова врста општинске имовине сачувала од расипања и о томе завео систем штедње, коју Општинска Управа спроводи у свима својим пословима; на основу чл. 91 и 97 закона о Општинама и чл. 3. измена и допуна у истом закону од 12. II. ове године, Суд Општине Града Београда

РЕШАВА:

1.) Да се из Економата може изузимати канцеларијски материјал само по требовањима које потпишу шефови дотичних одељења, и исти овери један од чланова Општинског Суда.

2.) Да се требовања предају Економату једанпут месечно и то од 26 до конца месеца а да се материјал по њима може подизати само у времену од 1 до 5 у следећем месецу.

3.) Да се сав сувишан канцеларијски материјал који се налази растурен по појединим одељењима, попише од стране Економата, врати у магацин и упише у магацинске књиге.

4.) Шеф Економата са шефовима одељења биће лично одговоран да се материјал изузима само у оној количини, која је најпотребнија за обављање службених послова.

У том циљу шеф Економата уводиће у један регистар ова требовања по одељењима.

5.) За кога се службеника утврди да се у свему не придржава горње наредбе и да овај материјал растура, биће кажњен одузимањем плате до 8 дана, а у поновљеном случају биће отпуштен из службе.

Ово решење у препису доставити свима одељењима и Управи Трамваја и Осветлења ради знања и управљања.

Опомена грађанству о зидањима у Београду

У јеку грађевинске сезоне, Суд Општине принуђен је да грађанству понова и то последњи пут скрене пажњу на извесне законске одредбе.

1.) По чл. 158-а. Измена и допуна закона о Општинама:

„Ко подиже или поправља у Београду грађевине без одобрења Општине Града Београда или то ради мимо датог одобрења, да се казни новчано са 10% процењене вредности целе грађевине у корист Регулационог Фонда с тим, да му се и грађевина одмах о његовом трошку поруши ако он то сам не учини.

Истом казном да се казне, као сачуваници и предузимач и мајстори који зидају такву грађевину“.

2.) По чл. 3. грађевинског правилника за Град Београд:

„Како дозвола за грађење, тако и одобрен план зграде, морају се на месту грађевине у свако доба показати на увиђај техничким члановима Грађевинског Одбора или Општинском инжењеру“.

Органи Грађевинског Одбора имају право да обуставе рад ако им се не покаже одобрен план или оверена копија.

3.) По чл. 10. Грађевинског Закона за Варош Београд:

„Сопственик грађевине дужан је Општинском Суду да пријави грађевинара, који је за вршење грађевинских прописа овога закона као и за све неправилности у раду одговоран.“

4.) При Грађевинском Одбору образована је Контрола Зидања са стручним контролорима, који имају право да контролишу зидање свих

зграда по одобреном плану, као и да пријављују и обустављају бесправна зидања.

Ови контролори снабдевени су легитимацијама са фотографијама овереним од стране Суда Општине.

Сва друга лица, која се представљају као контролори и уцењују грађане, обичне су варалице и треба их одмах предати полицији.

Пропис такси за изградњу надгробних објеката

Суд Општине Београдске на седници својој од 30. јула 1929. године АБр. 16094 донео је следеће решење:

„Да се од предузећа, која се баве изградњом надгробних објеката на гробницама и гробовима на овд. Новом Гробљу наплаћују следеће таксе:

1. — За заузеће општинског земљишта и истицање реклама Гробљански Одсек наплаћиваће од истих за то већ прописане и одобрене таксе, које за заузеће и истицање реклама наплаћује и Таксено Привредни Одсек;

2. — За утрошак воде, пошто се не може утврдити колико које предузеће утроши воде за објекте које гради, Одсек ће наплаћивати и то:

а) на зиданим гробницама за изградњу бетонских плоча:

- 1) на великој гробници дин. 25 по ком.
- 2) на средњој гробници дин. 20 по ком.
- 3) на малој гробници дин. 15 по ком.

б) на обичним гробовима за изградњу бетонских опсека и то:

- 1) на великом гробу дин. 15 по ком.
- 2) на малом гробу дин. 10 по ком.

Свако предузеће које хоће да гради који од поменутих објеката пријавиће се предходно Благајни Гробљанског Одељења платиће таксу на објекат, који ће радити.

Ову таксу Гробљански Одсек ће са осталим својим таксама предавати Главној Општинској Благајни као приход Одсека предвиђен у буџету у пар. 6. поз. 9. као разни ситуи приходи.

Решење у препису доставити: Гробљанском Одсеку, Главној Благајни, Месној Контроли, Главном Књиговодству и Ликвидатури, а заинтересованим предузећима путем Општинских Службених Новина.

Гробљански Одсек ће исто решење у препису истаћи у својој канцеларији на углед заинтересованима“.

Конкурс за деловођу Општ. Одбора

Општини Града Београда потребан је деловођа Општинског Одбора.

Услови под којима би се кандидат могао примити следећи су:

- 1.) Да је поданик Краљевине С.Х.С.
- 2.) Да је дипломирао на Правном Факултету у Краљевини С.Х.С. или на страни.
- 3.) Да има праксе у државној или самоуправној служби.
- 4.) Да није млађи од 30 ни старији од 45 (четрдесет и пет година).
- 5.) Да је душевно и телесно потпуно здрав (доказ лекарско уверење издато од два општинска лекара) и
- 6.) Плата и остале принадлежности по споразуму.

Кандидати који испуњавају горње услове, поднеће своје понуде са документима најдаље до 20. августа тек. год. Персоналном Одсеку Општине Града Београда Узун Миркова ул. бр. 1.

Из Суда Општине Града Београда АБр. 17339 од 12. августа 1929. године.

Наредба техничком особљу Општине Београдске

Уверио сам се и писмено ми је достављено од стране Инжињерске Коморе, да извесна г.г. инжињери, архитекти и геометри те Дирекције чија су и имена поменута, раде приватне радове, ма да за то немају потребног овлашћења.

Да се ови случајеви не би у будуће поновили и довели до одговорности дотична лица

НАРЕЂУЈЕМ:

1. — Да ни један инжињер, архитекта, нити ма ко од другог техничког особља, не сме вршити никакву приватну праксу, нити ма какве сличне послове ван своје надлежности у Техничкој Управи.

2. — Сваки онај који се о ову наредбу и прописе на којима је она заснована, буде огрешио, по утврђеној кривици, биће кажњен отпуштањем из Општинске службе и достављен Инжињерској Комори, да против њега предузме законске мере.

3. — Ову наредбу саопштити на потпис свему техничком особљу и по том је прикупати на видном месту у просторијама техничке Управе.

Из Суда Општине Града Београда — 18. марта 1929. год.

Потпредседник
Београдске Општине,
Вој. Заћина, с. р.

Стање Прихода

Б. Општине на дан 30. VI. 1929. са упоредним прегледом прихода за прну половину 1928.

1928.		1929.		П Р И Х О Д	НА П Л А Ћ Е Н О			
Парт.	Поз.	Парт.	Поз.		Од 1/I—30/VI 1928.		Од 1/I—30/VI 1929.	
					Динара	п.	Динара	п.
I. Редован Приход								
А. Дажбине								
1.		1		1. Пореза				
	1		1	а) Прирез				
				Од пр-реза 10% непоср. пореза и 2.—дин. од сваког пор. обвезника у Београд. Општини.	570.544	84	12.529	49
2.		2		б) Трошарина	20,951.58	70	21.083.019	30
4.		3		Б) ТАКСЕ				
				1. По закону о таксама				
	1		1	Опште таксе (Т.Бр. 333—358)	667.170	55	499.192	—
	2		2	По грађ. спору (Т.Бр. 359—369)	9.153	50	9.685	—
	3		3	По крив. делу (Т.Бр. 370—372)	30.676	—	16.980	—
	4		4	Извршне таксе (Т.Бр. 373—378)	566.315	—	563.918	60
	5		5	Санит. таксе (Т.Бр. 379—381)	297.241	10	294.778	70
	6		6	Кланич. таксе:				
				а) говеђе аренде	840.347	10	811.590	45
				б) телеђе „	779.003	—	682.966	80
				в) свињске „	1,137.560	70	1,084.676	—
				г) ситни преживари	282.110	—	276.820	20
	7		7	Од изношења ђубрета и сметлишта из домова (Т.Бр. 383)	1,102.854	50	1,201.726	20
	8		8	Од чишћења улица (Т.Бр. 384)	1,080.935	05	1,058.594	—
	9		9	Грађевинске таксе (Т.Бр. 385—392)	437.777	90	401.320	75
	10		10	За обезбеђење од пожара 10% од непоср. пореза на зграде (Т.Бр. 393)	44.833	—	—	—
	11		11	За дозволу за вађење леда (Т.Бр. 395)	—	—	2.270	—
	12		12	За запремање тротоара (Т.Бр. 396)	176.871	15	133.446	—
	13		13	За запремање земљишта на трговима и др. местима (Т.Бр. 397)	3,666.867	40	2,870.484	15
	14		14	За пристајање уз обалу пароброда и др. плов. објеката (Т.Бр. 398)	—	—	676.139	91
	15		15	За одобрење продаје бозе, воћа и др. по улицама (Т.Бр. 399).	—	—	50	—
	16		16	За држање лукс. кола и фијакера за личну употребу (Т.Бр. 400)	109.290	—	142.410	—
	17		17	За држање аутомобила за личну употребу (Т.Бр. 401)	247.470	—	513.280	—
	18		18	За дозволу стајања аутомобила и кола на одр. станицама (Т.Бр. 402)	153.044	—	181.925	58
	20		20	За истицање и држање фирми (Т.Бр. 404)	23.300	—	858.130	—
	21		21	За одобрење лепљења прив. несталних плаката и објава (Т.Бр. 405)	23.382	—	5.400	—
	22		22	За дозволу држања паса у вароши (Т.Бр. 406)	18.456	—	77.800	—
Пренос:					11,694.657	95	12,363.584	34

1928.		1929.		ПРИХОД	НА ПЛАЋЕНО			
Парт.	Поз.	Парт.	Поз.		Од 1/I-30/VI 1928.		Од 1/I-30/VI 1929.	
					Динара	п.	Динара	п.
				<i>Пренос:</i>	11,694.657	95	12,363.584	34
	23		23	За приређивање концерата, балова и др. (Т.Бр. 407)	1,351.506	76	1,159.087	59
	24		24	Такса за странце (Т.Бр. 409)	702.992	—	588.716	50
	25		25	Такса на новч. заводе и осиг. др. на чисту добит (Т.Бр. 410)	—	—	1,236.821	60
				Свега по парт. 3. наплаћено	13,749.156	71	15,348.210	03
				2. Остале таксе				
				а) Санитетске таксе				
5		4		Од дезинфекције ствари	18.379	—	26.395	95
	1		1	„ лекарских услуга	9.439	—	28.107	35
	2		2	„ продаје стер. млека	38.616	75	67.402	10
	3		3	„ купатила на Сави	6.200	—	1.233	—
	4		4	„ парног купатила у Мишарској ул.	278.150	—	299.133	50
	5		5	Свега по парт. 4. наплаћено	350.784	75	422.271	90
				2. Гробљан. таксе				
6				Од зиданих гробница	978.400	—		
	1			„ великих „	14.500	—		
	2			„ малих „	3.520	—		
	3			„ обн. турнуса	4.470	—		
	4			„ отвар. гробова и гробница	20 320	—		
	5			„ одрж. „	129.800	—		
	6			„ мртвачких кола и фијакера	2.450	—		
	7			„ ћуприја	6.900	—		
	8			Свега по парт. 6. наплаћено	1,160.360	—		
		5		Од зиданих гробница			462.034	—
		2		„ великих и малих гробница			20.460	—
		3		„ обн. турнуса и отвар. гробова и гробница			18.990	—
		4		Од одр. гробова и гробница			110.600	—
		5		Разни ситни приходи			23.363	—
				Свега по парт. 5. наплаћено			635.447	—
				б) Мерина				
7		6		Са општинског кантара	1,467.576	10	1,441.919	50
	1		1	„ царинарнице	453.523	90	426.010	84
	2		2	Свега по парт. 6. наплаћено	1,921.100	—	1,867.930	34
				В) ОПШТИН. ПРИВРЕДА				
				1. Водовод				
8		7		Од основне таксе за воду	3,374.004	95	4,254.964	70
	1		1	„ таксе за водомере	128.941	10	146.174	10
	2		2	„ више потр. воде	1,266.688	05	1,251.482	80
	3		3	„ Савског водовода	305.396	—	254.605	—
	4		4	„ разних прихода водовода	31.648	—	99.341	15
	5		5	Свега по парт. 7. наплаћено	5,096.678	10	6,006.567	75
				2. Канализација				
9		8		Од употребе канала	532.889	15	568.060	35
	1		1	„ спајања „	23.108	75	336.918	60
	2		2	Свега по парт. 8. наплаћено	555.997	90	904.978	95

www.unil1928.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

				НАПЛАЋЕНО			
1928.		1929.		ПРИХОД			
Парт.	Поз.	Парт.	Поз.	Од 1/I—3/VI 1928.		Од 1/I—30/VI 1928.	
				Динара	п.	Динара	п.
3. Закуп. земљ. и зграда							
10	1	9	1	967.228	15	1,418.211	15
	2/7		2/7	911.377	76	2,067.951	60
			9			26.889	45
			10			110.448	—
Свега по парт. 9. наплаћено				1,878.605	91	3,623.500	20
4. Паркови и вртови							
11		10	1			29.942	55
	1		2	14.199	—	13.300	—
	2		3	97.989	50		
	3						
Свега по парт. 10. наплаћено				112.188	50	43.242	55
5. Капитал							
12		11	1	43.250	—	22.400	—
	1		2			4,412.350	—
			3				
			4			361.412	50
			5			639.000	—
						284.000	—
Свега по парт. 11. наплаћено				43.250	—	5,719.162	50
6. Цигљана							
		12	1			114.000	—
Свега по парт. 12. наплаћено						114.000	—
7. Разни Приходи							
14				69.866	—		
	1			116.355	—		
	2			22.408	—		
	5			31.013	20		
	6			1.470	—		
	7			330.800	—		
	7a			571.912	20		
Свега по парт. 14. наплаћено							
		13	1			71.531	50
			4			16.499	20
			5			4.774	85
			6			930	—
			8			175.332	60
			9			153.707	25
			11			1.035.228	40
Свега по парт. 13. наплаћено						1,458.003	80
Свега Редов. Прихода				46,962.161	61	57,238.863	81

1928.		1929.		П Р И Х О Д	Н А П Л А Ћ Е Н О			
Парт.	Поз.	Парт.	Поз.		Од 1/1—30/VI 1928.		Од 1/1—30/VI 1929.	
					Динара	п.	Динара	п.
II. ВАНРЕД. ПРИХОДИ								
1. Од регулације								
15	3			Од апропр. и продаје регулац. фонда и општ. имања	788.260	—		
				Свега по парт. 15. наплаћено	788.260	—		
16	1	14	1	2. Дуговани Приходи				
				Од приреза 10% неп. пореза и 2.— динара од сваког пор. обвезника у Београд. Општини	916.830	—	5,544	52
	2		2	10% за обезбеђење од пожара	86.954	—		
	4		3	Таксе по зак. о таксама	898.301	15	82.469	50
	5		4	Од такса санитарских	222	—	3.003	50
	6		5	„ „ гробљанских	103.820	—	196.800	—
	7		6	„ „ водовода	1,600.660	45	3,868.735	10
	8		7	„ „ за канализацију	143.540	25	172.774	05
	9		8	„ „ сметлишта	326.114	70	705.137	85
	10		9	„ „ чишћ. улице	373.723	30	695.168	50
	11		10	„ „ закупа земљ. и зграда	104.186	70	179.209	95
				Свега по парт. 14. наплаћено	4,554.352	55	5,908.842	97
17	1	17	1	3. Калдрмина				
				Неподигнута калдрмина код Држ. Хипотек. Банке по решењу г. Мин. Финансија			1,796.369	90
				Свега по парт. 17. наплаћено			1,796.369	90
18	1	16	1	4. Непредвиђени приходи				
				Разни непредвиђени приходи	17.018	70	1,403.993	12
				Свега по парт. 16. наплаћено	17.018	70	1,403.993	12
				Фонд за подиз. раден. склон.			2,267.454	—
				Свега Ванред. Прихода	5,359.631	25	11,376.659	99

Реекапитулација

Редовни Приходи од 1/1—30/VI 1928.	Дин. 46,962.161,61	од 1/1—30/VI 1929.	Дин. 57,238.863,81
Ванредни „ „ 1/1—30/VI 1928.	„ 5,359.631,25	„ 1/1—30/VI 1929.	„ 11,376.659,99
Свега Редовни и Ванредни Приходи	Дин. 52,321.792,86		Дин. 68,615.523,80

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Извештај комисије о стању ликвидатуре Општине Града Београда

којом је руковао поч. Добросав Косић

Суду Општине Града Београда

Решењем Општинског Суда од 6. јула 1929 год. АБр. 14309 образована је комисија за преглед Одсека Финансијске Управе Општине Града Београда и Одсека Ликвидатуре Општине Београдске, којим су Одсецима руководили Шеф Финансијске Управе г. Драгутин Бабић, и Шеф Ликвидатуре г. Добросав Косић.

За чланове комисије одређени су: г. г. **Бока Боди**, Шеф Главног Књиговодства, **Илија Петровић**, шеф Рачуноводства Управе Трамваја и Осветлења; **Влада Растић**, рачуноиспитач Обласне Контроле и **Богомир А. Богић**, адвокат пуномоћник Општине Београдске.

Истим решењем стављено је комисији у дужност, да рад на прегледу овога Одсека отпочне истога дана и о нађеном стању поднесе Општинском Суду свој извештај што пре.

Предње решење саопштено је одређеним члановима комисије истога дана 6 јула, када је и започет рад још пре подне прво са Одсеком Ликвидатуре којом је руковао шеф г. **Добросав Косић**.

Под /1 прилаже се у оригиналу записник комисије од 6. јула 1929. године оверен од свих чланова који су се састали у канцеларији Ликвидатуре Општине Београдске и започели свој рад истога дана 6. јула пре подне.

Пошто је комисија завршила рад на дан 8. јула пре подне, то јој је част у прилогу овога акта поднети Општинском Суду све спискове израђене на основу нађеног стања у Одсеку Ликвидатуре.

Под /2 прилаже се у оригиналу списак нађених предмета у Одсеку Ликвидатуре оверен од свих чланова комисије на сваком табаку, а којих табак има свега четири са 176 разних предмета.

Под /3 прилаже се у оригиналу списак нађених предмета који су у вези са Општином Града Београда и њеним особљем. Овај је списак написан на једном табаку и оверен потписима свих чланова комисије.

Под /4 прилаже се у оригиналу записник о нађеној приватној имовини у столу и разним орманима шефа Ликвидатуре г. Добросав Косића и то: хартије од вредности, менице, ствари од вредности новац и друго. Пошто су у присуству комисије отворени столови и ормани, којима је руковао г. Добросав Косић, сачињен је записник о нађеним предметима. Овај је записник састављен на два табака која су оба оверена од свих чланова комисије и садрже описана 93 разна предмета.

Под /5 прилаже се у оригиналу списак меница које су као неисплаћене нађене у писаћем столу Добросав Косића на дан 6. јула 1929. године. Овај је списак састављен на три табака сваки је табак оверен потписима чланова комисије и садржи у укупно 49 разних меница у укупном износу од 223.469 динара.

Сви ови предмети описани у напред означеним списковима остављени су на месту где су и нађени. Предмети од материјалне вредности као и сва приватна имовина и вредни папири стављени су у орман Шефа Ликвидатуре г. Косића који је закључан и запечаћен од стране комисије.

У таквом стању комисији је част све напред побројане у списковима предмете предати Општинском Суду заједно са овим комисијским извештајем с молбом на даљу надлежност.

Београд 8 јула 1929 године.

Чланови Комисије за преглед Одсека Ликвидатуре:

Борђе Боди,

Шеф Главног Књиговодства,

Илија Петровић,

Шеф Рачуноводства Управе Трамваја и Осветлења.

Влада Растић,

Рачуноиспитач Обласне Контроле

Богомир А. Богић, адвокат
пуномоћник Општине Града Београда.

СПИСАК

Нађених ПРЕДМЕТА у одсеку Ликвидатуре, приликом комисијског прегледа, а према наређењу АБр. 14.309 од 6 Јула 1929 год.

Ред. број	ФУбр. доку-мената	Датум завођења			НА ИМЕ ЧЕГА	ИЗНОС		ПРИМЕДБА
		Дан	мес.	год.		Динара	пр.	
1	19731	1	7	1929	Кирија за Извршно Одељење Дара Тодоровић	9.000	—	ликвидиран
2	20617	4	7	1929	Награда члана Изабраног Суда Инд. Милоја Јовановића	2.500	—	"
3	19701	29	6	1919	Помоћ Хришћанској Заједници	1.000	—	"
4	20084	1	7	1929	" Шахов. клуба	1.000	—	"
5	19727	1	7	1929	Кирија за кварт Врачарски Живка Павловић	10.000	—	"
6	19700	29	6	1929	Девета рата Петру А. Илићу инж.	215.000	—	"
7	19732	1	7	1929	Кирија за кварт Тспчидерски Михајло Савић	21.000	—	"
8	20052	29	6	1929	Рачун и признаница М. Слуцког	8.901	30	"
9	20086	1	7	1929	Признаница Данице Јовановић бабице	250	—	"
10	19596	27	6	1929	Рачун и признаница Глоговског и Комп.	7.980	—	"
11	20085	1	7	1929	Јованка Грујић, бабица	250	—	"
12	19178	21	6	1929	Даница Јовановић "	250	—	"
13	20087	1	7	1929	" " "	250	—	"
14	19177	21	6	1929	Малвина Сокола "	250	—	"
15	20100	1	7	1929	Рачун и признаница комачне ситуације Бачић Д. Д. Загреб	36850	—	"
16	20074	1	7	1929	Јованка Грујић, бабица	250	—	"
17	20075	1	7	1929	" " "	250	—	"
18	20095	1	7	1929	Материнско Удружење	33.333	—	"
19	20098	1	7	1929	Друштво „Српска Мајка“	12.500	—	"
20	20097	1	7	1929	Обданиште бр. 3	6.000	—	"
21	20094	1	7	1929	Друштво за васпитање и заштиту деце	6.000	—	"
22	20096	1	7	1929	Ђачкој Трпези	5.000	—	"
23	20081	1	7	1929	Апотеци „Кнез Михајло“	110	—	"
24	20069	10	6	1929	В. Х. Смајт	715	—	"
25	20082	1	7	1929	Гаража „Рapid“	550	—	"
26	19595	27	6	1929	Медец. депо	730	—	"
27	19643	26	6	1929	Нанка и Вуковић	1.904	60	"
28	19534	26	6	1929	Глиша Андрејевић и Комп.	7.615	—	"
29	20007	27	6	1929	Давид Алмозлино	1.100	—	"
30	20010	27	6	1929	Јаков Адања	188	—	"
31	19597	27	6	1929	Сретен Ђорђевић	620	—	"
32	20083	1	7	1929	Војислав Томић	1.430	—	"

Документа од РБр. 1 до РБр. 32 ликвидирани су и визирани од стране Месне Контроле и треба да се пошаљу благајни на исплату. Сва ова документа налазе се у засебном досијеу.

II

Досије са документима спремљеним за потпис Суда садржи следећа документа:

33	20408	4	7	1929	Дечији Васпитни Дом	2.500	—	"
34	20404	4	7	1929	Обрад Лазић, димничар	1.500	—	"
35	20603	3	7	1929	Занатска Школа Западног Врачара	1.175	—	"
36	20605	3	7	1929	" " Савамале	695	—	"

www.srbija.rs

Ред. број	ФУбр, докумената	Датум завођења			НА ИМЕ ЧЕГА	ИЗНОС		ПРИМЕДБА
		Дан	мес.	год.		ДИНАРА	п	
37		5	7	1929	Д-р Жив. Михајловић	50.000	—	признаница за експропр.
38	21152	2	7	"	Давид Алмозлино	3.245	50	
39	19773	2	7	"	Глиша Андрејевић и Комп.	1.850	—	
40	20421	4	7	"	Технички Биро Соларовић	9.800	—	
41	19789	3	7	"	Михајло Ракић	2.075	56	
42	20619	4	7	"	Списак Грађев. Одбора	7.650	—	
43	20416	4	7	"	Риста Станковић	800	—	
44	20422	4	7	"	Предузеће „Ограт“	311.684	36	прилог карата књиговод. в. довода са опоменом за 840 д.
45	19768	2	7	"	Војин Анђелковић	233	—	
46	20671	5	7	"	Босиљка Вуковић	1.360	—	посмртна плата.
47	20417	4	7	"	Јосиф Медвидовић	800	—	
48	20470	5	7	"	Јован Мелихар	142	80	
49					Решење за Јована Мелихара под- писато од стране оба потпред- седника на		142 80	
50	20411	4	7	"	Јела П. Спасићка	6.000	—	
51	20602	3	7	"	Занат Школа Запад. Врачар	1.175	—	
52	19788	3	7	"	Пољски Југослов. Клуб	1.000	—	
53	20405	4	7	"	Обрад Лазић, димничар	1.500	—	
54	19798	3	7	"	Дом Стараца-ица	25.673	85	
55	19767	2	7	"	Вој. Анђелковић	7.000	—	
56	20164	3	7	"	Софија М. Миленковић	3.500	—	
57	19771	2	7	"	Никола Јузбашевић и Димитријевић	4.840	—	} оба рачуна садрже исти } материјал у истом износу.
58	19770	2	7	"	"	4.840	—	
59	19769	2	7	"	Цветко Ђорђевић и Синови	12.000	—	
60	19772	2	7	"	Дрогерџа Драг. Лазић	2.787	—	
61	19777	3	7	"	Уред за осигурање радника	102.231	90	
62	20620	4	7	"	Списак одборника	1.350	—	
63	20601	3	7	"	Дунавска Занатска Школа	1.095	—	
64	20604	3	7	"	Занатска Школа код Саб Цркве	1.539	—	
65	20181	3	7	"	Светозар Т. Стојадиновић	483	90	повраћај трошарине.
66	20615	4	7	"	„Хармонија“	1.080	—	"
67	20611	4	7	"	Благоје С. Динић	96	—	"
68	20614	4	7	"	Ауто „Омниа“	2.700	—	"
69	20186	3	7	"	Милан Јовановић	106	—	"
70	20184	3	7	"	Дингарац, Стојановић и Голочевац	5.182	—	"
71	20183	3	7	"	Риста Васиљевић и Комп.	105	—	"
72	20182	3	7	"	Елвогас	270	—	"
73	20188	3	7	"	Задруга ЖељеЗн. Особља	2.789	—	"
74	20191	2	7	"	П. Петровић и Беловић	504	—	"
75	20193	3	7	"	Јаков Адања	302	—	"
76	20200	3	7	"	Станиша Черопљаковић	166	—	"
77	20189	3	7	"	Друштво Нир Ист	1.117	—	"
78	20190	3	7	"	"	342	—	"
79	20610	4	7	"	Тодор Л. Милишић	4.793	70	"
80	20612	4	7	"	Миливоје М. Поповић	534	—	"
81	20613	4	7	"	Ауто „Омниа“	1.800	—	"
82	20195	3	7	"	Фабрика рубља „Шумадија“	1.448	25	"
83	20609	4	7	"	Тодор Л. Милишић	22.041	70	признаница без решења.
84	20616	4	7	"	Антон Пинта	2.700	—	повраћај трошарине.
85	20164	3	7	"	„Иштиб“	72	—	"

Досије са рачунима и документима, која нису спремна за ликвидацију садрже следеће документе:

86	15997	3	7	1929	Д-р Ружичић Урош	400	—
87	20413	4	7	"	Уредн. „Политика“	909	—

Ред. број	ФУбр. докумената	Датум завођења			НА ИМЕ ЧЕГА	ИЗНОС		ПРИМЕДБА
		Дан	мес.	год.		ДИНАРА	п	
87	20426	4	7	1929	М. Б. Завајил и Друг	24.472	10	
89	20415	4	7	"	М. Слуцки и Комп.	112	—	повраћај трошарине.
90	20648	5	7	"	Привред А. Д.	54.393	15	рачун возног парка.
91	20646	5	7	"	Насушни Хлеб	10.000	—	
92	20645	5	7	"	Инж. Ј. Милосављевић	3.339	39	
93	20654	5	7	"	Лукаревић и Гођевац	2.795	—	
94	20655	5	7	"	Браћа М. Јоксић	1.892	—	
95	20653	5	7	"	Јевта М. Павловић и Комп.	480	—	
96	20656	5	7	"	Нанка и Вуковић	2.125	—	
97	20652	5	7	"	Јевта Павловић и Комп.	8.100	40	
98	20651	5	7	"	Процедес Фит	1.394	—	
99	20650	5	7	"	Привреда А. Д.	63.000	—	рачун возног парка.
100	20649	5	7	"	Димитрије Мирковић	78.432	—	
101	15381	15	5	"	Др. Мих. Стојадиновић п.п.	6.000	—	поништена признаница.
102	15801	15	5	"	Д-р К. Јовановић п.п.	24.800	—	рачун пут. трошкова у Бар-целону пот. од стране Суда.
103	17888	6	1	"	Списак особља Упр. Добара	33.017	—	није потписан од Суда.
104	19681	27	6	"	Гробљан. Одељ.	36	—	потписан од Суда.
105	18872	19	6	"	Миловановић и Брат	216	—	" " "
106	15802	13	5	"	Васа Лазаревић, одборник	24.800	—	рачун путних трошкова пот-писан од Суда.
107	18581	5	5	"	Алексије Петровић	2.850	—	не потписан.
108	10745	9	4	"	Гл. Књиговодство	—	—	по предмету експропр. имања у Макишу.
109	СБр. 1781	13	5	"	Одељ. за Соц. Политику	—	—	упут.
110	АБр. 22372	9	11	1928	Д-р Жив. Михајловић	—	—	апропријација.
111	—	—	—	—	Списак дужника Упр. Добара од којих је тражена наплата суд. путем.	—	—	
112	служб.	20	6	1929	Акт. рачуноиспитача Мих. Петровића, са којим враћа књижења и тражи документа.	—	—	
113	Бр. 7651	5	4	"	Решење Суда о комисији за израду правилника о издавању уверења потпи-сано само од стране оба потпредседника.	—	—	

Досије по предметима кауције.

114	20142	2	7	1929	Решење суда о повраћању кауц. Таси Милојевићу инд.	60.000	—	
115	17911	6	6	"	Александру Трифунцу	15.000	—	15 ком. обв. ратне штете признаница са писмом за повраћај кауције у Гарант. писму Бос. Банке.
116	17919	7	6	"	Југослов. Петролеј А. Д.	130.000	—	у обвез. ратне штете са признан. и решење да се кауција врати.
117	17912	6	6	"	Угљ. Рудник „Ртањ“	220.000	—	Решење Суда о повратку кауције.
118	18358	14	6	"	Позњаков Сергеје	50.000	—	признаница за повраћај кауц. у обвез. ратне штете.
119	17844	5	6	"	Браћа Штерић	3.000	—	"
120	15893	16	5	"	Аграр. Индустр. Блнка	45.000	—	у гарант. писму исте банке, са решењем Суда за поврат. кауције у обвез. рат. штете.
121	10290	23	3	"	Предузеће „Феникс“	29.000	—	решење Суда о признан. за исплату купона бр. и пошто је благајна општине наплатила.
122	1607	17	1	"	Друштву „Аспра“	3.000	—	повраћ. кауц. у гарант. писму Југосл. Удр. Банке.
123	7037	25	2	"	" "	110.000	—	признан. са решењем одбора о поврат. кауц. у гарант. писму Бос. Банке.
124	3174	30	1	"	" "	25.000	—	поврат. кауц. у гарант. писму.
125	23174	6	8	1928	Даница А. Д.	21.000	—	

www.muni.rs

Ред. број	ФУбр. докумената	Датум завођења			НА ИМЕ ЧЕГА	ИЗНОС		ПРИМЕДБА
		Дан	мес.	год.		ДИНАРА	п	
126	1057	1	1	1929	Филип Ђукић	200	—	повраћ. службене кауције.
127	14133	16	5	1928	Василије Бикар	6.032	03	замена допунске кауције.
128	АБр. 7189	31	3	"	Предузеће „Феникс“	69.824	67	решење о повраћају основ. и допунске кауције.
129	1081	16	6	"	Трг. Индустр. Банка			акта о кауције пом. банке.
130	12915	4	5	"	Никола Викторовић	23.702	—	ликвидиран и визиран налог за повраћ. кауције са оргиналном признаницом Гл. Благајне.
131	14277	0	6	1927	Фарма Линке, Хофман Верке	8.000	—	4 1/2 ‰ срп. држ. ренте реш.
132	9264	3	3	1929	Борис Мухин	15.651	12	о повраћ. кауције.
133	34902	10	11	1928	Апропријација земљиште Софронија Сабољевића	21.300	—	представка за повраћ. кауције,
134	1712	29	10	1912	Експропријација имања Ђорђа Протића	261	—	
135	18453	12	6	1929	Експропријација земљишта Андре Јовановића и Милована Матића	630.000	—	
136	17585	4	6	"	Потраживање Српске Банке за калдрмисање једног дела ул. Кн. Михаила	60.331	70	
137	2033	18	5	"	Повраћај трошарине Тодору Маришићу	22.041	70	
138	2035	29	6	"	Рачун за зидање спрата на згради ул. Старина Новак да се плати Ђури Петровићу	52.000	—	
139	АУБр. 7719	1	6	1928	Списак којим је Управа Трамв. и Осв. задужила Општину за утрошак електричне струје	215.615	80	
140	АБр. 2424	7	2	"	Преставка Акц. Друштва за промет и грађ. материјал.			
141	Без нумере				Допунска кауција Симче Палигорића инж	10.114	34	
142	ФУБр. 2180	29	1	"	За штампање огласа уредништва Омладине	4.260	—	
143	38373	5	12	"	Рачун Уроша Ружићића за купљ. књиге „Ваше одојче“	400	—	
144	22327	30	7	"	Рачун за дочек студ. технике из Брна	500	—	
145	19129	20	6	1929	Рачун гараже А. Алексић	8.186	—	
146	19131	20	6	"	Рачун Милана Премовића, гвожђ.	2.407	50	
147	13975	25	5	"	Рачун Димитрија Станчуловића за испоручени матер. за паркове	5.374	64	непотписан
148	16696	23	3	"	Рачун и признаница Мирковића и Лучића за испоручене корпе	2.500	—	
149	10424	25	4	"	Рачун и признаница Прве Бос. Асвал. Инд.	126.417	41	
150	11306	3	6	"	Признанице Ружице Рамадановић бабице	250	—	
151	18121	7	6	"	Рачун Тех. Бироа „Феникс“ за инсталацију центр. грејања у општинској згради	141.258	39	
152	17960	31	6	"	Рачун листа „Правде“ за оглас	3.811	—	
153	17034	27	5	"	Рачун А. Е. Ерлиха за извршене радове на канализацији	206.572	34	
154	4574	13	2	"	Рачун и признаница Богољуба Мишића из Жаркова на име откупа имања	12.872	—	

www.bjshh.rs

Ред. број	Фубр. докумената	Датум завођења			НА ИМЕ ЧЕГА	ИЗНОС		ПРИМЕДБА
		Дан	мес.	год.		ДИНАРА	п	
155	17928	7	6	1929	Рачун и признанице А. Е. Ерлиха за радове на канализацији	40.242	70	
156	9119	21	2	"	Решење општине за плаћање огласа у новинама	—	—	
157	20030	29	6	"	Рачун и признаница А. Е. Ерлиха за канализационе радове	233.131	—	
158	8901	9	3	"	12 налога за издавање дрва	1.305	—	
159	8104	6	3	"	Реверс за издавање дрва Школи на Смедеревском Ђерму	7.200	—	
160	8350	6	3	"	Налози за издавање дрва сиротињи	96.110	—	
161	6509	21	2	"	Реверс за издавање дрва школ. установама	47.600	—	
162	ФБр. 2945	24	4	1928	Предмет заузећа имања Јована Савковића из Жаркова	—	—	
163	ФУБр. 10715	27	3	1929	Признаница Јана Дубава инж.	5.000	—	нема нелога.
164	4601	8	2	"	Депонована тантијема за 1928 г.	555.022	24	
165	2004	18	2	1928	Депонована тантијема за 1927 г.	547.778	56	
166	—				Депонована тантијема по списку служб. трошарине.	3.726	—	Бр. Днев. прим. 41
167	17787	18	6	"	Налог за исплату телефона	1.000	—	
168	15524	28	9	1927	Акта дугов. кирије Саве Богдановића настојника кланице	—	—	
169	7941	10	4	1928	Решење Суда да се Царин. Удружењу изда помоћ	5.000	—	
170	28809	4	10	1927	Акта за наплату од техн. предузећа „Рад“	65.920	—	
171	7338	9	3	1928	Предмет о повраћају кауције Војина Маринковића	—	—	
172	11565	23	4	"	Решење Суда о повратку кауције Николи Којићу	2.635	61	
173	12738	3	5	"	Акта о неплаћ. дневн. Васи Стојковићу саобраћ.	—	—	
174	Воз парк 4568	29	12	1927	Списак прековр. рада шофера	458	—	
175	ФУБр. 31294	9	11	"	Решење Суда да се врати Упр. Трошарине погрешно наплаћена сума.	3.234	—	
176	6296	22	3	1928	Предмет оптужба шефи главног књиговодства г. Боди, против шефа Ликв. Косића и Мартина писара ликвидатуре и Ђорђа Јовановића секрет. Персонал. Одсека	—	—	

СПИСАК

ОДОБРЕНИХ ПЛАНОВА ЗИДАЊА ОД 10. ДО 24. ЈУЛА 1929. ГОД.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СОПСТВЕНИКА	Улица и број имања	ИМЕ ПРОЈЕКТАНТА	Каква је зграда	Примедба
Пинкас и Комп. Симић Живојин Ерцег Скобле Вл. Стојанка Павловић Милан Трајковић Ђира	Солунска 20 Француска 11 Сурдуличка 14 Херцеговачка 8 Шантићева парц. 37	Секулић Милан Шафарик Јанко Урбан Фрања Борошић Ђура Стаменковић Рад.	приземна приземна приземна приземна приземна	
Дрндаревић Христина Мишковић Милан Савић Љубомир Задужбинско Одељење Министарства Просвете	Соколска 12 Мил. Великог 79 Дубљанска 41	Владимировић Драг. Златичанин Рад. Брариловић Мирко		преправке и дозиђивање преправке и дозиђивање преправке
Јанковић Милан Веселиновић Коста Поповић Јован Свејковски Јоца Ђорђевић Босилка и Димитрије	Скендербегова 14 Далматинска 18 Војводе Богдана 26 Француска 7	Белић Иван Белић Иван Сташевски Вал. Сташевски Вал. Урбан Фрања	приземна са 1 спратом приземна приземна са 1 спр. и манс.	
Басић Тома Тодоровић Радомир Стричевић Сима Зеремски Јован Грегоровић Душан	у гао Албански и Бистр. Борисављевићева ул. парц. 35 Војв. Путника-Лепеничк Качаничка 35а Кр. Наталије 10 Војв. Драгомира 12 Дубљанска 87	Сташевски Вал. Крстић Петар Швабић Синиша Петровић С. Дингарац Душан Сташевски Вал.	приземна са 1 спо и манс. приземна са 2 спр. и манс. приземна са 1 спратом	
Несторовић Будимир Митић Косара Јовичић Светозар Станчуловић Димитрије Милојевић Адам Јокић Тихомир Римокатол. жупни уред Св. Антона	Шајкашка 25 Нова пот. у плац. 30 Топчидерска 13 Сарајевска 2 Поштањска 6 Ивковићева—Дравска	Борошић Ђура Маринковић Миодрог Дингарац Душан Дингарац Душан Сташевски Вал. Урбан Фрања	са 1 спратом приземна 4 приземна приземна приземна	дозиђив. и надозиђивање
Перић Нинка Стаменко Николић Вл. Драга Трикотажа Елка Бацкић Милева Пауновић Душанка	Поп Стојанова 15—17 Нова ул. Топ Брдо Браничев. Ламартинова Страх. Бана-Душанова Милешевска 36	Гранић Дујан Влаисављевић Никола Маринковић М. Секулић Милан Вељковић Вељко	приземна приземна приземна	црква
Ђурић Драга Ђорђевић Сава Савска Банка Новаковић Ђорђе Рубиновић Браћа Петровић Милан Миљковић Милутин Христић Милан и Ђорђе Удружење беог. Грађевин. и Предузимача	Савезничка 22 Ковјачка Хаџи Ђерина 6 Босанска 11 Дринчићева 26-28 Сремска—Космајска Миријевски Пут 117 Сарајевска 66 Московска 132 Мајке Јевросиме 25	Петровић Јордан Кнежевић Борић Шулер Павле Анђелковић Цветко Кун Хуго Ивановић Чеда Урбан Фрања Брадиловић Мирко Мијушковић Момчило	приземна приземна приземна са 5 спр. и манс. са 1 спратом приземна	измена плана дозиђив. на прив. употреб. један део мансоре преправке и дозиђивање дозиђив. преправке
Николић Коста Протић Мих. Бранислава Панајотовић Драгомир Андрић Чедомир Крстић Жарко Стојановић Светозар	Мајке Јевросиме 8 Макензијева-Дринчићева Далматинска 73 Карловачка 15 Приморска 30 Варшав. Ст. тој. Новаковића Ново Пазарска 50	Милојевић Таса Путник Светислав Сташевски Вал. Анђелковић Цветко Живадиновић Божа Секулић Милан Стаменковић Радивој	са 3 спрата приземна приземна приземна са 1 спрата приземна	измена плана преправке на прив. уп. дозиђив.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СОПСТВЕНИКА	Улица и број имања	ИМЕ ПРОЈЕКТАНТА	Каква је зграда	Примедба
Јовановић Косара	Ратарска 147	Живановић Тома	приземна	според. згр. и превоз на прив. употре.
Вагнер Стеван	Зетска 2	Белић Иван	приземна	преправке на прив. употр. гаража на прив. употр.
Ing. Путник Владимир	Црквеничка 43	Гранић Дујан	приземна	
Глигоријевић Милан	Топчид. Брдо	г. Туцаковић	приземна	
Ђорђевић Тихомир	Румунска 12	Ђорђевић Тихомир	са 1 спр. и манс.	дозифив. дозифив. измена плана
Бранковић Мих. Достана	Хари Мустаф.-Шабачка	Дингарац Душан		
Милошевић Живко	Душанова 15 в	Стаменковић Рад.		
Николић Ангелина	Шантићева 4	Глишић Чед.		
Јовановић Бранислав	Далматинска-Владетина	Владимировић Др.	са 1 спрат	
Дравић Јован	Румунска 134	Ђурић Здравко	приземна	дозифив.
Корајн Фрања	Штросмајерова 82	Тодоровић Радосав	приземна	
Марковић Јелисавета	Шантићева 4	Матејић Никола	приземна	според. згр.
Сићевић Велинка и Влада	Небојшина	Маринковић М.	приземна	
Петровић Светолик	Славујска 105	Путник Петар	приземна	
Поповић Милошевић	Сремска 4	Стаменковић Радивој		преправке шупа гаража
Станојевић Миливоје	Карловачка 3	Дингарац Душан	приземна	
Аранђеловић Драг. Зорка	Његушева-Смиљанићева	Прапорчетовић Никола	приз. и манс.	
Милићевић Боривој	Стишка 83	Стаменковић Радивој	са 2 спрата	
Бергштресер Арнолд	Војв. Богдана 6	Гранић Дујан	са 1 спрат	
Околичани Антоније	Венизел. Булевар	Владимировић Драг.	са 1 спрат	

Из Одсека Контроле Зиданја

Извештај о најнижим и највишим пијачним ценама на београдској пијаци, а на дан 1. августа

Брашно

Брашно пшен. № 2	1 кгр.	3.50	3.50
Брашно пшен. № 1	"	4.—	4.—
Брашно пшен. бело	"	4.50	4.50
Брашно кукурузно	"	4.—	4.—
Хлеб пшен. црни	"	3.50	3.50
Хлеб пшен. бели	"	4.50	4.50

Риба

Шаран	1 кгр.	16.—	25.—
Сом	"	20.—	35.—
Кечига	"	25.—	70.—
Смуђ	"	18.—	70.—
Штука	"	10.—	14.—
Бела	"	3.—	12.—

Месо

Говеђина	1 кгр.	18.—	24.—
Телеђина	"	24.—	28.—
Јагњеђина	"	18.—	18.—
Овчетина	"	18.—	20.—
Свињетина	"	24.—	28.—
Свињско сушено	"	28.—	30.—
Кобасице	"	20.—	24.—
Шваргле и чварци	"	20.—	24.—
Пршута	"	30.—	40.—
Слатина сирова	"	25.—	26.—
Слатина сува	"	26.—	35.—
Слатина ужичка	"	40.—	50.—
Маст свињска	"	28.—	30.—
Сало	"	30.—	30.—
Лој нетопљен	"	18.—	18.—

Млеко

Млеко слатко	1 литар	4.—	4.50
Млеко кисело	1 кгр.	8.—	10.—
Масло	"	59.—	70.—
Кајмак	"	40.—	45.—
Сир обичан	"	14.—	26.—
Сир сомборски	"	30.—	35.—
Сир качкаваљ млад	"	28.—	30.—
Сир за мешање овчи	"	8.—	10.—

Поврће

Пасуљ	1 кгр.	7.—	12.—
Грашак у зрну	"	10.—	12.—
Кромпир нови	"	1.50	2.50
Лук црни	"	1.50	2.50
Лук бели	"	7.—	8.—
Боранија	1 кгр.	4.—	5.—

Тиквица ^{RS}	1 кгр.	2.—	2.—				
Шаргарепа	веза	3.—	4.—	Јабукe	1 кгр.	5.—	10.—
Купус сладак	1 кгр.	1.50	2.—	Крушке	"	4.—	10.—
Купус кисео	"	5.—	5.—	Брескве	"	20.—	24.—
Спанаћ	"	7.—	8.—	Грожђе	"	6.—	12.—
Рен	"	14.—	18.—	Шљиве	"	4.—	8.—
Кељ	"	3.—	4.—	Лубенице	1 ком.	3.—	16.—
Келераба	1 пишла	—50	1.—	Диње	"	3.—	14.—
Зелен за супу	"	1.—	4.—	Ораси	1 кгр.	10.—	12.—
Патлиџан црвени	1 кгр.	—50	2.50	" чишћени	"	35.—	44.—
Патлиџан плави	1 ком.	—50	1.50	Смокве	"	14.—	18.—
Паприка љута	100 ком.	4.—	6.—	Лимуни	1 ком.	1.50	2.—
Паприка туршијара	"	8.—	10.—	Неранџе	"	2.—	4.—
Паприка бабура	"	8.—	10.—				
Краставци	"	20.—	30.—	Живина и јаја			
				Кокоши	1 ком.	15.—	20.—
				Гуске	"	20.—	30.—
				Патке	"	25.—	30.—
				Јаја	"	1.—	1.—

Општинско Законодавство

Одредбе из закона о таксама о наплати такса код Општине Београдске

(Наставак)

Тар. бр. 387 в.

1. За преглед пројеката сталних грађевина у градском и грађевинском реону, од предрачунске вредности уписане на пројекту, коју коначно утврђује грађевински одбор:

- а) код зграда до 1,000.000 од сто дин. 1.— дин.
- б) код зграда од 1—10,000.000 од сто дин. 1.30 дин.

2. За тражења измена којима се мења облик, величина зграде наплаћује се по 10% од таксе из тачке 1 од вредности измене.

3. За тражење измена које повлаче собом повећање облика или величине зграде наплаћује се такса из тачке 1 по одбитку већ раније плаћене таксе, а ако се умањује облик или величина не плаћа се друга такса.

За измену постојеће и од грађевинског одбора већ примљене зграде, наплатиће се такса из тач. 1. али на вредност предрачунску од измене.

4. За преглед зграда и давања уверења да је грађевина изведена по одобреном плану 25% од таксе из тачке 1, као и дневница грађевинском одбору.

5. За одобрење подизања зграда ван градског и грађевинског реона, још 50% на таксе из тач. 1.

Тар. бр. 388.

За издавање података за каналисање имања 10.— дин.

Тар. Бр. 388 а.

1. За одобрење плана за канализацију приватних имања, од предрачунске суме од сто дин. 1.— дин.

2. За спроводни акт при враћању одељењу поправљених планова 10.— дин.

Тар. Бр. 389.

За одобрење копирања планова за каналисање имања од сваког листа по 50.— дин.

Тар. Бр. 390.

За одобрење измена и допуна одобреног плана за канализацију од предрачунске суме плаћа се такса по стопи из ТБр. 388. а.

Тар. Бр. 391.

За одобрење новог упоредног плана за каналисање имања од предрачунске суме 1 од сто . . . 1.— дин.

Тар. бр. 391 а.

1. Пријава за почетак рада на инсталацији 10.— д.

2. Извештај о случајном прекиду рада на инсталацији 5.—дин.

4. За комисијски преглед извршене каналске инсталације и издавања уверења о исправности исте 100.— дин.

5. Молба за дозволу обављања инсталаторског посла на приватним канализацијама 10.— дин.

6. Издавање инсталаторског допуштења за обављање инсталаторских канализационих радова 300. — дин.

7. Писмена обавеза овлашћеног инсталатера канализације 20.— дин.

8. Сопственици имања на којима нема зграда а поред истих (имања) је прошао улични канал за који се може везати, плаћају од сваког м² површине дотичног празног плаца годишње по 0.50.— дин.

Тар. бр. 392.

За излазак општинског инжењера по приватном тражењу, где није друга такса прописана по 200.— д.

(Наставиће се)

ТРАВЕРЗА

Трегере, бетонско гвожђе
и сав ост. грађ. материјал
Војводе Добриња ул. бр. 50
Телефони: бр. 9-50 и 53-64

БЕОГРАД

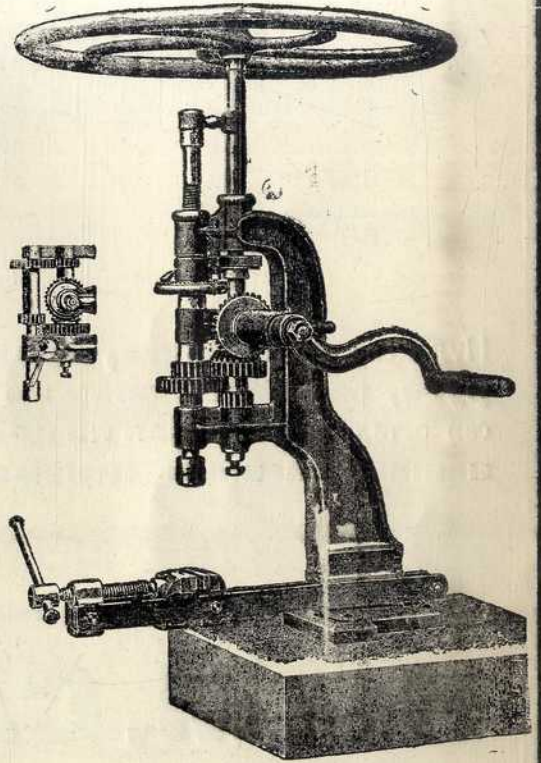
ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

МАРКОВИЋА И ПЕТРОВИЋА

БЕОГРАД
КАРАЂОРЂЕВА УЛ. 93

ЦЕЛОКУПАН
ГВОЖЂАРСКИ МАТЕРИЈАЛ
МАШИНЕ И АЛАТИ
ЗА СВЕ
ЗАНАТЕ И ИНДУСТРИЈУ
У ДОБРО СОРТИРАНОМ
ИЗБОРУ

Телефон број 9-64

ДЕТАЉ

КРАЉЕВСКО ДВОР. ЛИФЕРАНТИ

Маричић и Јанковић

Кн. Михајлова 26 БЕОГРАД Телефон: бр. 6-34

Трговина хартије, канцеларијског, школског, цртаћег и техничког материјала.

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПСТВО ЗА КРАЉ. СХС

најбољих писаћих машина на свету чувене американке марке

„УНДЕРВУД“

„UNDERWOOD“

СЛУЖБЕНИ ОГЛАСИ**О Г Л А С****Набавка 80.000 кгр. бензина**

Дирекција Трамваја и Осветлења у Београду расписује прву оферталну лицитацију за набавку 80.000 кгр. бензина на дан 27. августа 1929. године у 11 часова пре подне.

Понуђачи могу бити фирме које се баве продајом бензина на велико.

Сваки лицитант дужан је пре почетка лицитације да положи Управној Благајници на име кауције 5% од понуђене цене у готовом новцу, државним папирима, или гарантном писму какве веће Банке које мора бити регистровано код Мин. Финансија. Страни поданици полажу 10% на име кауције.

Понуде се морају предати у затвореном коверту Дирекцији Трамваја и Осветлења најдаље до 11 часова пре подне на дан лицитације са назначењем „Испорука бензина за Дирекцију Трамваја и Осветлења“.

Општи и технички услови могу се добити сваког радног дана у Економату Дирекције Трамваја и Осветлења од 7—11 и 4—7 часова.

Из Економата Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 13041 од 5. августа 1929. године у Београду.

О Г Л А С**Набавка разног електричног, гвожђарског и фарбарског материјала**

Дирекција Трамваја и Осветлења у Београду расписује прву оферталну лицитацију за набавку разног електричног, Гвожђарског и Фарбарског материјала, која ће се одржати на дан 31. августа 1929. године у 11 часова пре подне у Дирекцији.

Лицитанти су дужни положити кауцију на Благајници ове Дирекци-

је најдаље до 10 часова пре подне на дан лицитације и то: 5% од понуђене цене а страни поданици 10% у готовом новцу, државним папирима или гарантном писму какве веће Банке, које мора бити регистровано код Министарства Финансија.

Понуђачи ће поднети своје понуде у запечаћеном коверту Дирекцији Трамваја и Осветлења најдаље до 11 часова пре подне на дан лицитације са знаком „Испорука разног Електричног, Гвожђ. и Фарбар. материјала за Д. Т. и О.“

Општи услове као и спискови материјала који се има набавити могу се добити у Економату Дирекције Трамваја и Осветлења сваког радног дана од 7—11 и 4—7 часова.

Из Економата Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 14673 од 5. августа 1929. године, у Београду.

О Г Л А С**Потребне зграде за Квартовне Полиције и Првостепени Суд**

Општини Београдској потребне су од 1. новембра 1929. године зграде за квартове и то: Врачарски, Савамалски, Теразијски, Варошки, Комесаријат Топчидерске Полиције и Првостепени Суд за Град Београд.

Моле се сопственици који имају подесне зграде за горња надлештва, у крајевима дотичних квартова а вољни би исте зграде дати под закуп Општини Београдској, да своје писмене понуде поднесу Економату Општине Београдске, најдаље до 1. октобра 1929. године са тачно назначеном месечном киријом као и колико одељења понуђена зграда има.

ЕБр. 4299. Из Економата Општине Београдске од 12. августа 1929. год.

Кооператива А.Д.

БЕОГРАД

Дечанска ул. бр. 5. Тел. 14-99 и 13-58

Нуди све врсте: **жита, кукуруза, овса и мекиња** као и сав остали **колонијал по најнижим дневним ценама.**

Генерална Банка за Трговину и Индустрију

ДРВАРСКО ОДЕЛЕЊЕ

БЕОГРАД, ПРИНЦ ЕВГЕНИЈА УЛ. 12

Тел. 19-68

БОГАТО СТОВАРИШТЕ

СВАКОВРСНЕ
ДРВЕНЕ ГРАЂЕ

ПАРКЕТА

ФУРНИРА

И ШПЕРПЛАТНИ

Инж. М. Слуцки и Комп.

Сопств. инж. Д. Пачу и М. Слуцки

ОСНОВАНО 1885 Г.

Теразије 27

БЕОГРАД

Телефон 9-69

Телеграми: СЛУЦКИ — Београд

Велико сортирано стовариште техничког материјала за све индустрије, пољоприв. и рударство.

ПУМПЕ ручне, машинске, парне оригинал — **ВОРТИНГТОМ**. Компресоре. Цеви, црева свих врсти. Најбољи **ЕНГЛЕСКИ ДУПЛОШТАВЉЕНИ** и обични **КАЈИШЕВИ**. **СВЕ ЛИЧВАКЕ ПОТРЕБЕ**: графитни лонци, графит ит.д. Шамот, шмиргл, американске шмиргл-шајбне. Алати за **БРАВАРЕ, КЕРАМИЧАРЕ** ит.д. Делови за све врсте **ЖЕТЕЛИЦА, ВЕЗАЧИЦА** и **КОСАЧИЦА**. Првокласни **ЧЕЛИЧНИ КОНОПЦИ** за плугове и остале сврхе. Оксиген, церезит.

Швајцарска свила за сита најбоље марке ДИФУР.

„ФЕНИКС“

ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ ЖИВОТА У БЕЧУ

ДИРЕКЦИЈА ЗА КРАЉЕВИНУ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

БЕОГРАД, КЊЕГИЊЕ ЉУБИЦЕ УЛИЦА БРОЈ 15/II

Телегр. адреса: ЛЕФЕНИКС. ОСНОВАНО 1882

Телефон: 32-45

У Краљевини С. Х. С. одобрен рад решењем Мин. Трг. и Инд. VI. бр. 4625/22

Друштвена гарантна средства обрачуната

Динара 1.979,564.760

Стање закључених осигурања живота обрачуната

Концем 1924 године	Динара	3.448,000.000
Концем 1925 године	Динара	5.200,000.000
Концем 1926 године	Динара	8.637,000.000
Концем 1927 године	Динара	12.400,000.000
Концем 1928 године	Динара	14.400,000.000
НАПЛАЋЕНЕ ПРЕМИЈЕ У 1928 Г.	Динара	693,816.208

Друштво је у Краљевини С. Х. С. преузело портфеље осигурања живота следећих друштава: „Гвардијан“, „Стар“, „Француско-Угарског“, „Угарско-Холандско“, „Алианц“, „Атлас“, „Јанус“, „Универзале“, „Винер Лебен и Рентен“, „Угарско за живот и ренту“, „Прво за војну службу“, „Унион“, „Хунгарија“, „Мобирт“, „Газдак“, „Национал-Унфал“, „Винер-Штетише“, „Хазан“, „Фридрих Вилхелм“, „Нордштерн“ и „Консолидирет“, са обавезом да ће сва на бивше а-у. Круне гласећа осигурања, ликвидирати у Динарима у релацији 4:1 док сва остала осигурања у оригиналној валути.

Друштво врши под врло повољним условима: осигурање живота, ренте, мираза, против несрећних случајева ит.д.

Филијалне дирекције: у Загребу, Љубљани, Сарајеву, Осијеку.
Заступништва у свима већим местима.

Друштвено пословање простире се: на Аустрију, Немачку, Чехословачку, Краљевину С.Х.С., Француску, Мађарску, Холандију, Белгију, Шпанију, Италију, Пољску, Грчку, Бугарску, Турску, Египат, Летонију, Палестину и Сирију.

КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

НАЈВЕЋИ ДОМАЋИ ТЕКСТИЛНИ КОНЦЕРН

Фабрика Вунених Тканина КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

БРЗОЈАВИ „МУМЋИСКИ“ БЕОГРАД ТЕЛЕФОН БР. 3-68 и 23-63
Жиро рачуни: НАРОДНА БАНКА, ПОШТАНСКА ШТЕД. Београд, бр. 51178

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте штофова, чоје, сукна, шајка абаџијског и мустрованог, тебад, вунене мараме (шалова) и гајтана. Кангарн предioniца израђује: разна вунена плетива у свим бојама. Позанантериско одељење израђује: разне позанантерије од свиле, памука и вуне, разне врсте шујташа, пергле за обућу, штрикане краватне, шнуре за завесе и др.

ТЕКСТИЛНЕ ФАБРИКЕ КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д. БЕОГРАД

Брзојав „Илићи“. Телефон 2-31

ИЗРАЂУЈЕ: сваку врсту платна као све врсте шифона, цица и порхета бељеног и штампаног у разним бојама, американа, халико, платно зе за весе, градла плавог за радничка одела, свилене „расе“ у свима бојама за женске халине.

ФАБРИКА КАНАПА И УЖАРИЈЕ А. Д. ЛЕСКОВАЦ

Брзојав: „Кудељара“. Тел. бр. 9
Жиро рачун Нар. Банка Ниш, Пошт. чек. бр. 51744.

ИЗРАЂУЈЕ: канап у свима врстама и нумерама, конач у боји за абаџије, седларе и апотекаре. Обућарски конач (фонал). Прећу од кудеље у разним нумерама, шнуре за завесе. Ужарије: у разним дељњинама, љуљатке, торбице, цегера, кајише и гуртне за трансмисије Кудељ. цакове, црева за водоводе.

ТЕКСТИЛНЕ ФАБРИКЕ КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д. ФИЛИЈАЛА ЛЕСКОВАЦ

Брзојав „Илићи“. Телефон бр. 71

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте американа, платна за поставе, сламарице, цираде и цакове од чисте кудеље ит.д.

СРПСКА ФАБРИКА ТЕПИХА ЛАЗАР ДУЊБЕРСКИ А. Д., В. БЕЧКЕРЕК

Брзојав „Тепих“. Телефон бр. 97

Пошт. Штед. Загреб. чек. 46445
Београд „ 51905

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте тепиха Турме, Велвет, Тапестари, Киндерминстер, Холендер, јуте тепиха и макета као и „смирна тепихе“ у свима бојама, дезен. и величинама.

Вуна Д. Д. Карловац

ФАБРИКА ИЗРАЂУЈЕ

све врсте мушких и женских штофова од најјефтинијих до најбољих; чоје, тебад и вунених шалова.

Прва Српска Фабрика Мрежа

А. Д. Вел. Бечкерек
ТЕЛЕФОН 3-17

ИЗРАЂУЈЕ: мреже кудељне за реч. бродарство и памучно за морско рибарство. Сваке врсте других мрежа као за коње, хенгемат за железнич. вагоне, разне кесе и др.

„ХЕМИКОС“ Фабрика Хемикских Производа А. Д. — Београд

Брзојав „ХЕМИКОС“. Тел. бр. 15-81
Рачун Поштан. Штеднионице бр. 51839

ИЗРАЂУЈЕ: Разноврсну парфимерију и козметику као и крем за лице, пасту за зубе, колоњске воде, прима француске парфеме ит.д. Хемикозон, крезон, сапонат одлично у води растворено дејство за дезинфекцију, хемикске масти за обућу, маст за чишћење метала, маст за паркете.

САПУНА СВЕ ВРСТЕ.

ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА А. Д. КАРЛОВАЦ

ФАБРИКА ИЗРАЂУЈЕ: све врсте вунених тканина. Одељење трикотаже израђује мушки и женски јегеров веш, вунене мараме, и разне плетене производе од вуне, свиле и памука.

Млин Српске Трг. Банке СКОПЉЕ

Израђује све врсте брашна.

ПРВА СРПСКА ФАБРИКА КОНФЕКЦИЈЕ А. Д.

КОНАК — БАНАТ
Телефон бр. 6

Најмодерније уређења фабрика за израду одела за одрасле и дечаке, веша, постелних ствари и др.

ТКАЧКО ОДЕЉЕЊЕ: СВЕ ВРСТЕ МУШЕМА (ЦИРАДЕ).

STANDARD OIL COMPANY

OF JUGOSLAVIJA

БЕОГРАД

Палата Академије Наука
Телеграми: SOCONY
Тел.: 2-36, 8-59, 38-22

ЗАГРЕБ

Кумичијева ул. бр. 5
Телеграми: SOCONY
Телефони: 46-51, 46-52

ИМА НА СТОВАРИШУ: све врсте Машинска Уља, све врсте Ауто Уља, све врсте Уља за разне Дизел-Моторе, све врсте цилиндерског Уља за Засићену и Прегрејану пару, Динамо Уље, Трансформатерско Уље, Компресор Уље, Турбинско Уље, Парафин Американског порекла.

Заступништва у свима градовима и већим местима Краљевине.

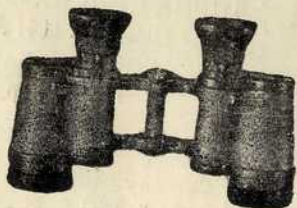
С. Ш А Ј Н Е С О Н О В

Краљ. Дворски Оптичар
БЕОГРАД

Теразије 32

Тел. 24-33

Једина Специјална Оптичарска Радња. — Велики избор Цвикера, Наочара, Лорњева у Никлу, Дубле и Рогу. — Савесна израда по лекарском рецепту. — Велики избор Барометра, Термометра и Ареометра. „Zeiss-Punktal“ стакла. Фото-апарате и материјал.

ВЕЛИКИ ИЗБОР ДВОГЛЕДА.
СОПСТВЕНА РАДИОНИЦА.

„СРБИЈА“

Прво Срп. Друштво за Осигурање у Београду

КНЕЗ МИХАЈЛОВА УЛ. БР. 26.

ТЕЛЕФОН: ЦЕНТРАЛЕ 2-88. ТЕЛЕФОН: ДИРЕКТОРА 27-19

Капитал и Фондови Динара 26,114.607

По најновијим, најповољнијим тарифама врши осигурање живота на случај смрти и доживљења; врши осигурање капитала мушкој и мираза женској деци; врши осигурања противу пожара, грома и експлозије зграда, робе, индустријских предузећа и т. д.; осигурања стакла противу лома; осигурања противу провалне крађе; сва осигурања транспорта (карго) на суву и води као и осигурања објеката на води (каска). Осигурања аутомобила од лома (ауто-каска) по најмодернијим тарифама, специјално ниским.

**ВРШИ ОСИГУРАЊА ОД НЕСРЕЋНИХ СЛУЧАЈЕВА, КАКО
ПОЈЕДИНАЧНО ТАКО И КОЛЕКТИВНО, КАО И СВА
ОСТАЛА ОСИГУРАЊА**

НАЈБОЉИ СВЕТСКО-ПРИЗНАТИ АПАРАТ ЗА УМНОЖАВАЊЕ

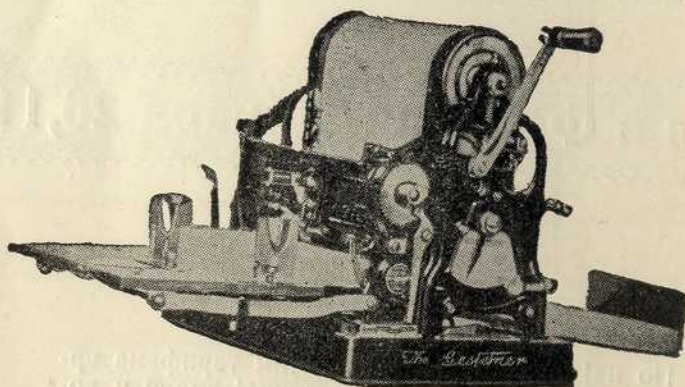
СВАКОГ

ТЕКСТНОГ, ШПАРТАНОГ, ЦРТАНОГ ФОРМУЛАРА ЈЕ

Gestetner

Уштеда 50 од сто на
штампарским
словима

Повећава Ваш
промет

Без слагања слова

Без клишеја

Десетогодишња гаранција

ТРАЖИТЕ СПЕЦИЈАЛНУ ПОНУДУ

A. Gestetner

Ltd.

Загреб

САМОСТАНСКА 2А.

Београд

ДОБРИЊСКА УЛ. 2

WWW.LIB.RS
Хигијенско најмодернија кобасичарска индустрија

ДВОРСКИ НАБАВЉАЧ

Коста Ђорђевић - Росулек

БЕОГРАД

Продавнице на велико и мало:

Душанова 76

Телефон 28-99

Теразије 21

Кр. Милана 21. Тел. 8-27

Продуцира:

На хигијенској основи све врсте кобасичарских производа.
За унутрашњост земље шаље железницом и поштом на повуку.
Порудбине извршује тачно са највећом кулантношћу.
САМО СВЕЖА РОБА У ДОВОЉНОМ ИЗБОРУ.

БИФЕ:

ТЕРАЗИЈЕ — угао Скопљанске 1

Отворена од 8 до 22 часова

Послужује се најфинији топли и хладни специјални мезелуци, уз добивене дозволе, почели смо поново точење пива.

Коста Ђорђевић-Росулек

ПУТНИК

ДРУШТВО ЗА САОБРАЋАЈ ПУТНИКА
И ТУРИСТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

ДИРЕКЦИЈА:

Београд, Коларчева 1. Телефон 19-16.

ПУТНИЧКИ БИРО:

Београд, Коларчева 9. Телефон 34-05.

ЗАСТУПНИШТВА:

у ДУБРОВНИКУ, Плаца Краља Петра
у МАРИБОРУ, Александра 35
у ОСИЈЕКУ, Краља Петра 13
у СОМБОРУ
у СПЛИТУ, Обала
на СУШАКУ, Скерлићева 2

у ЗАГРЕБУ, Јелачићев трг 6
у ЉУБЉАНИ, Дунајска цеста 1
у НОВОМ САДУ, Краља Александра
у САРАЈЕВУ, Краља Петра 15
у СУБОТИЦИ, Краља Александра 8
у ШИБЕНИКУ, у ВРЊЦИМА.

Продаје возне карте за железнице, бродове, авионе, аутомобиле и т. д. за унутрашњост и иностранство; издаје места у колима за спавање, обезбеђује путнике и путнички пртљаг. -- ДАЈЕ БЕСПЛАТНО СВА ОБАВЕШТЕЊА ПОТРЕБНА ПУТНИЦИМА и врши све остале послове путничких бироа.

Акционарско Друштво пређе Шкодина Фабрика У ПЛЗЊУ

ГЕНЕРАЛНА И КОМЕРЦИЈАЛНА ДИРЕКЦИЈА У ПРАГУ

ЗАСТУПНИШТВО У ЈУГОСЛАВИЈИ:

БЕОГРАД

КНЕЗ МИХАЈЛОВ ВЕНАЦ БРОЈ 13.

Брзојав „Шкода“, Београд.

Телефон број 5-78

Израђује и добавља:

КОМПЛЕТНА ПОСТРОЈЕЊА ЗА РУДНИКЕ, ШЕЋЕРАНЕ, ПИВАРЕ, КЛАНИЦЕ, ЕЛЕКТРИЧНЕ ЦЕНТРАЛЕ, ЛОКОМОТИВЕ, ЧЕЛИЧНЕ ПРОИЗВОДЕ, УСПИЊАЧЕ, ДИЗАЛИЦЕ, ПАРНЕ ТУРБИНЕ, ВОДЕНЕ ТУРБИНЕ, ПАРНЕ МАШИНЕ, ПАРНЕ КОТЛОВЕ, ДИЗЕЛОВЕ МОТОРЕ, КОМПРЕСОРЕ, ПУМПЕ, ТЕРЕТНЕ И ЛУКСУЗНЕ АУТОМОБИЛЕ, ТРАКТОРЕ, СЕПАРАТОРЕ, ДИНАМО-МАШИНЕ И ЕЛЕКТРИЧНЕ МОТОРЕ, ТРАНСФОРМАТОРЕ И ЕЛЕКТРИЧНЕ АПАРАТЕ, АРОПЛАНЕ, СВЕ ВРСТЕ ЖЕЛЕЗНИХ КОНСТРУКЦИЈА, КАБЛОВЕ и т. д.

Израђује све пројекте и шаље на захтев своје стручне инжењере

Шкода — Аутомобили.

Лепа и јака обућа

Јефтине цене

Солидност у служењу

Задовољство муштерије

Па онда и наш напредак

Башиа